

STAN SANITARNY

POWIATU OSTROWSKIEGO

ZA ROK 2023

POWIATOWA STACJA
SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W OSTROWI MAZOWIECKIEJ

Szanowni Państwo,

mam przyjemność przekazać Państwu kolejne wydanie Stanu Sanitarnego Powiatu Ostrowskiego przedstawiające aktualną sytuację sanitarno-epidemiologiczną na tle wyników pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Ostrowi Mazowieckiej.

Szeroki zakres działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej, nieustanna praca i nadzór wysoko wykwalifikowanej kadry Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej ma na celu zapewnienie możliwie najwyższego bezpieczeństwa i ochrony zdrowia mieszkańców powiatu ostrowskiego, poprawy warunków życia, nauczania, wychowania i pracy, a także poprawy jakości życia poprzez działanie edukacyjne, promocyjne i profilaktyczne.

Niniejsze opracowanie powstało w oparciu o dane ze wszystkich obszarów objętych nadzorem bieżącym i zapobiegawczym Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Wyrażam głębokie przekonanie, że przedstawione informacje będą pomocne szerokiemu gronu odbiorców, w tym instytucjom publicznym, jednostkom samorządu terytorialnego dla których ochrona zdrowia publicznego jest również działaniem priorytetowym.

*Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Ostrowi Mazowieckiej*

Magdalena Kaczmarek

Spis treści

Wstęp	2
Ogólna charakterystyka powiatu	6
1. Ocena sytuacji epidemiologicznej	7
1.1. Choroby zakaźne	7
1.2. Choroby zakaźne przenoszone drogą kropelkową	8
1.2.1. Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)	9
1.2.2. Ospa wietrzna	9
1.2.3. Grypa sezonowa	10
1.2.4. Pozostałe choroby przenoszone drogą kropelkową	10
1.3. Choroby zakaźne przenoszone drogą pokarmową	11
1.4. Borelioza	12
1.5. WZW B i C	13
1.6. Pozostałe choroby zakaźne	13
1.7. Styczność i narażenie na wściekliznę	14
1.8. Szczepienia ochronne	14
1.8.1. Ocena wykonawstwa szczepień ochronnych w punktach szczepień na terenie powiatu ostrowskiego w 2023 r.	14
1.8.2. Niepożądane odczyny poszczepienne	20
1.8.3. Osoby uchylające się od szczepień	20
1.9. Stan sanitarno-techniczny podmiotów wykonujących działalność lecniczą	21
1.10. Ogniska epidemiczne w podmiotach leczniczych	22
1.11. Podsumowanie	22
2. Stan sanitarny zakładów produkcji i obrotu żywnością oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	23
2.1. Ogólna ocena stanu sanitarnego zakładów żywnościowych	23
2.2. Działalność kontrolna	23
2.3. Postępowanie administracyjne i działalność represyjna	28
2.4. Stan sanitarny środków transportu	30
2.5. Nadzór nad suplementami diety	30
2.6. Kontrola jakości zdrowotnej żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	31
2.7. Działania w ramach systemu RASFF	32
2.8. Ogniska zatruc pokarmowych	33
2.9. Teoretyczna ocena sposobu żywienia z zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego	33
2.10. Podsumowanie	34
3. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	35
3.1. Jakość wody	35

3.2.	Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę	36
3.3.	Ujęcia wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludność w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	37
3.4.	Ocena jakości wody w kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli	37
3.5.	Ocena jakości wody na pływalni	37
3.6.	Badanie próbek wody w kierunku <i>Legionella sp.</i> w ciepłej wodzie	38
3.7.	Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	38
3.8.	Podsumowanie	42
4.	Stan bezpieczeństwa w zakresie higieny środowiska pracy, chorób zawodowych oraz nadzoru nad chemikaliami	43
4.1.	Nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy	43
4.1.1.	Działalność kontrolna	43
4.2.	Narażenie zawodowe na czynniki szkodliwe dla zdrowia	48
4.3.	Narażenie na szkodliwe dla zdrowia czynniki chemiczne	49
4.4.	Narażenie na hałas	49
4.5.	Narażenie na szkodliwe dla zdrowie czynniki biologiczne	50
4.6.	Narażenie na pyły	51
4.7.	Narażenie na drgania mechaniczne	52
4.8.	Narażenie na czynniki rakotwórcze i czynniki mutagenne	52
4.9.	Choroby zawodowe	53
4.10.	Nadzór nad chemikaliami	55
4.11.	Podsumowanie	56
5.	Stan sanitarno-higieniczny placówek nauczania, wychowania, wypoczynku i opieki dla dzieci i młodzieży	57
5.1.	Nadzór nad warunkami sanitarnymi w placówkach dla dzieci i młodzieży	57
5.2.	Ocena stanu sanitarnego placówek	58
5.3.	Infrastruktura do prowadzenia zajęć sportowych	58
5.4.	Ochrona placów zabaw, terenów sportowych przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi	59
5.4.1.	Bezpieczeństwo zdrowotne dzieci podczas zabaw w piaskownicy	59
5.5.	Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych	59
5.6.	Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami w szkołach	59
5.7.	Ocena w zakresie przestrzegania zakazu palenia tytoniu	59
5.8.	Mikroklimat pomieszczeń	60
5.9.	Organizacja pracy ucznia	60
5.9.1.	Tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych	60
5.9.2.	Ergonomia mebli szkolnych i przedszkolnych	60
5.10.	Zapewnienie uczniom możliwości pozostawienia w szkole części podręczników i przyborów szkolnych	61
5.11.	Obciążenie uczniów ciężarem tornistrów	61
5.12.	Dożywianie uczniów	62
5.13.	Sklepiki szkolne i dostęp do wody pitnej	62
5.14.	Profilaktyczna działalność szkolnej służby zdrowia	63

5.15.	Warunki higieniczno-sanitarne w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży.....	63
5.16.	Akcja zima.....	63
5.17.	Akcja lato	63
5.18.	Podsumowanie	64
6.	Ocena stanu sanitarnego w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	65
7.	Działalność z zakresu promocji zdrowia	68
7.1.	Interwencje programowe.....	69
7.2.	Interwencje nieprogramowe	71
7.3.	Podsumowanie	75

Ogólna charakterystyka Powiatu

Powiat ostrowski położony jest między dolinami Narwi i Bugu na terenie Międzyrzecza Łomżyńskiego, w północno-wschodniej części województwa mazowieckiego. Powiat liczy około 75 tys mieszkańców, a jego powierzchnia wynosi 1218 km². Powiat ostrowski znajduje się na terenie tzw. Zielonych Płuc Polski oraz Nadbużańskiej Strefy Ekologicznej. Charakteryzuje się łagodnym klimatem oraz wyjątkowymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, które zawdzięcza przepływającej na tym terenie rzece Bug.

W skład Powiatu wchodzi 11 jednostek samorządu terytorialnego, w tym miasto Ostrów Mazowiecka, miasto i gmina Brok oraz gminy wiejskie: Andrzejewo, Boguty-Pianki, Ostrów Mazowiecka, Szulborze Wielkie, Zareby Kościelne, Stary Lubotyń, Wąsewo, Nur i Małkinia Górna.

Rozdział I Ocena sytuacji epidemiologicznej

1.1. Choroby zakaźne

Państwowa Inspekcja Sanitarna powołana jest do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych.

Podstawowe zadania w tym zakresie wynikają z ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 338) oraz ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1284 z późn. zm.).

Skuteczność działania przeciwepidemicznego służb sanitarnych oparta jest na wczesnym zgłaszaniu podejrzeń/zachorowań na choroby zakaźne oraz zgłoszeń dodatknych wyników badań laboratoryjnych w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych. Realizacja tego obowiązku, umożliwia podjęcie szybkiej i skutecznej diagnostyki, leczenia w warunkach szpitalnych oraz wdrożenia działań profilaktycznych mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zachorowań, a w konsekwencji ochronę i prawidłowy nadzór nad stanem zdrowia mieszkańców Powiatu ostrowskiego.

Ogólna liczba zarejestrowanych w 2023 roku na terenie Powiatu ostrowskiego przypadków zachorowań na choroby zakaźne wyniosła 1818.

Zgłoszone choroby zakaźne w latach 2022-2023

Jednostka chorobowa	2022 rok		2023 rok	
	Liczba przypadków	% udział	Liczba przypadków	% udział
Salmoneloza	23	0,40	26	1,43
Biegunki i inne zakażenia jelitowe	177	3,05	124	6,82
Wirusowe zakażenia jelitowe	153	2,64	52	2,86
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	5	0,09	4	0,22
Lamblioza	1	0,02	0	0
Bąblowica	0	0	1	0,06
Jersinioza	2	0,03	1	0,06
Inwazyjna choroba Streptococcus pneumoniae	10	0,17	14	0,77
Inwazyjna choroba Streptococcus pyogenes	1	0,02	11	0,60
Inwazyjna choroba Haemophilus influenzae	0	0	2	0,11
Kleszczowe Zapalenie Mózgu	3	0,05	7	0,38
Legioneloza	0	0	1	0,06
Ospa wietrzna	434	7,48	337	18,54
Płonica	24	0,41	86	4,73
Świnka	2	0,03	1	0,06

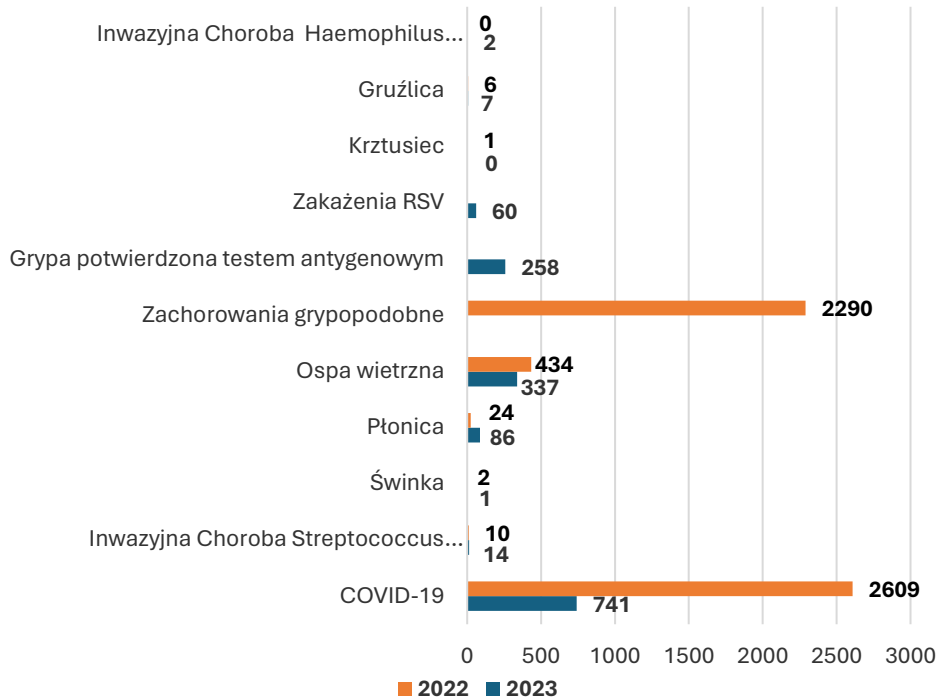
Gruźlica	6	0,10	7	0,38
COVID-19	2 609	44,97	741	40,76
Zapalenie Opon Mózgowo-Rdzeniowych	2	0,03	3	0,16
Zakażenia jelitowe Clostridium difficile	19	0,33	12	0,66
Krztusiec	1	0,02	0	0
Borelioza	37	0,64	63	3,46
WZW typ B	1	0,02	2	0,11
WZW typ C	2	0,03	4	0,22
WZW inne i nieokreślone	0	0	1	0,06
Zachorowania grypopodobne	2 290	39,47	brak danych*	brak danych*
Grypa potwierdzona testem antygenowym	brak danych*	brak danych*	258	14,19
Zakażenia wirusem RSV	brak danych*	brak danych*	60	3,30
ogółem		5802		1818

*nie podlegały rejestracji w roku sprawozdawczym

1.2. Choroby zakaźne przenoszone drogą kropelkową

Wśród zgłoszonych w 2023 roku przypadków chorób zakaźnych, dominowały zachorowania na choroby przenoszone drogą kropelkową, w tym: COVID-19 (741 przyp.), ospę wietrzną (337 przyp.) oraz grypę (258 przyp.).

Choroby zakaźne przenoszone drogą kropelkową na terenie Powiatu ostrowskiego porównanie w latach 2022-2023

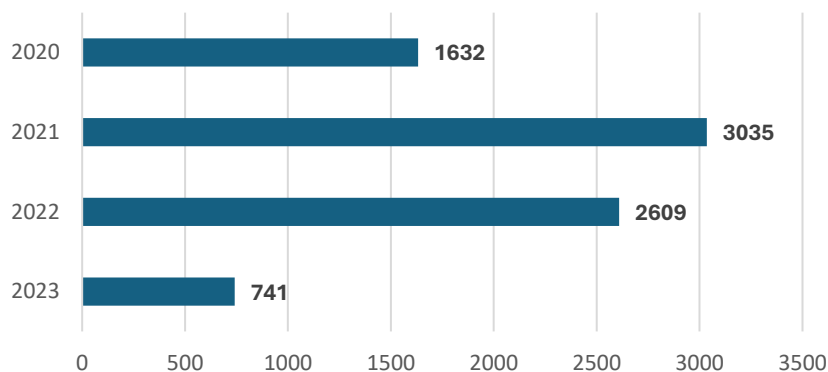
1.2.1. Zakażenia SARS-Cov-2 (COVID-19)

Pomimo znacznego, w stosunku do lat ubiegłych, spadku zakażeń SARS-CoV-2, zachorowania na COVID-19 były najczęściej zgłaszaną w 2023 roku chorobą zakaźną. Liczba zgłoszeń wyniosła 40% ogółu wszystkich zgłoszonych w 2023 roku przypadków chorób zakaźnych.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano:

- 741 potwierdzonych przypadków zakażenia SARS-CoV-2,
- 739 ozdowieńców,
- 2 zgony,
- 69 hospitalizacji,

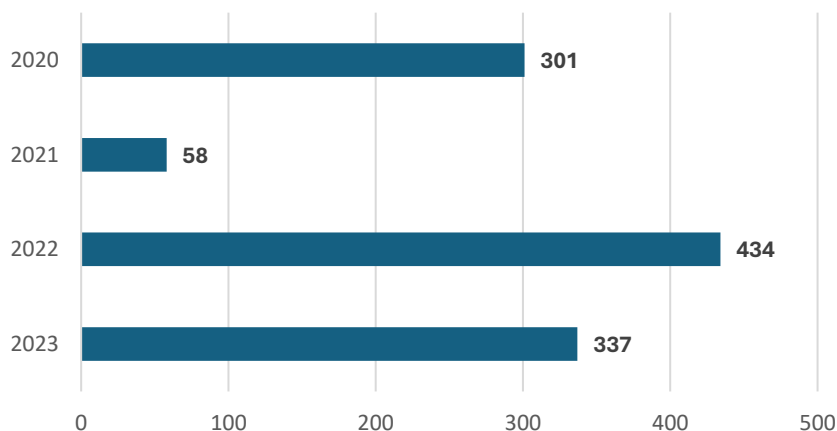
Zachorowania na COVID-19 na terenie Powiatu ostrowskiego w latach 2020-2023

1.2.2. Ospa wietrzna

Ospa wietrzna wywoływana jest przez wirus varicella-zoster i cechuje się bardzo wysoką zaraźliwością. Najczęściej chorują dzieci w wieku 5-9 lat. W 2023 roku zgłoszono 337 przypadków zachorowań na ospę wietrzną. Jest to ponad 20 % spadek w stosunku do roku poprzedniego.

Zachorowania na ospę wietrzną na terenie Powiatu ostrowskiego w latach 2020-2023

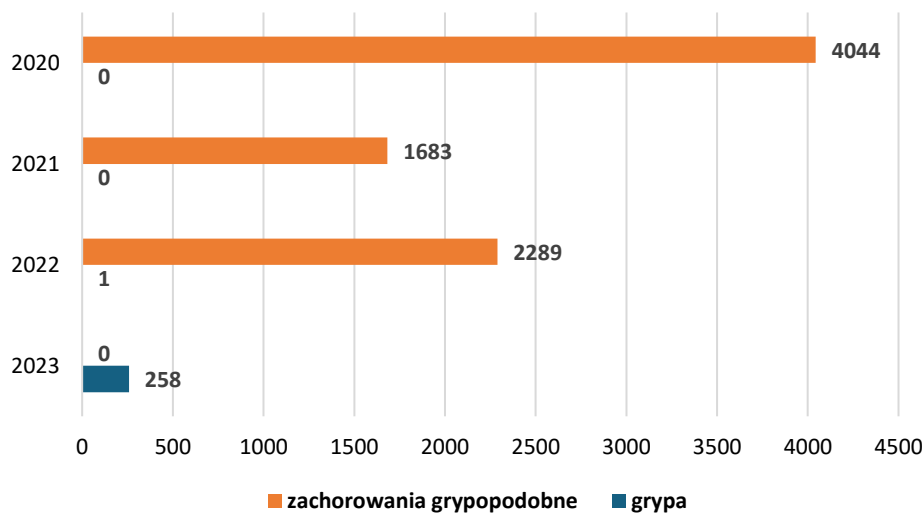

1.2.3. Grypa sezonowa

Kolejną często zgłaszaną chorobą zakaźną na terenie Powiatu ostrowskiego była grypa. Jest to choroba zakaźna występująca sezonowo od października do maja, a szczyt zachorowań przypada na okres od stycznia do marca.

W 2023 roku do PPIS zgłaszane były wyłącznie przypadki grypy potwierdzone szybkim testem antygenowym. Liczba zgłoszonych przypadków wyniosła 258, tj. 14% ogółu zgłoszonych zachorowań. W latach ubiegłych, w których zgłaszane były zachorowania grypopodobne liczby zachorowań były znacznie wyższe.

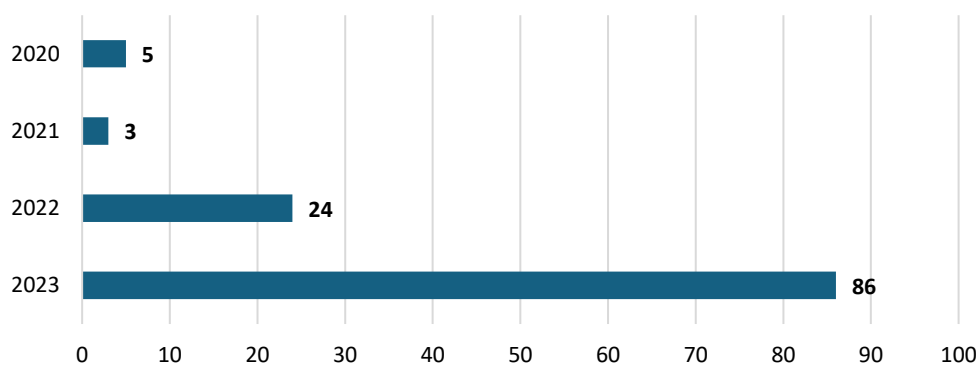
Zachorowania na grypę i choroby grypopodobne na terenie Powiatu ostrowskiego w latach 2020-2023

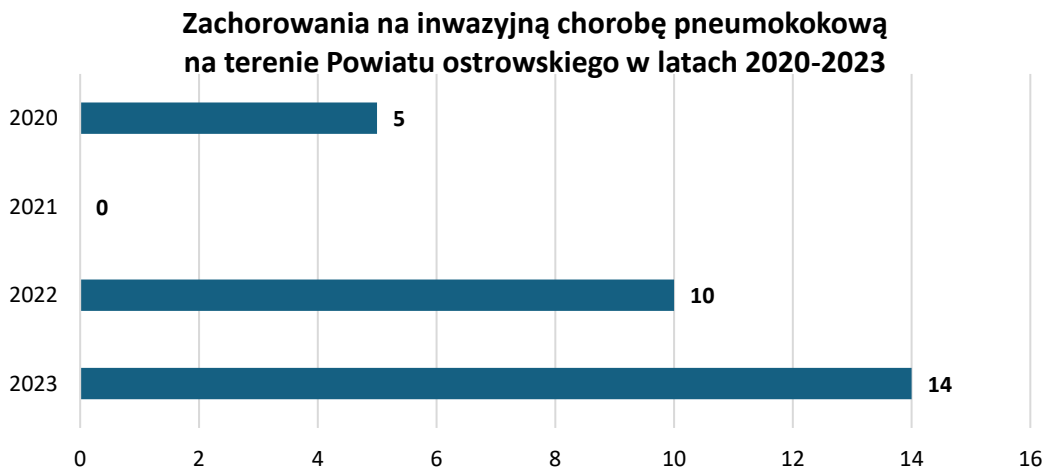

1.2.4. Pozostałe choroby przenoszone drogą kropelkową

Na terenie Powiatu ostrowskiego w 2023 roku zaobserwowano ponad trzykrotny wzrost zachorowań na płonicę, z 24 przypadków w 2022 roku do 86 przypadków w 2023 roku. Wzrosła również liczba zachorowań na inwazyjną chorobę pneumokokową (2022 r. - 10 przyp., 2023 r. - 14 przyp.)

Zachorowania na płonicę na terenie Powiatu ostrowskiego w latach 2020-2023

Od 2023 roku obowiązkiem zgłaszania do PPIS objęto zakażenia wirusem RSV (Syncytialny Wirus Oddechowy).

Na terenie Powiatu ostrowskiego w 2023 roku rozpoznano i zgłoszono 60 przypadków. Wirus RSV jest głównym patogenem odpowiedzialnym za infekcje dróg oddechowych, zakażenia występują sezonowo, najczęściej od jesieni do wczesnej wiosny.

1.3. Choroby zakaźne przenoszone drogą pokarmową

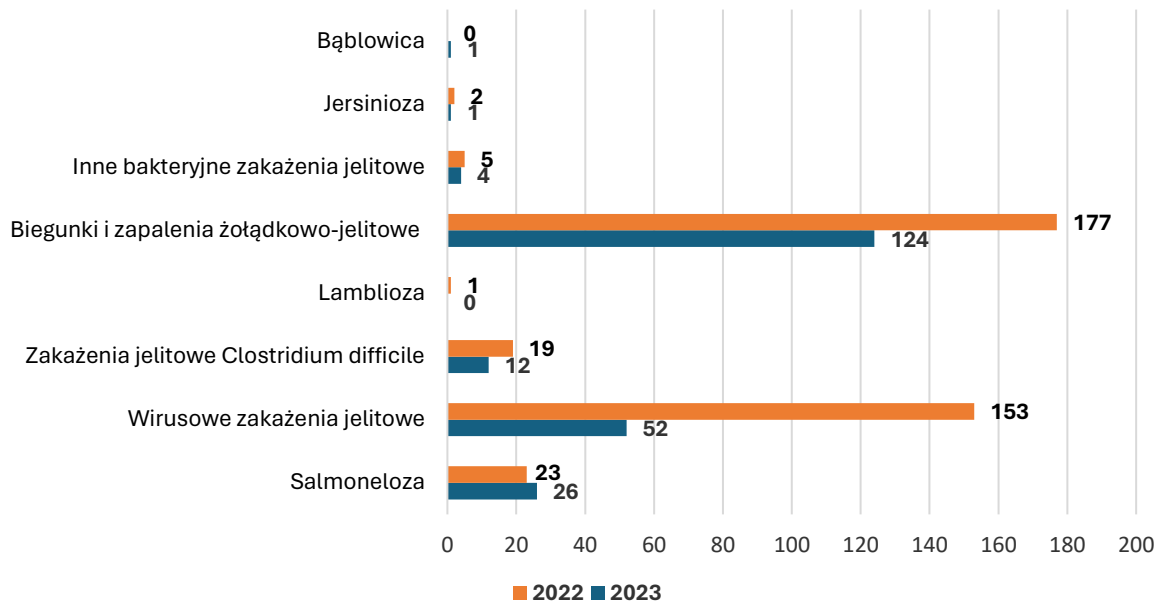
W 2023 roku z terenu Powiatu ostrowskiego ogółem zgłoszono 220 przypadków zatruc pokarmowych oraz zakażeń jelitowych.

Wśród zakażeń dominowały biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe, które stanowiły 56% wszystkich chorób zakaźnych przenoszonych drogą pokarmową. Ich liczba w stosunku do ubiegłego roku zmniejszyła się o około 30% (ze 177 przyp. w 2022 r. do 124 w 2023 r.).

Odnotowano 66% spadek liczby zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe (ze 153 przyp. w 2022 r. do 52 przyp. w 2023 r.). W grupie wirusowych zakażeń jelitowych w 2023 roku dominowały zakażenia wywołane przez norowirusy – 23 zachorowania i rotawirusy – 18 zachorowań. Łącznie zachorowania wywołane przez norowirusy i rotawirusy stanowiły 78,8% wszystkich przypadków wirusowych zakażeń jelitowych.

Ponadto odnotowano 12 przypadków zakażeń wywołanych *Clostridium difficile* (w 2022 r. - 19 przyp.) i 4 przypadki innych bakteryjnych zakażeń jelitowych (w 2022 r., - 5 przyp.).

Zachorowania na choroby zakaźne przenoszone drogą pokarmową na terenie Powiatu ostrowskiego porównanie w latach 2022-2023

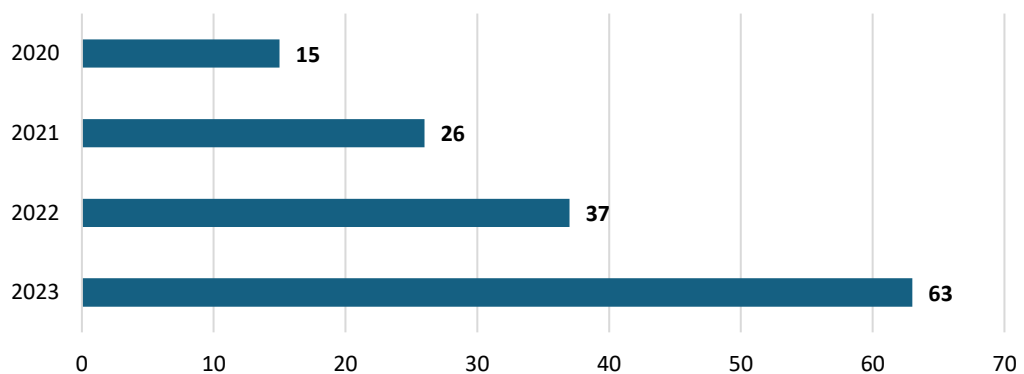

W 2023 roku na terenie Powiatu ostrowskiego nie zgłoszono ognisk zatruczeń pokarmowych.

1.4. Borelioza

Z roku na rok obserwowany jest wzrost przypadków boreliozy u mieszkańców Powiatu ostrowskiego. W roku 2023 na terenie powiatu ostrowskiego odnotowano 63 zachorowania na boreliozę.

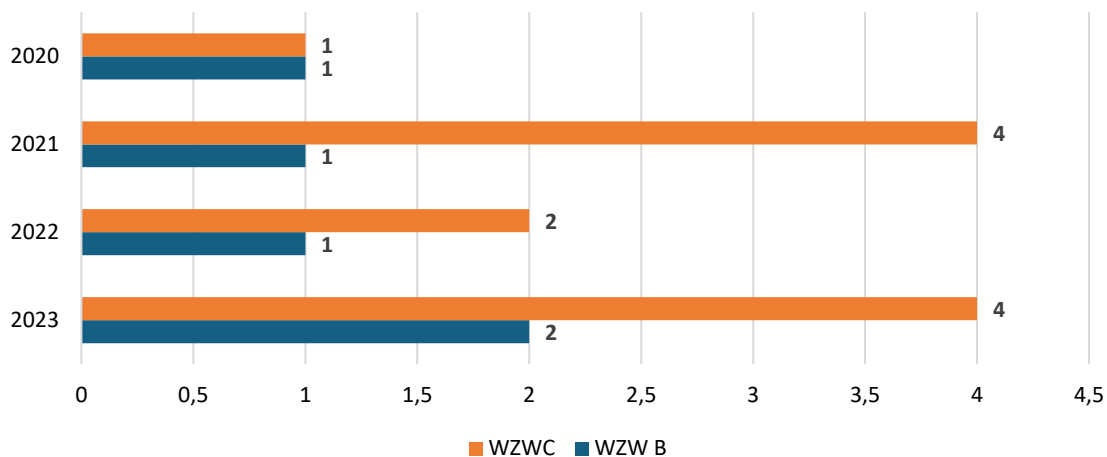
Zachorowania na boreliozę na terenie Powiatu ostrowskiego w latach 2020-2023

1.5. WZW B i C

W roku 2023 na terenie Powiatu ostrowskiego rozpoznano 2 przypadki WZW B i 4 przypadki WZW C.

Zachorowania na WZWB i WZW C na terenie Powiatu ostrowskiego w latach 2020-2023

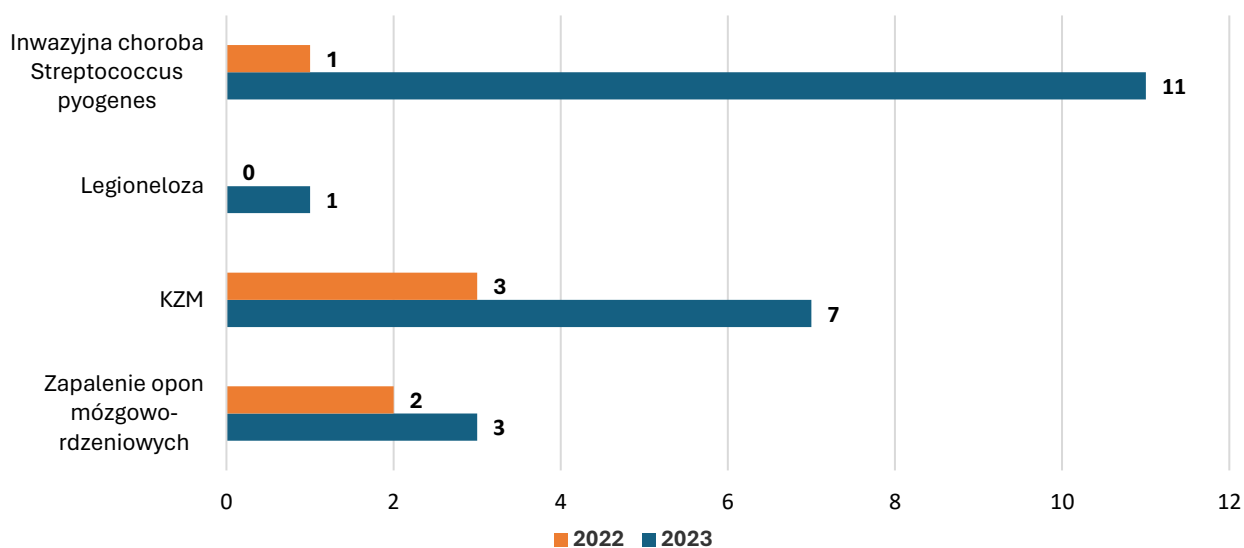

1.6. Pozostałe choroby zakaźne

Do PPIS zgłoszono również 11 zachorowań na inwazyjną chorobę wywołaną przez *Streptococcus pyogenes* (w 2022 r. – 1 przyp.), 7 zachorowań na kleszczowe zapalenie mózgu (w 2022 r.- 3 przyp.) oraz 3 zachorowania na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych (w 2022 r. 2 przyp.).

Ponadto w 2023 roku zgłoszono 1 zachorowanie na legionelozę (w 2022 r. – 0 przyp.).

Pozostałe choroby zakaźne na terenie Powiatu ostrowskiego w latach 2022-2023

1.7. Styczność i narażenie na wściekliznę

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Ostrowi Mazowieckiej w ramach prowadzonego nadzoru epidemiologicznego dotyczącego osób pokąsanych lub mających kontakt ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę współpracował z Powiatowym Inspektorem Weterynarii w Ostrowi Mazowieckiej celem przeprowadzenia w 64 przypadkach obserwacji zwierząt z powodu pokąsania osób.

W 2023 roku 37 osób zakwalifikowano do szczepień przeciw wściekliznie (w 2022 r. - 10 osób).

W związku z nadzorem nad narażeniem na wściekliznę Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Ostrowi Mazowieckiej otrzymywał informacje dotyczące akcji szczepienia przeciwko wściekliznie lisów wolno żyjących na terenie województwa mazowieckiego w 2023 roku, które na bieżąco były przesyłane do placówek podstawowej opieki zdrowotnej.

1.8. Szczepienia ochronne

Szczepienia ochronne są istotnym elementem w profilaktyce chorób zakaźnych, są one

najskuteczniejszym sposobem zapobiegania zakażeniom. Prowadzenie szczepień na szeroką skalę nie tylko chroni jednostki, ale też wpływa na kształtowanie odporności zbiorowskiej, przez co również chronimy osoby, które nie mogą być szczepione z powodu przeciwwskazań medycznych.

W Polsce szczepienia ochronne regulują przepisy Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2023 r., poz. 1284 ze zm.). Uwzględniają one szczepienia obowiązkowe, zalecane

oraz pracownicze. Szczepienia obowiązkowe określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz.U z 2023 r., poz. 2077).

W oparciu o powyższe przepisy oraz z uwzględnieniem sytuacji epidemiologicznej przygotowany jest Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z Programem Szczepień Ochronnych (PSO) publikowany w Dzienniku Urzędowym Ministra Zdrowia. W sposób szczegółowy określa on zasady szczepień ochronnych na kolejny rok.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2023 r., poz. 338) do zadań inspekcji sanitarnej należy nadzór nad realizacją szczepień ochronnych.

1.8.1. Ocena wykonawstwa szczepień ochronnych w punktach szczepień na terenie Powiatu ostrowskiego w 2023 roku

Na terenie Powiatu ostrowskiego szczepienia ochronne realizowało 18 podmiotów leczniczych.

W ramach nadzoru nad realizacją szczepień ochronnych skontrolowano wszystkie punkty szczepień zorganizowane w tych podmiotach. Wszystkie spełniały wymagania

określone w przepisach prawa w zakresie warunków przechowywania szczepionek oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

W 2023 roku obowiązkowym szczepieniom ochronnym poddano 4657 dzieci spośród 5787 podlegających temu obowiązkowi, a tym samym wykonawstwo szczepień ochronnych osiągnęło poziom 80,47% co stanowi wzrost o 4,49% w porównaniu do roku 2022.

Szczepieniu przeciw gruźlicy w ciągu 24 godzin po urodzeniu poddano 98,7% noworodków. Jest to wzrost w stosunku do ubiegłego roku, w którym przeciw gruźlicy zaszczepiono 97,9% noworodków.

W 2023 roku we wszystkich grupach wiekowych zwiększyła się wyszczepialność dzieci przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis a także inwazyjnym zakażeniom Haemophilus Influenzae oraz inwazyjnym zakażeniom Streptococcus pneumoniae.

W 2023 roku odnotowano wzrost poziomu zaszczepienia dzieci w 3 roku życia przeciwko odrze, śwince i różyczce. Poziom zaszczepienia wyniósł 92,1%, natomiast znacznie spadła liczba zaszczepionych dzieci w wieku 6 lat. W 2023 roku 2 dawkę szczepionki przeciwko odrze, śwince i różyczce przyjęło 54% 6-latków.

Odnutowano także spadek poziomu zaszczepienia dzieci w 2 roku życia przeciwko WZW typu B. Liczba zaszczepionych dzieci spadła z 95,3% w 2022 roku do 92,4% w 2023 roku.

Analiza wykonawstwa obowiązkowych szczepień ochronnych z terenu Powiatu ostrowskiego

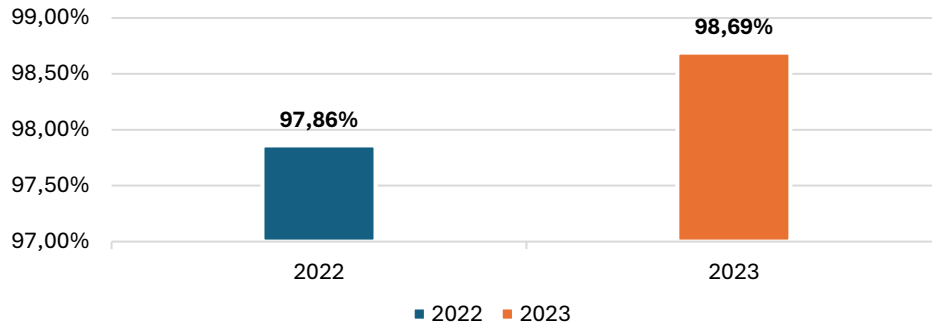
Szczepienie przeciw	Wiek	2022 rok			2023 rok		
		Liczba osób podlegających	Liczba osób zaszczepionych	% wykonania	Liczba osób podlegających	Liczba osób	% wykonania
Gruźlicy	24 godz. po urodzeniu	468	458	97,86	457	451	98,69
Wirusowemu Zapaleniu Wątroby typu B	2 r.ż.	538	513	95,35	475	439	92,42
Inwazyjnym zakażeniom Streptococcus pneumoniae	3 r.ż.	605	502	82,98	533	500	93,80
Błonicy, Tężcowi, Krztuścowi, Poliomyelitis	3 r.ż.	605	553	91,40	533	499	93,62
Inwazyjnym zakażeniom Hemophilus Influenzae	3 r.ż.	605	553	91,40	533	499	93,62
Odrze, Śwince, Różyczce	3 r.ż.	605	511	84,46	533	491	92,12
Błonicy, Tężcowi, Krztuścowi, Poliomyelitis	6 r.ż.	702	305	43,45	657	375	57,08
Odrze, Śwince, Różyczce	6 r.ż.	610	450	73,77	657	355	54,03
Błonicy, Tężcowi, Krztuścowi	14 r.ż.	697	457	65,57	728	564	77,47
Błonicy, Tężcowi	19 r.ż.	645	380	58,91	681	484	71,07

Ogólne wykonawstwo obowiązkowych szczepień ochronnych	6080	4682	77,01	5787	4657	80,47
---	------	------	-------	------	------	-------

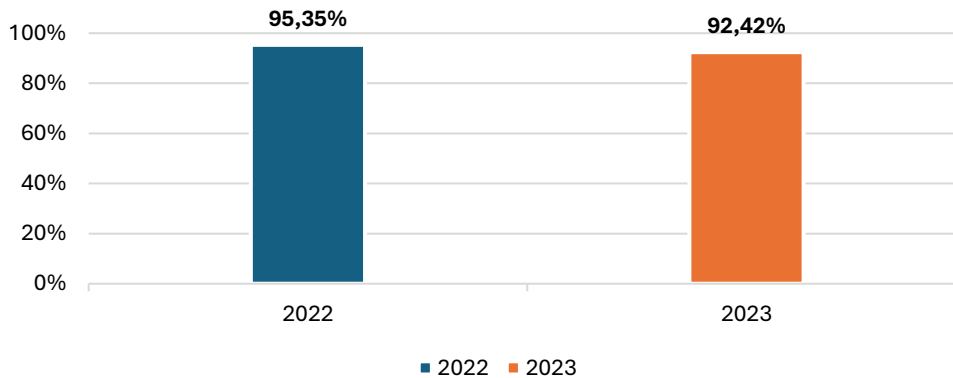
W 2023 roku 98,69% noworodków zaszczepiono w pierwszej dobie przeciw Gruźlicy, jest to wzrost w stosunku do 2022 roku w którym zaszczepiono 97,86% noworodków.

Odsetek dzieci zaszczepionych, 24 godz po urodzeniu, przeciw Gruźlicy na terenie Powiatu ostrowskiego w latach 2022-2023

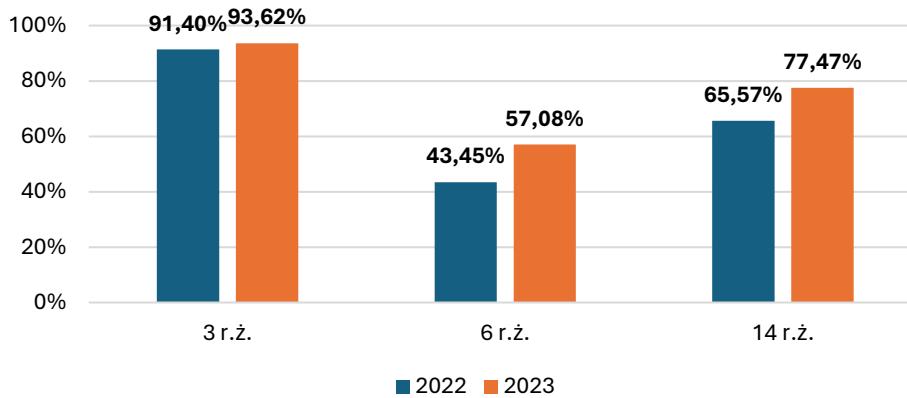
Odsetek dzieci zaszczepionych w 2 roku życia przeciw WZW typ B spadł w 2023 roku do 92,42%. W 2022 roku wynosił 95,35%.

Odsetek dzieci zaszczepionych przeciw WZW typ B w 2 r.ż. na terenie Powiatu ostrowskiego w latach 2022-2023

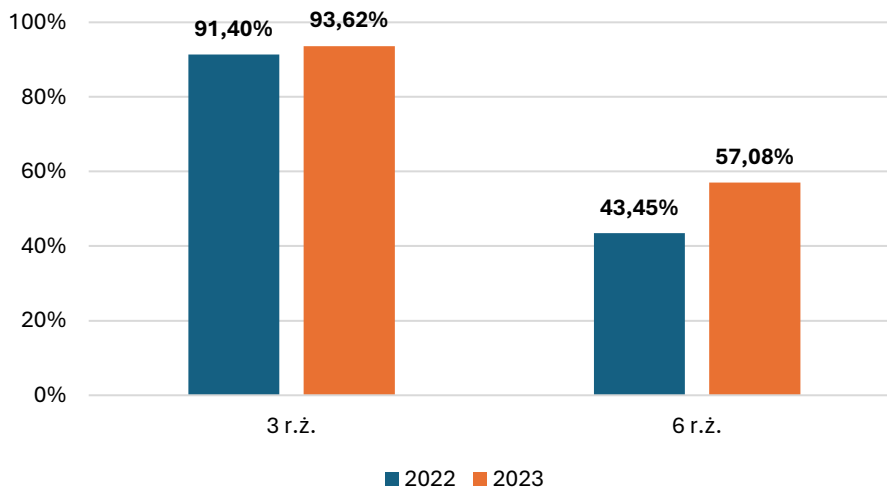
W 2023 roku odnotowano wzrost odsetka zaszczepionych dzieci przeciwko Błonicy, Tężcowi i Krztuścowi. W 3 roku życia szczepieniu poddano 93,62% dzieci (w 2022 roku 91,40%), w 6 roku życia zaszczepiono 57,08% dzieci (w 2022 roku 43,45%) natomiast w 14 roku życia zaszczepiono 77,47% młodzieży (w 2022 r. 65,57%).

**Odsetek dzieci zaszczepionych przeciw Błonicy, Tężcowi
i Krztuścowi na terenie Powiatu ostrowskiego
w latach 2022-2023**

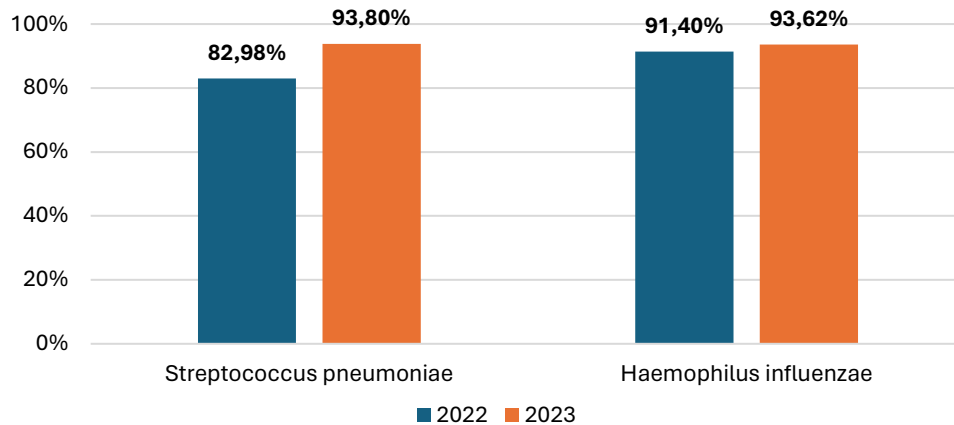
W 2023 r. wzrósł odsetek dzieci zaszczepionych przeciw Poliomyelitis. Zaszczepiono 93,62% dzieci w 3 roku życia (w 2022 roku 91,40%). Drugą dawkę szczepionki podano 57,08% dzieci w 6 roku życia (w 2022 r. 43,45%).

**Odsetek dzieci zaszczepionych przeciw Poliomyelitis na
terenie Powiatu ostrowskiego
w latach 2022-2023**

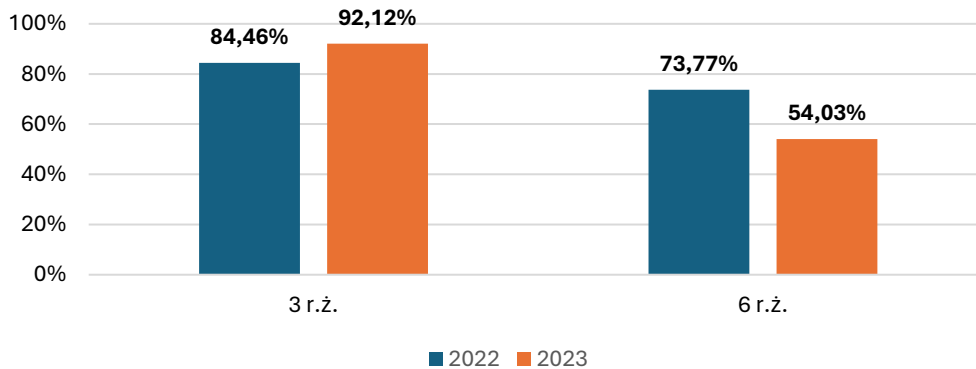
W 2023 roku wzrósł odsetek dzieci zaszczepionych w 3 roku życia przeciw Inwazyjnym zakażeniom Streptococcus Pneumoniae i Inwazyjnym zakażeniom Haemophilus influenzae. Wyniósł on odpowiednio 93,80% i 93,62% (w 2022 roku 82,98% i 91,40%).

Odsetek dzieci zaszczepionych w 3 r.ż. przeciw Inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae* i Inwazyjnym zakażeniom *Haemophilus influenzae* na terenie Powiatu ostrowskiego w latach 2022-2023

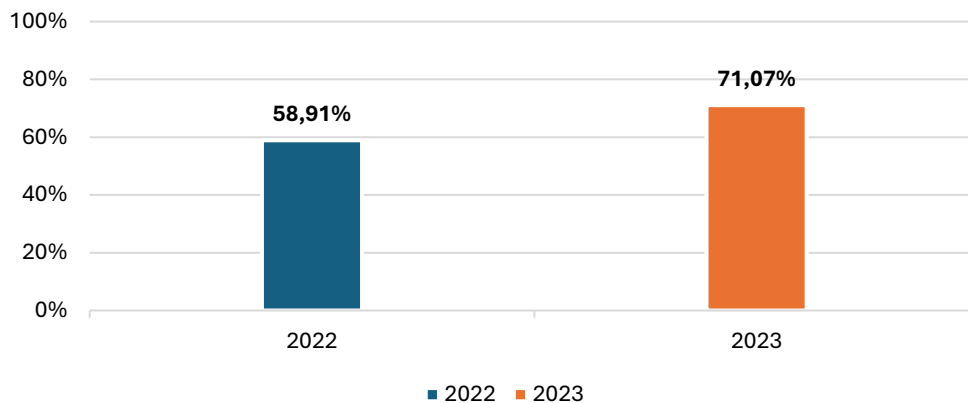
W 2023 roku wzrósł odsetek dzieci zaszczepionych w 3 roku życia przeciw Odrze, Śwince i Różyczce, zaszczepiono 92,12% dzieci (w 2022 roku 84,46%). Jednocześnie odnotowano znaczny spadek zaszczepienia dzieci w 6 roku życia. Szczepieniu poddano 54,03% dzieci (w 2022 roku 73,77%).

Odsetek dzieci zaszczepionych przeciw Odrze, Śwince i Różyczce na terenie Powiatu ostrowskiego w latach 2022-2023

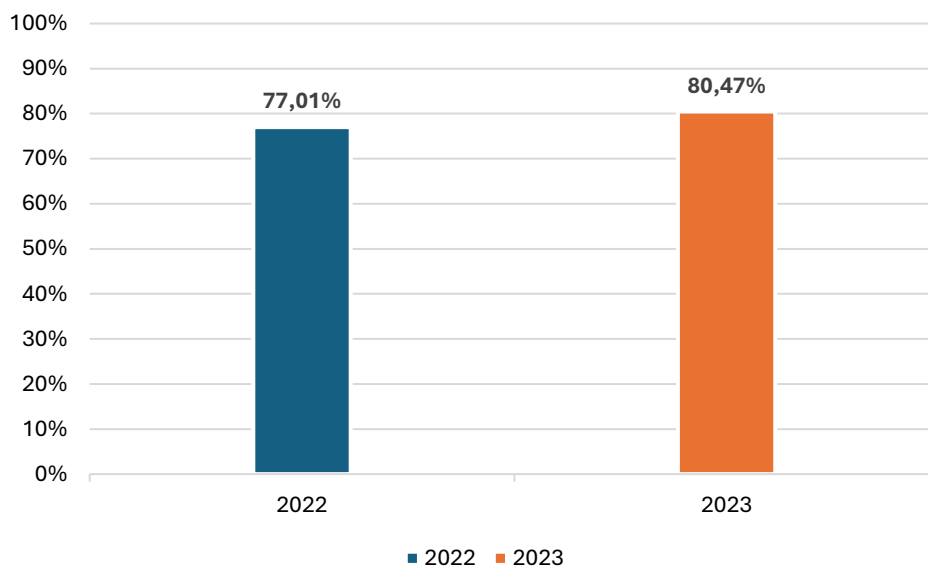
W 2023 r. wzrósł odsetek młodzieży poddanej szczepieniu przeciw Błonicy i Tężcowi, zaszczepiono 71,07 % (w 2022 roku 58,91 %).

Odsetek młodzieży zaszczepionej przeciw Błonicy i Tężcowi na terenie Powiatu ostrowskiego w latach 2022-2023

Realizacja obowiązkowych szczepień ochronnych zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych obowiązującym w 2023 roku na terenie Powiatu ostrowskiego kształtowała się na poziomie 80,47%, co stanowi wzrost o 4,49% w porównaniu z rokiem ubiegłym (77,01%).

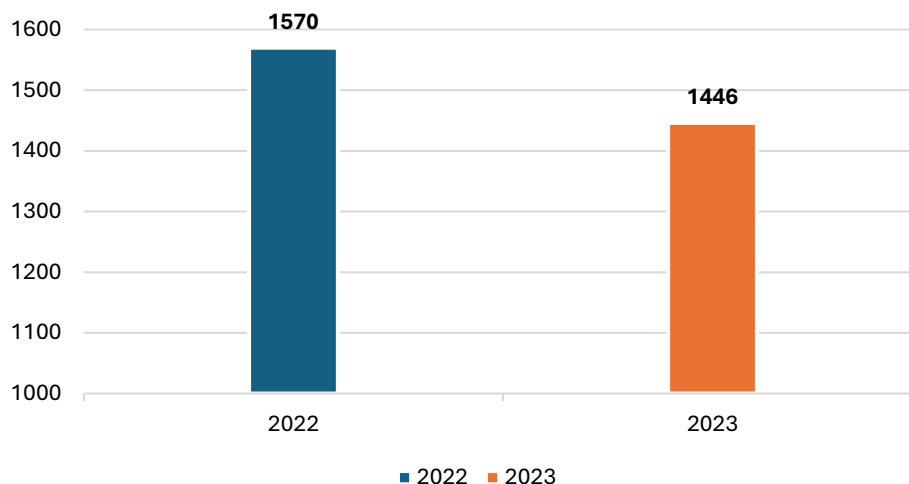
Ogólne wykonawstwo obowiązkowych szczepień ochronnych na terenie Powiatu ostrowskiego w latach 2022-2023

W 2023 roku spadła liczba osób które poddały się szczepieniu przeciw grypie. Zaszczepiło się 1446 osób, natomiast w 2022 roku 1570 osób.

Szczepienia przeciw grypie, realizowane są w ramach szczepień zalecanych. Zapewniają one ochronę przed zachorowaniem u 40-70% zaszczepionych w zależności od sezonu i grupy osób szczepionych. Zapewniają wysoką ochronę przed powikłaniami pogrypowymi.

Liczba osób zaszczepionych p/Grypie na terenie Powiatu ostrowskiego w latach 2022-2023

1.8.2. Niepożądane odczyny poszczepienne

Niepożądane odczyny poszczepienne (NOP) mogą wystąpić natychmiast po szczepieniu lub po kilku dniach, a nawet tygodniach od zaszczepienia. Kwalifikacja NOP dokonywana była przez lekarza. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 roku w sprawie niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz kryteriów ich rozpoznawania, prowadzony był monitoring niepożądanych odczynów poszczepiennych.

W 2023 roku zgłoszono 3 przypadki NOP (w 2022 roku – 4). Dwa z nich miały łagodny charakter. Wystąpiły po szczepieniu przeciwko gruźlicy i WZW typ B oraz po szczepieniu przeciwko inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae* i zakażeniom wywołanym przez rotawirusy. Jeden przypadek miał charakter poważny. Wystąpił po szczepieniu przeciwko inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*.

1.8.3. Osoby uchylające się od szczepień

Do końca 2023 roku, na terenie Powiatu ostrowskiego 100-u opiekunów uchylało się od obowiązku poddania swoich podopiecznych obowiązkowym szczepieniom ochronnym (do 2022 roku – 92 opiekunów, do 2021 roku – 115 opiekunów).

Z powodu uchylania się opiekunów od ustawowego obowiązku szczepień 63 dzieci nie zostało zaszczepionych zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych (w 2022 roku i 2021 roku - 58)

Sytuacja ta jest efektem propagowania w różnych mediach pseudonaukowych hipotez zniechęcających rodziców do szczepień. Rodzice którzy mają mniejszą wiedzę są zaniepokojeni rzekomymi długoterminowymi skutkami szczepień. Wpływ na unikanie wykonywania obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych ma również odrębność kulturowa i religijna, a także wpływy środowisk propagujących medycynę alternatywną.

Prowadzi to do zmniejszania się odsetka osób uodpornionych w społeczeństwie, co pociąga za sobą obniżenie tzw. „odporności zbiorowiskowej”, chroniącej przed zakażeniem nie tylko szczepionych, ale też osoby, które z powodów przeciwwskazań zdrowotnych nie mogły być poddane szczepieniu. U nieszczepionych dzieci zachorowanie na chorobę zakaźną może mieć poważny przebieg, w sposób znaczący zwiększa się też ryzyko powikłań. Dziecko z objawami

choroby zakaźnej może stanowić zagrożenie dla osób z najbliższego otoczenia, w tym zwłaszcza dla osób starszych czy z obniżoną odpornością.

PPIS w Ostrowi Mazowieckiej prowadzi nieustające działania propagujące szczepienia m.in. poprzez przekazywanie rodzicom popartych naukowo informacji na temat szczepień oraz wiarygodnych źródeł wiedzy.

W stosunku do rodziców, uchylających się od wypełnienia obowiązku szczepienia dzieci prowadzone były działania edukacyjne, a w przypadku świadomego odmawiania szczepień pomimo braku przeciwwskazań zdrowotnych Wojewoda Mazowiecki nakładał kary grzywny.

W 2023 roku wystosowano do opiekunów prawnych niezaszczepionych dzieci:

- 44 pisma informacyjno-edukacyjne
- 11 wezwań do dobrowolnego wykonania obowiązku szczepienia ochronnego (w 2022 roku - 8, w 2021 roku - 14),
- 5 upomnień (w 2021 roku – 10, w 2022 roku - 4)
- 5 tytułów wykonawczych (w 2021 roku – 14, w 2022 roku – 2) z wnioskami do Wojewody o wszczęcie egzekucji administracyjnej wobec rodziców uchylających się od wykonania obowiązku szczepień ochronnych.

Wojewoda Mazowiecki w odpowiedzi na wnioski Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ostrowi Mazowieckiej skierowane w latach 2021 - 2023 nałożył na 6 osób grzywny w wysokości po 500 zł. w celu przymuszenia do wykonania obowiązkowych szczepień ochronnych.

1.9. Stan sanitarno-techniczny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Ostrowi Mazowieckiej na terenie Powiatu ostrowskiego w 2023 roku nadzorował działalność:

- 1 podmiotu leczniczego wykonującego stacjonarne świadczenia zdrowotne,
- 57 podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne,
- 16 gabinetów indywidualnej, specjalistycznej praktyki lekarskiej o profilu niezabiegowym,
- 43 gabinetów indywidualnej, specjalistycznej i grupowej praktyki lekarskiej o profilu zabiegowym w tym 33 gabinetów stomatologicznych,
- 2 gabinetów indywidualnej praktyki położnej.

W 2023 r. skontrolowano 47 podmiotów wykonujących działalność leczniczą tj. około 39,5% objętych nadzorem PIS.

Nieprawidłowości stwierdzono w 10 placówkach tj. w około 21% skontrolowanych podmiotów. Uchybienia stwierdzone podczas kontroli dotyczyły stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń, wyposażenia oraz układu funkcjonalnego. W związku z powyższym prowadzono postępowania administracyjne w celu dostosowania podmiotów do właściwego stanu sanitarno-higienicznego.

W pozostałych skontrolowanych obiektach w zakresie stanu sanitarno-technicznego podmiotów wykonujących działalność leczniczą, nie stwierdzono istotnych zmian. Pomieszczenia spełniają wymagania określone rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

1.10. Ogniska epidemiczne w podmiotach leczniczych

W 2023 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ostrowi Mazowieckiej zgłoszono 4 ogniska epidemiczne w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.

W ogniskach zarejestrowano 27 przypadków osób z zakażeniami bądź kolonizacją (spadek o 6,9 % w stosunku do roku ubiegłego).

1.11. Podsumowanie

1. Na terenie Powiatu ostrowskiego odnotowano 1 818 przypadków chorób zakaźnych.
2. Wśród zgłoszonych w 2023 r. przypadków chorób zakaźnych, dominowały zachorowania na choroby przenoszone drogą kropelkową, w tym: COVID-19 (741 przyp.), ospę wietrzną (337 przyp.) oraz grypę (258 przyp.).
3. W 2023 roku obowiązkowym szczepieniem ochronnym poddano 4657 dzieci spośród 5787 podlegających temu obowiązkowi, a tym samym wykonawstwo szczepień ochronnych osiągnęło poziom 80,47% co stanowi wzrost o 4,49% w porównaniu do roku 2022.
4. Z powodu uchylania się opiekunów od ustawowego obowiązku szczepień 63 dzieci nie zostało zaszczepionych zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych (stan na koniec grudnia 2023 roku)
5. W 21 % skontrolowanych placówek świadczących usługi zdrowotne stwierdzono nieprawidłowości dotyczące złego stanu sanitarno-technicznego, wyposażenia oraz układu funkcjonalnego. Pozostałe kontrolowane placówki spełniały wymagania określone rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

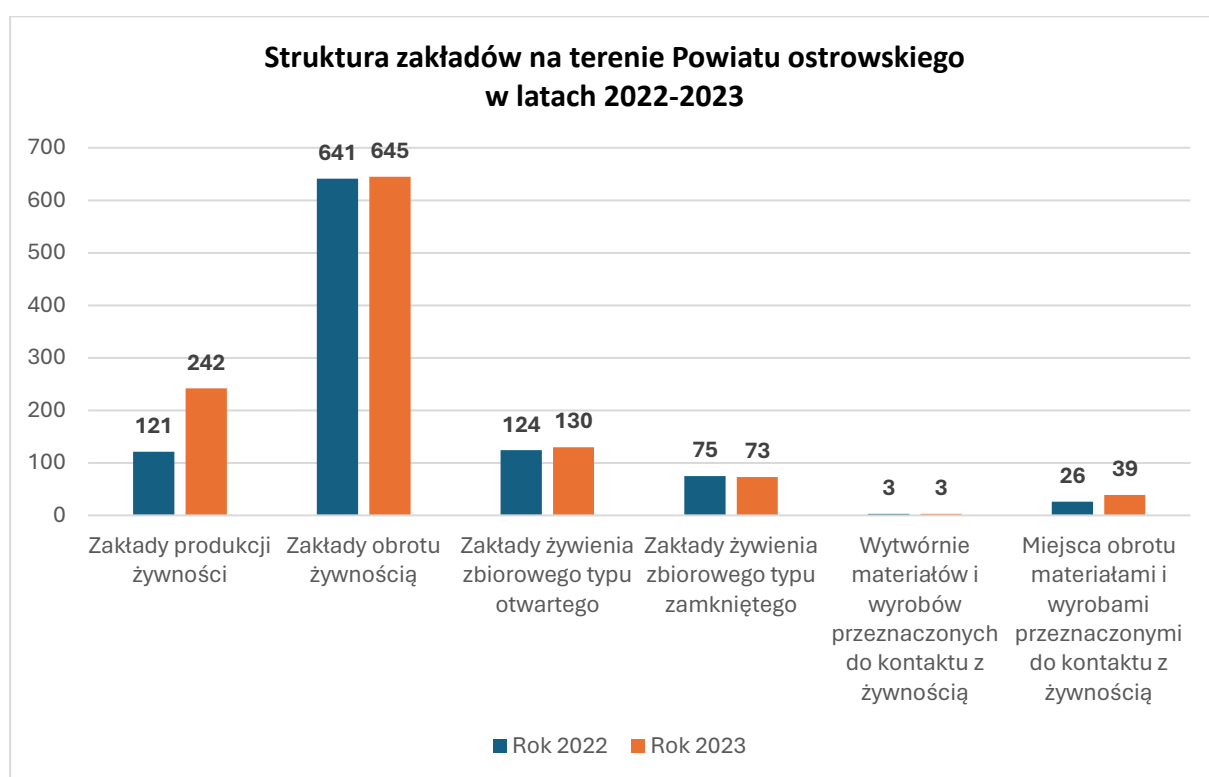

Rozdział II Stan sanitarny zakładów produkcji i obrotu żywnością oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W roku 2023 realizowano zadania związane z nadzorem nad przestrzeganiem przez podmioty działające na rynku spożywczym, przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności, warunków żywienia zbiorowego, jakości zdrowotnej żywności, warunków produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

2.1. Ogólna ocena stanu sanitarnego zakładów żywnościowych

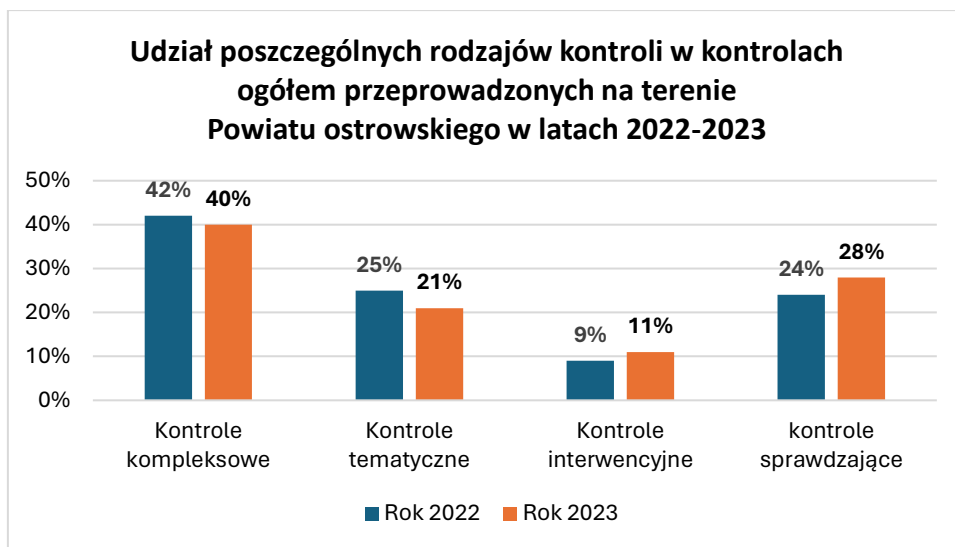
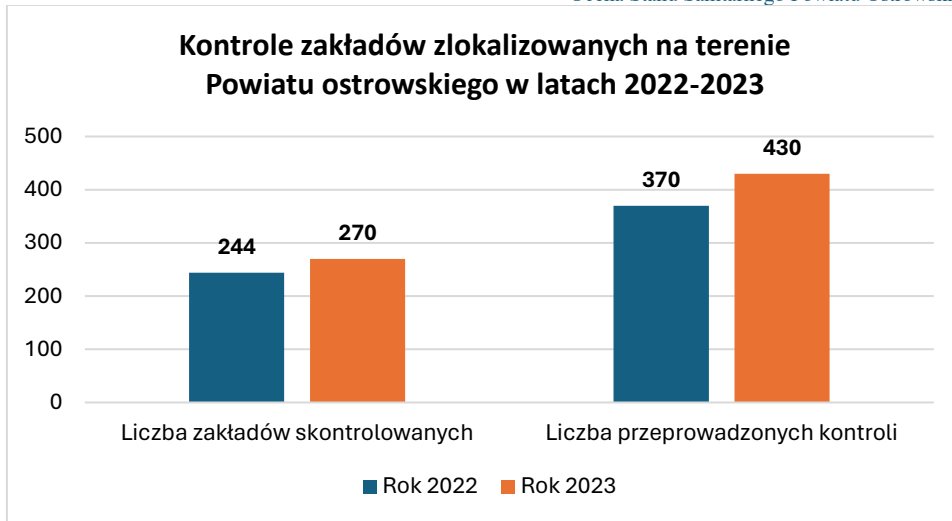
W 2023 roku w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zarejestrowane było ogółem 1132 zakłady prowadzące działalność na terenie powiatu ostrowskiego. Jest to 14,3% wzrost w stosunku do roku ubiegłego (2022 r. – 990 zakładów).

Najliczniejszą grupę stanowiły obiekty obrotu żywnością (57%). Największy wzrost liczby zakładów nastąpił w grupie zakładów produkujących żywność w szczególności w podgrupie - producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni.

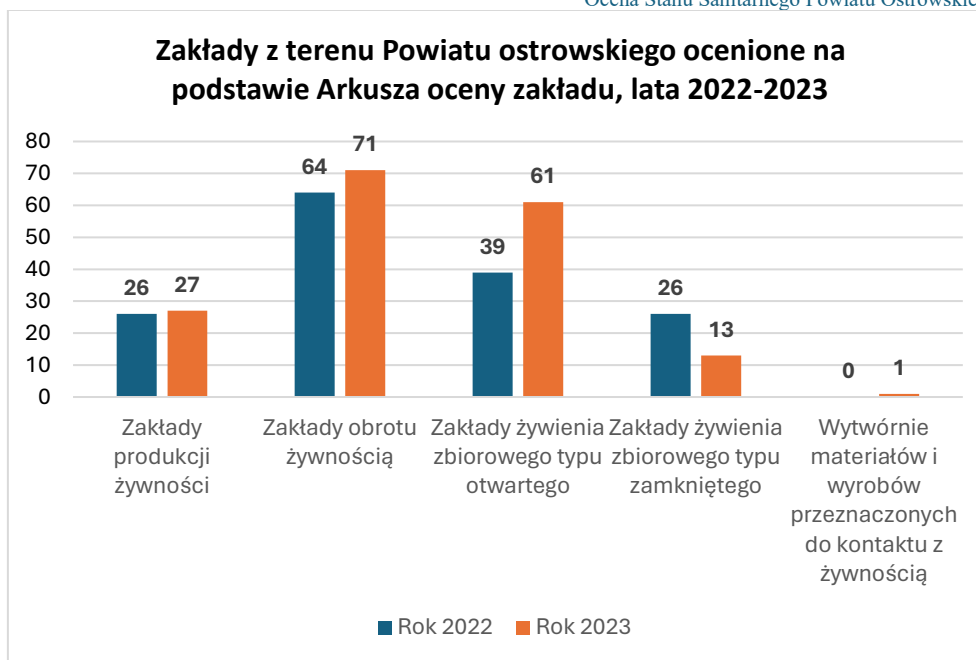
2.2. Działalność kontrolna

W 2023 roku skontrolowano 270 zakładów znajdujących się w ewidencji PPIS w Ostrowi Mazowieckiej, przeprowadzono w nich 430 kontrole sanitarne. Jest to o 16,2% więcej kontroli, niż w roku ubiegłym. Liczba ta obejmuje kontrole kompleksowe, tematyczne, sprawdzające i interwencyjne.

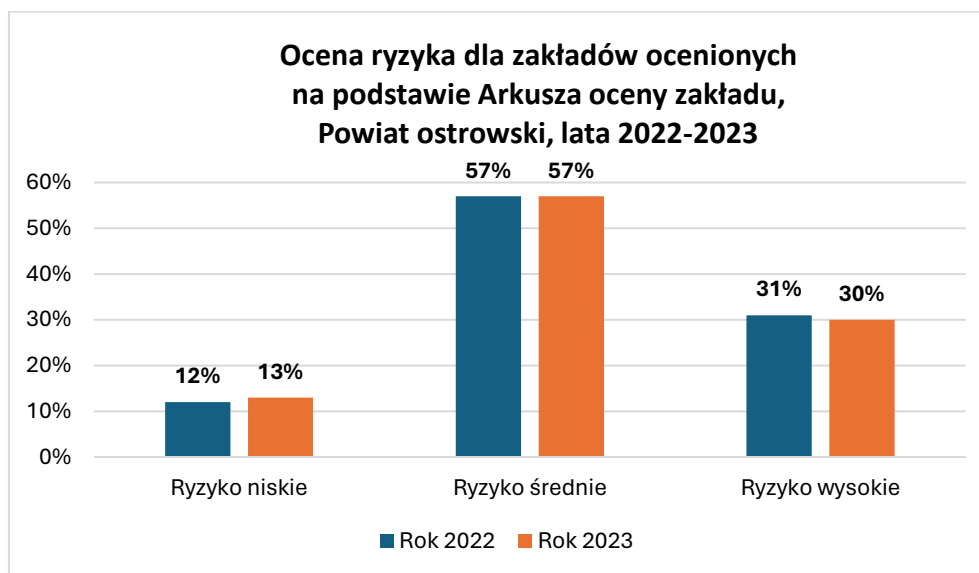

Na podstawie arkusza ocen zakładu oceniono 173 zakłady (64% skontrolowanych). Ocena obejmowała stan techniczno-sanitarny zakładów, higienę produkcji, dystrybucji i sprzedaży; zarządzanie zakładem, kontrolę wewnętrzną i systemy zarządzania bezpieczeństwem żywności.

Największy odsetek ocenionych zakładów stanowiły zakłady obrotu żywnością (41%) i zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego (35%).

Ponad połowa ocenianych zakładów (57%) została zaklasyfikowana do kategorii średniego ryzyka. Natomiast 30 % zakładów oceniono jako zakłady o wysokim ryzyku. Do obiektów wysokiego ryzyka zakwalifikowane zostały zakłady, których profil działalności ze względu na m.in. stosowane surowce, procesy technologiczne lub docelową grupę konsumentów wymagał wysokich restrykcji w celu zapewnienia bezpieczeństwa żywności, jak również zakłady, w których funkcjonowaniu stwierdzono nieprawidłowości, mogące stanowić poważne zagrożenia dla zdrowia i życia konsumentów.

Zakładem żywienia zbiorowego typu zamkniętego, który kontrolowany jest corocznie jest Blok żywienia pacjentów szpitala w SPZZOZ w Ostrowi Mazowieckiej. Podobnie jak w latach ubiegłych żywienie pacjentów miejscowego szpitala prowadzone było przez firmę zewnętrzną. Posiłki przygotowywane były na miejscu tj. w pomieszczeniach bloku żywienia usytuowanych w części budynku szpitala. W zakładzie przeprowadzono łącznie 3 kontrole (kompleksową i 2 sprawdzające). Zakres przeprowadzonych kontroli obejmował: ocenę warunków zdrowotnych żywności i żywienia, w tym m.in. stan sanitarno-techniczny zakładu,

higienę produkcji i dystrybucji posiłków, ocenę dokumentacji, w tym w zakresie GHP/GMP i systemu HACCP. W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej stwierdzono uchybienia stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń i wyposażenia. Ponadto kontrola wykazała obecność owadów latających (muszek). Podczas kontroli w zakładzie podjęto działania korygujące mające na celu ich zwalczanie. W wyniku przeprowadzonej w dniu następnym kontroli sprawdzającej – nie stwierdzono w zakładzie obecności ww. szkodników. W związku nieprawidłowościami dot. stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń i wyposażenia prowadzono postępowanie administracyjne. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie obowiązków nałożonych decyzją administracyjną. Na podstawie arkusza oceny, zakład zakwalifikowano do kategorii średniego ryzyka (w roku ubiegłym - ryzyko średnie). Obiekt posiada wdrożone procedury GHP/GMP oraz system HACCP. Nałożono 1 mandat karny w wysokości 200,00 zł.

W wyniku przeprowadzonych w roku 2023 w 270 zakładach kontroli, w 142 obiektach stwierdzono ogółem 856 nieprawidłowości.

W stosunku do ogólnej liczby przeprowadzonych kontroli, w 2023 roku kontrole z nieprawidłowościami stanowiły 46,3 % (w roku ubiegłym – 47,6%).

Rodzaje nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli w poszczególnych kategoriach zakładów zlokalizowanych na terenie Powiatu ostrowskiego w roku 2023

Kategoria zakładów	Rodzaj stwierdzanych nieprawidłowości
Zakłady produkcji żywności	<ul style="list-style-type: none"> • Zły stan techniczny pomieszczeń (ścian, sufitów, podłóg, futryn, drzwi). • Nieszczelne drzwi wejściowe do zakładu. • Brudno utrzymane pomieszczenia i wyposażenie, w tym pozostające w kontakcie z żywnością. • Przechowywanie środków spożywczych z narażeniem na zanieczyszczenie, m.in. bezpośrednio na podłogach, w niewłaściwych warunkach termicznych. • Na stanie magazynowym - przeterminowane środki spożywcze. • Nieprawidłowe przechowywanie odpadów. • Brak badań właścicielskich. • Nieprawidłowości w znakowaniu suplementów diety. • Zaniedbania w zakresie utrzymania czystości i porządku w zakładzie. • Ślady bytowania szkodników w zakładzie. • Nieuporządkowany teren przy zakładzie. • Nieprawidłowe oznakowanie wyrobu gotowego.
Obiekty obrotu żywnością	<ul style="list-style-type: none"> • Brak orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych. • Zły stan techniczny pomieszczeń (ścian, sufitów, podłóg, futryn, drzwi) i wyposażenia, w tym pozostającego w kontakcie z żywnością. • Brudno utrzymane pomieszczenia i wyposażenie, w tym pozostające w kontakcie z żywnością. • Nieszczelne drzwi zewnętrzne prowadzące do zakładu. • Brak skutecznego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników. • Na stanie magazynowym - przeterminowane środki spożywcze. • Przechowywanie środków spożywczych z narażeniem na zanieczyszczenie, m.in. bezpośrednio na podłogach, w niewłaściwych warunkach termicznych. • Brak identyfikowalności środków spożywczych. • Brak rozdzielności sprzedaży poszczególnych grup środków spożywczych (1 waga). • Brak ciepłej wody przy punktach wodnych. • Brak dostępu do punktu wodnego. • Nieprawidłowa odzież ochronna u personelu.

	<ul style="list-style-type: none"> • Nieprzestrzeganie zasad dobrej praktyki higieny. • Brak szkolenia personelu. • Nieporządek w zakładzie. • Teren wokół zakładu utrzymany w nieładzie. • Nieprawidłowe przechowywanie odpadów komunalnych. • Brak rejestrów potwierdzających prowadzenie kontroli wewnętrznej w zakładzie.
Zakłady żywienia zbiorowego	<ul style="list-style-type: none"> • Nieaktualne lub brak orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych. • Prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z decyzją o zatwierdzeniu zakładu/ rozpoczęcie prowadzenie działalności bez uzyskania decyzji o zatwierdzeniu zakładu. • Zły stan techniczny pomieszczeń (ścian, sufitów, podłóg, futryn, drzwi) i wyposażenia, w tym pozostającego w kontakcie z żywnością. • Brudno utrzymane pomieszczenia i wyposażenie, w tym pozostające w kontakcie z żywnością. • Na stanie magazynowym - przeterminowane środki spożywcze. • Nieprzestrzeganie zasad dobrej praktyki higienicznej i dobrej praktyki produkcyjnej w zakładzie. • Brak wdrożenia procedur opracowanych na podstawie zasad HACCP. • Przechowywanie środków spożywczych z narażeniem na zanieczyszczenie, m.in. na bezpośrednio na podłogach, w niewłaściwych warunkach termicznych. • Niewłaściwa odzież ochronna u personelu. • Brak skutecznego zabezpieczenia zakładu przed wnikaniem szkodników. • Brak zimnej i ciepłej wody przy punktach wodnych. • Nieprawidłowe przechowywanie odpadów komunalnych. • Brak rozdzielności przechowywania odzieży własnej i ochronnej personelu. • Brak do wglądu obowiązkowych informacji nt. żywności – posiłków przygotowywanych w zakładzie. • Brak rejestrów potwierdzających prowadzenie kontroli wewnętrznej.

W 2023 roku do PPIS w Ostrowi Mazowieckiej wpłynęły 23 interwencje dotyczące obiektów zlokalizowanych na terenie Powiatu ostrowskiego, tj. to o 9 więcej niż w roku ubiegłym.

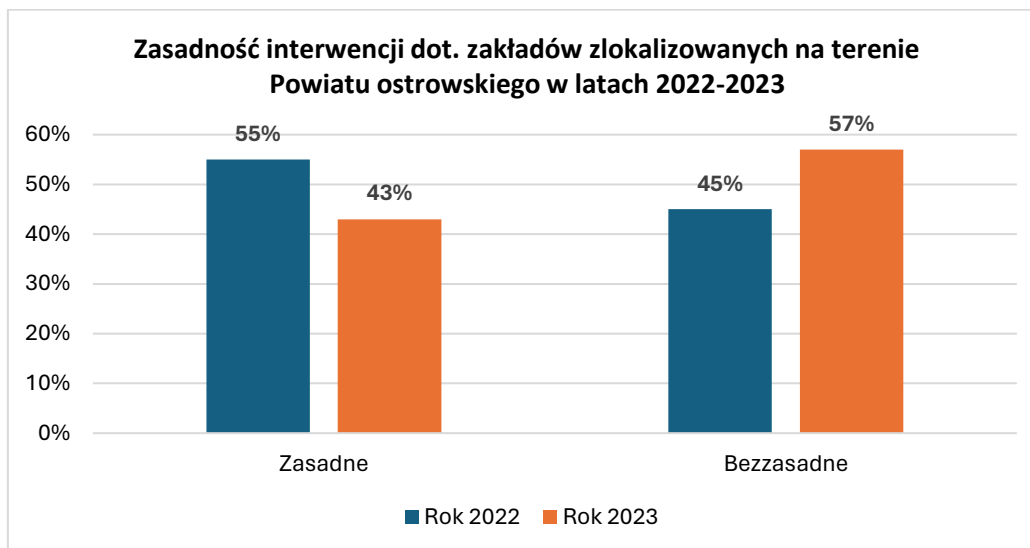
W związku ze zgłaszanymi interwencjami przeprowadzono 21 kontroli, dwie interwencje zostały przekazane do innych organów, zgodnie z właściwością. Najczęstszą przyczyną interwencji była niewłaściwa jakość wprowadzanej do obrotu żywności oraz oznakowanie suplementów diety.

Interwencje które wpłynęły do PPIS w Ostrowi Mazowieckiej w 2023 roku

Przyczyna interwencji	Liczba interwencji
Niewłaściwa jakość żywności wprowadzanej do obrotu	6
Wątpliwości w zakresie składu i oznakowania suplementów diety	4
Nieprzestrzeganie przepisów prawa żywnościowego, w tym zasad GHP/GMP w zakładzie produkcji/ obrotu żywnością	3
Obecność ciała obcego w produkcji	2
Niewłaściwe warunki sanitarne w zakładzie	2
Zatrudnianie osób bez orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno – epidemiologicznych	1
Wprowadzanie do obrotu przeterminowanych środków spożywczych	1

Nieskuteczna wentylacji w zakładzie gastronomicznym	1
Naruszająca wymagania prawa żywnościowego reklama suplementu diety	1
Niewłaściwa gospodarka odpadami	1
Zły stan sanitarny otoczenia terenu sklepu	1

W wyniku podjętych działań w 2023 roku stwierdzono zasadność 43% zgłoszonych interwencji.

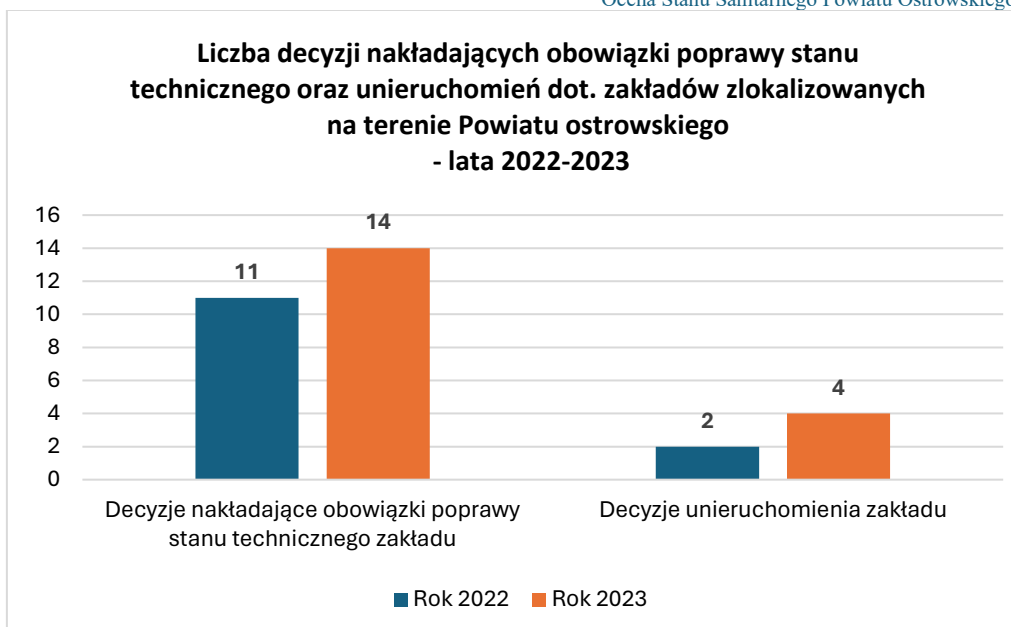
2.3. Postępowanie administracyjne i działalność represyjna

W 2023 roku wydano ogółem 357 decyzji administracyjnych. Jest to o 21% więcej niż w roku ubiegłym.

Najwięcej decyzji dotyczyło ustalenia kosztów kontroli, które ponosi przedsiębiorca w przypadku stwierdzenia w toku czynności kontrolnych nieprawidłowości. Wobec 14 podmiotów wydano decyzje nakazujące zapewnienie właściwego stanu sanitarno-technicznego zakładu. Decyzje unieruchomienia zakładu wydano wobec 4 podmiotów. Na podstawie ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia zatwierdzono 48 zakładów.

Decyzje administracyjne wydane w latach 2022-2023

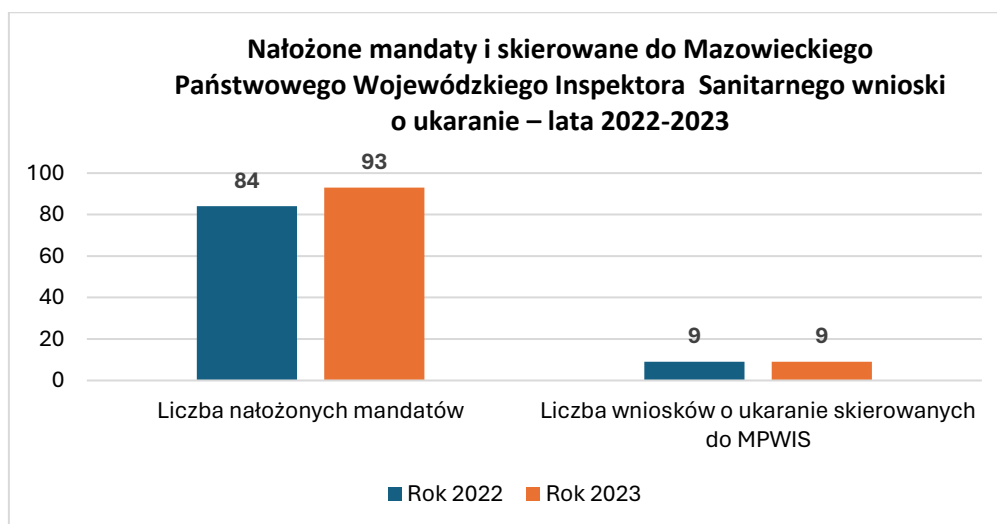
Rodzaj decyzji	Rok 2022	Rok 2023
Decyzje nakładające obowiązki poprawy stanu technicznego zakładu	11	14
Decyzje dot. zakazu wprowadzania do obrotu i/lub nakazu wycofania z obrotu środka spożywczego	1	1
Decyzje zatwierdzające	44	48
Decyzje zatwierdzające warunkowo	3	3
Decyzje unieruchomienia zakładu	2	4
Decyzje zmieniające	2	2
Decyzje wygaszające	3	7
Decyzje uchylające	0	1
Decyzje umarzające postępowanie	1	2
Decyzje dot. wykreślenia z rejestru	16	24
Decyzje ustalające koszty kontroli	211	251
Decyzje ogółem	294	357

Wobec osób naruszających przepisy dot. warunków higieny produkcji i wprowadzania do obrotu żywności stosowano sankcje karne. W 2023 roku nałożono 93 mandaty karne na kwotę 20 700,00 zł.

W przypadkach naruszenia przez przedsiębiorców, przepisów prawa żywnościowego dotyczących m.in. prowadzenia działalności niezgodnie z decyzją zatwierdzającą zakład, rozpoczęcia działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz nieprzestrzegania wymagań w zakresie znakowania żywności, kierowano do Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego wnioski o nałożenie kary pieniężnej.

W roku 2023 do Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego skierowano 9 wniosków o ukaranie.

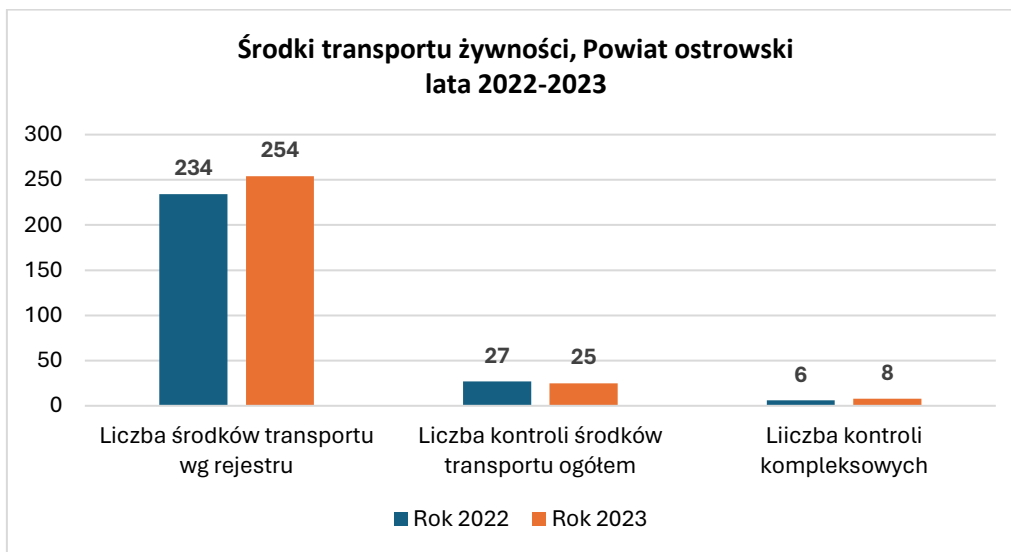

2.4. Stan sanitarny środków transportu

W 2023 roku o 8,5% wzrosła liczba nadzorowanych środków transportu żywności. Najwięcej środków transportu należało do dużych firm działających w sektorze transportu żywności oraz do przedsiębiorców działających w zakresie produkcji żywności, głównie w branży piekarskiej, ciastkarskiej i gastronomicznej. Niewielki odsetek stanowili przedsiębiorcy posiadający jeden lub dwa środki przeznaczone do przewozu żywności.

Dokonano 3 zatwierdzeń baz transportowych. Na ogół były to samochody w dobrym stanie sanitarno-technicznym, często nowe, a w przypadku przeznaczenia do transportu żywności wymagającej utrzymania łańcucha chłodniczego – z możliwością monitorowania temperatury przewozu środków spożywczych.

2.5. Nadzór nad suplementami diety

Na terenie Powiatu ostrowskiego prowadzą działalność 2 zakłady produkcyjne i 1 dystrybutor suplementów diety. Ponadto nadzorem sanitarnym w zakresie obrotu suplementami diety objęto sklepy internetowe, apteki, punkty sprzedaży środków spożywczych działające m.in. przy siłowniach, salonach kosmetycznych oraz sklepy spożywcze (głównie supermarkety).

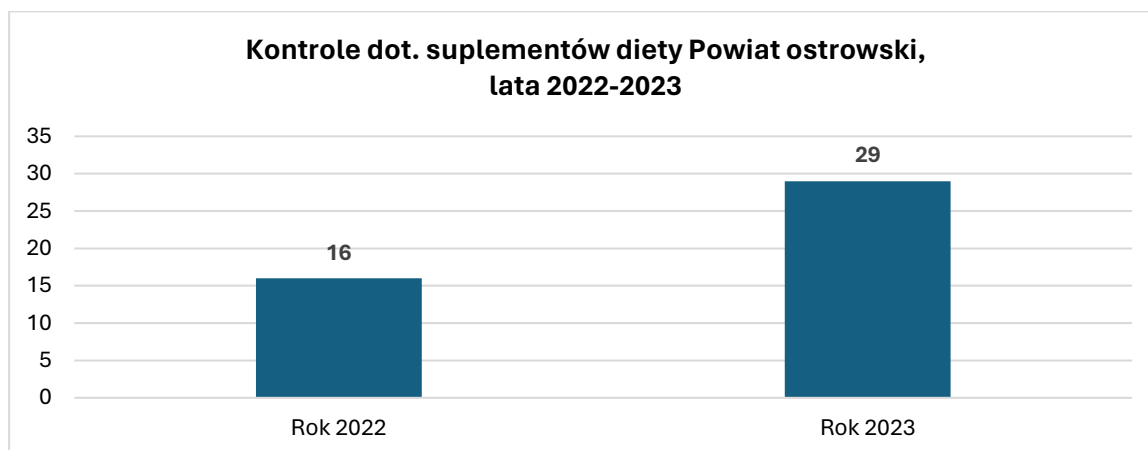
W 2023 roku skontrolowano ogółem 2 zakłady produkcji i 10 obiektów obrotu żywnością, w tym 1 zakład dystrybucji suplementów diety. Przeprowadzono w nich 29 kontroli, w tym:

- 1 kompleksową,
- 7 tematycznych,
- 4 sprawdzające,
- 17 interwencyjnych.

Kontrole prowadzone były m.in. w zakresie oceny warunków i jakości zdrowotnej żywności oraz w związku: ze sprawdzeniem realizacji obowiązków nałożonych decyzją administracyjną, z interwencjami, które wpłynęły od konsumentów i powiadomieniami z sieci systemu RASFF. Na podstawie Arkusza oceny stanu sanitarnego oceniono 1 zakład i zakwalifikowano go do kategorii wysokiego ryzyka.

Kontrole producentów suplementów diety pozostających pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ostrowi Mazowieckiej wykazały, iż nie prowadzą oni reklamy (wytwarzanych produktów) w środkach masowego przekazu, w tym za pośrednictwem Internetu.

W roku sprawozdawczym pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ostrowi Mazowieckiej pozostawały 3 zakłady prowadzące działalność w zakresie dystrybucji/ sprzedaży środków spożywczych, w tym suplementów diety (za pośrednictwem Internetu). W jednym podmiocie przeprowadzono kontrolę interwencyjną dot. niedozwolonego składnika w suplemencie diety.

Podjęmowano także działania obejmujące kontrolę przestrzegania wymagań w obrocie suplementami diety w aptekach. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie prezentacji i znakowania tej grupy żywności.

W aptekach, punktach sprzedaży środków spożywczych funkcjonujących m.in. przy siłowniach, salonach kosmetycznych w roku 2023 przeprowadzono ogółem 7 kontroli.

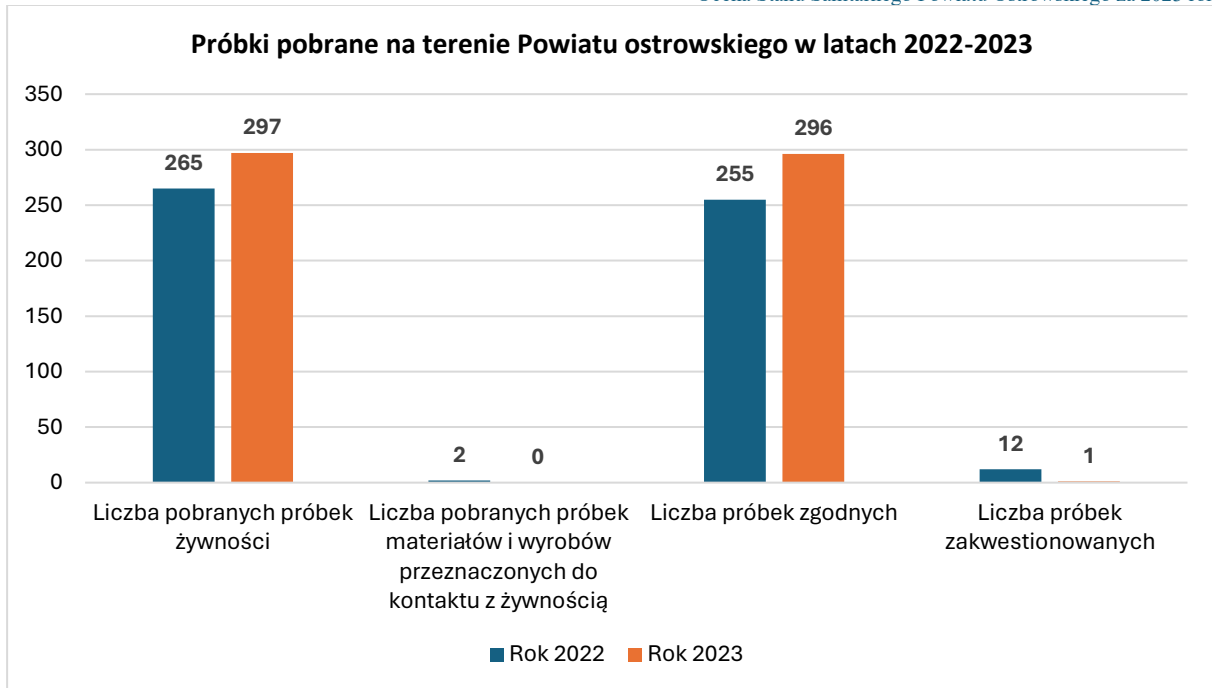
W 2023 roku wydano 1 decyzję administracyjną dotyczącą zakazu wprowadzania do obrotu i nakazu wycofania z obrotu 1 suplementu diety.

Do badań laboratoryjnych pobrano 7 próbek suplementów diety oraz 4 próbki składników stosowanych do produkcji suplementów diety, które wykazały zgodność w zakresie ocenianych parametrów.

2.6. Kontrola jakości zdrowotnej żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Nadzór nad jakością środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością sprawowany jest poprzez kontrolę produktów wprowadzanych do obrotu.

W 2023 roku na terenie Powiatu ostrowskiego, do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu pobrano ogółem 297 próbek żywności, z czego 1 próbka została zakwestionowana. Wykonywane badania żywności dotyczyły m.in.: oceny mikrobiologicznej, obecności metali ciężkich, oznaczenia mykotoksyn oraz oceny znakowania.

W roku 2023 pobrano o 12% więcej próbek do badań, niż w roku ubiegłym. Odsetek próbek niezgodnych wyniósł 0,3%, natomiast w roku ubiegłym był wyższy i wyniósł 4,49%.

2.7. Działania w ramach systemu RASFF

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) jest narzędziem stosowanym w celu szybkiego informowania o niebezpiecznej żywności czy zidentyfikowania jakiegokolwiek zagrożenia zdrowia konsumentów.

W 2023 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ostrowi Mazowieckiej wpłynęło ogółem 26 informacji dot. powiadomień alarmowych i informacyjnych zarejestrowanych w systemie RASFF. W związku z poborem próbek i otrzymaniem wyników kwestionujących produkty pod względem zdrowotnym/ jakościowym, PSSE w Ostrowi Mazowieckiej zgłosiła do systemu RASFF 3 produkty (herbata indyjska granulowana, jaja od kury zielononóżki z chowu na wolnym wybiegu, ziarno żyta).

W 2023 roku na terenie powiatu ostrowskiego przeprowadzono 22 kontrole interwencyjne związane z wycofywaniem z obrotu lub nadzorowaniem procesu wycofywania niebezpiecznej żywności, w oparciu o powiadomienia (alarmowe/ informacyjne) zarejestrowane w systemie RASFF.

Podjęmowane działania miały na celu wycofanie z obrotu handlowego produktów niebezpiecznych. Najwięcej powiadomień dotyczyło: mięsa i produktów mięsnych oraz suplementów diety.

Rodzaj produktów których dotyczyły powiadomienia zarejestrowane w systemie RASFF w 2023 r	Liczba zgłoszeń
Mięso i produkty mięsne	8
Suplementy diety	8
Ziarno	2
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	2

Jaja	1
Przyprawy	1
Słodycze	1
Herbata	1
Produkty zbożowe	1
Napoje	1

2.8. Ogniska zatruc pokarmowych

W roku 2023 nie zanotowano zgłoszeń zbiorczych zatruc pokarmowych.

2.9. Ocena sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego

W 2023 roku przeprowadzono ogółem 10 teoretycznych ocen sposobu żywienia, w tym dot.:

- stołówek szkolnych – 6
- stołówek przedszkolnych - 2
- bloku żywienia pacjentów szpitala – 1
- bloku żywienia mieszkańców domu pomocy społecznej – 1

W placówkach oświatowych oceniane obszary obejmowały m.in.: zawartość w całodziennych jadłospisach produktów pochodzących z różnych grup środków spożywczych; sporządzanie potraw z naturalnych składników; podawanie od poniedziałku do piątku potraw smażonych nie częściej, niż 2 razy; rodzaj oleju używanego do smażenia; zawartość cukru w przygotowywanych na miejscu napojach; podawanie każdego dnia odpowiedniej liczby: porcji mleka lub przetworów mlecznych, produktów z grupy mięso, jaja, orzechy, nasiona roślin strączkowych, warzyw i/lub owoców, produktów zbożowych oraz podawanie co najmniej raz w tygodniu porcji ryby. Na podstawie dokonanych ocen stwierdzono, że żywienie w kontrolowanych placówkach oświatowych dostosowywane było do wymagań określonych w przepisach.

Ocena jakościowa sposobu żywienia dla diety podstawowej w Bloku żywienia dla pacjentów szpitala oraz mieszkańców domu pomocy społecznej wykazała zadowalający sposób żywienia.

W Bloku żywienia pacjentów szpitala w pojedynczych dniach stwierdzono: podawanie porcji produktów z grupy mleko i przetwory mleczne zazwyczaj w 1 głównym posiłku oraz brak tłuszczów roślinnych bogatych w kwasy jedno- i wielonienasycone - co najmniej w posiłku obiadowym. Ponadto analiza dokumentacji żywieniowej wykazała: zbyt małą liczbę porcji rybi /lub przetworów rybnych – w dekadzie oraz częste podawanie pacjentom potraw smażonych. W związku z powyższym zalecenia pokontrolne dla Bloku Żywieniowego w szpitalu powiatowym dot. uwzględnienia: porcji mleka i przetworów mlecznych - w co najmniej 2 posiłkach w ciągu dnia, tłuszczów roślinnych bogatych w kwasy jedno- i wielonienasycone - co najmniej w posiłku obiadowym, ryb i/lub przetworów rybnych - co najmniej 3 razy w dekadzie oraz ograniczenia potraw smażonych w dekadzie, na rzecz posiłków przygotowanych zalecanymi metodami obróbki termicznej (np. gotowanie - w wodzie, na prze, duszenie bez obsmażania, pieczenie).

Natomiast w ocenianym Bloku żywienia mieszkańców domu pomocy społecznej w pojedynczych dniach stwierdzono zbyt małą liczbę porcji warzyw i /lub owoców w ciągu

dnia. W każdym dniu wystąpił brak tłuszczów roślinnych bogatych w kwasy jedno- i wielonienasycone w przygotowywanych posiłkach. Ponadto analiza dokumentacji żywieniowej wykazała niski udział dań przyrządzonych na bazie roślin strączkowych oraz częste przygotowywanie posiłków smażonych. W związku z powyższym zalecenia pokontrolne odnosiły się m.in. do: zwiększenia liczby porcji warzyw i /lub owoców w ciągu dnia, uwzględnienia tłuszczów roślinnych bogatych w kwasy jedno- i wielonienasycone - co najmniej w posiłku obiadowym, zwiększenia udziału posiłków przygotowanych z użyciem roślin strączkowych suchych w dekadzie oraz ograniczenia potraw smażonych w dekadzie, na rzecz posiłków przygotowanych zalecanymi metodami obróbki termicznej.

2.10. Podsumowanie

1. W porównaniu z rokiem ubiegłym w 2023 roku przeprowadzono ogółem o 16,2% więcej kontroli zakładów żywieniowo-żywnościowych.
2. Odsetek kontroli z nieprawidłowościami, w stosunku do liczby przeprowadzonych kontroli zmniejszył się o 1,3% w porównaniu do roku 2022.
3. Jednocześnie ogólna liczba zakładów zobowiązanych do poprawy stanu technicznego wzrosła o 0,3%. Wydano o 21,4% więcej decyzji administracyjnych niż w roku ubiegłym. Wzrosła również liczba unieruchomionych zakładów (z 2 - w 2022 r. do 4 – w 2023 r.) oraz liczba nałożonych mandatów.
4. W ocenianych Blokach żywienia znajdujących się w placówkach oświatowo-wychowawczych posiłki przygotowywane były z uwzględnieniem wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży.
5. Jakość żywienia w Bloku żywienia pacjentów szpitala podobnie jak w roku ubiegłym jest na zadowalającym poziomie.
6. Poprawie uległa jakość zdrowotna produktów spożywczych pozostających w obrocie, co potwierdziły wyniki badań laboratoryjnych pobranych próbek żywności. W stosunku do roku ubiegłego z 4,3% do 0,3% zmniejszył się odsetek produktów zakwestionowanych, co świadczy o tym, iż wprowadzana do obrotu handlowego żywność jest coraz bezpieczniejsza dla konsumentów. Produkty niebezpieczne były bezzwłocznie wycofywane z obrotu.

Rozdział III Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Na terenie Powiatu ostrowskiego około 96% ludności korzysta z publicznego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Zwodociągowanie miasta Ostrow Mazowiecka wynosi prawie 100%. Na terenach wiejskich 93% ludności korzysta ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Pozostali mieszkańcy korzystają ze studni przydomowych, bardzo często źle zlokalizowanych, płytkich, w złym stanie technicznym i sanitarnym, z wodą zanieczyszczoną chemicznie i bakteriologicznie.

Na terenie Powiatu ostrowskiego na koniec 2023 roku funkcjonowało 27 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz 2 wodociągi innych podmiotów zaopatrujących w wodę.

Gminy o największym stopniu zwodociągowania to gminy: Nur, Boguty Pianki, Andrzejewo, Zaręby Kościelne, Szulborze, Wąsewo, Stary Lubotyń, Ostrow Mazowiecka. Najmniejszy stopień zwodociągowania jest w gminie Brok (ok. 80%). W chwili obecnej największym problemem jest brak zbiorowego zaopatrzenia w wodę części gminy Brok.

3.1. Jakość wody

Próbki wody pobierane były w stałych, ustalonych punktach poboru zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem, z częstotliwością zależną od produkcji wody. Badania wykonywane były w Laboratorium PSSE w Ostrowi Mazowieckiej i WSSE w Warszawie. Łącznie w 2023 roku w ramach nadzoru sanitarnego oraz kontroli wewnętrznej prowadzonej przez administratorów wodociągów pobrano i zbadano 362 próbki wody.

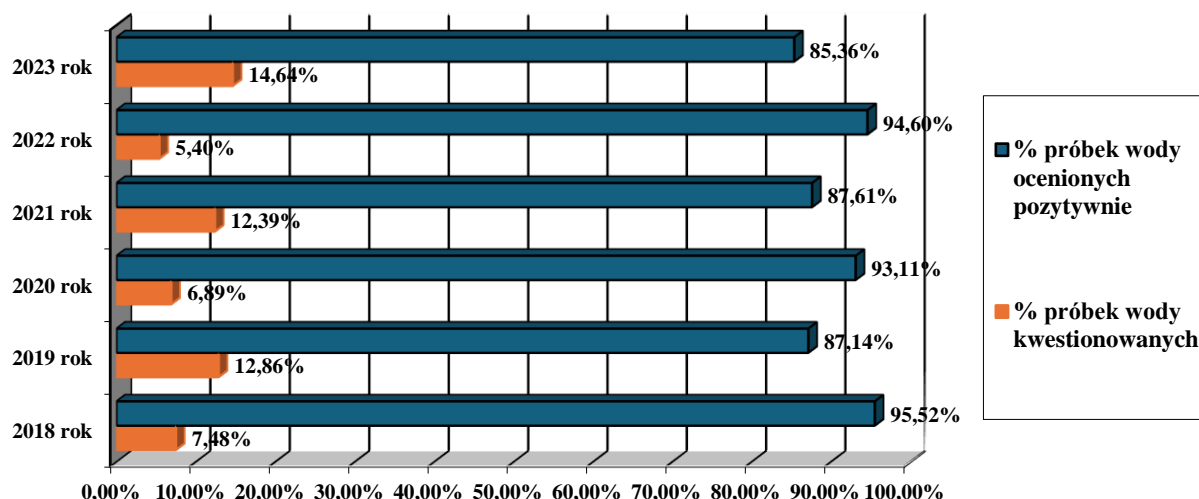
Zakres parametrów grupy A obejmował oznaczenia: barwa, mętność, stężenie jonów wodoru (pH), przewodność, zapach, smak, liczba bakterii grupy coli, liczba bakterii Escherichia coli, ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72 h. Dodatkowo zakres parametrów grupy A został rozszerzony o liczbę enterokoków.

Zakres parametrów grupy B obejmował oznaczenia parametrów z grupy A oraz dodatkowo: jon amonu, azotany, azotyny, mangan, żelazo, twardość, utlenialność z KMnO_4 , chlorki, fluorki, siarczany, bor, cyjanki, nikiel, antymon, selen, miedź, sód, glin (aluminium), kadm, ołów, chrom, rtęć, Σ trichloroetenu i tetrachloroetenu, 1,2-dichloroetan, Σ THM, trichlorometan (chloroform), bromodichlorometan, dibromochlorometan, tribromometan, wapń, magnez, pestycydy, Σ pestycydów, bromiany, arsen, benzo(a)piren, Σ WWA, benzen, chlorek winylu.

W stosunku do roku 2022 jakość wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę uległa pogorszeniu. Liczba próbek wody kwestionowanych zwiększyła się.

Po wprowadzeniu działań naprawczych przez administratorów wodociągów jakość wody uległa poprawie i na koniec 2023 roku woda tylko z jednego wodociągu gminy Stary Lubotyń była warunkowo przydatna do spożycia przez ludzi ze względu na odchylenia od wymaganego składu fizykochemicznego (mętność, jon amonu, mangan).

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość zbadanych próbek w ramach nadzoru i kontroli wewnętrznej	374	311	319	331	333	362
Liczba próbek kwestionowanych	28	40	22	41	18	53
Procent próbek pozytywnie ocenionych	95,52%	87,14%	93,11%	87,61%	94,60%	85,36%
Procent próbek kwestionowanych	7,48%	12,86%	6,89%	12,39%	5,4%	14,64%

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Ostrowi Mazowieckiej w 2023 roku prowadził postępowania administracyjne zmierzające do poprawy jakości wody w 7 wodociągach: Jasienica, Stary Lubotyń, Zaręby Bołedy, Króle Małe, Boguty, Zawisty Dworaki, NOEE Brok.

Zanieczyszczenia bakteriologiczne wody wywołane bakteriami grupy coli oraz enterokokami kałowymi miały charakter incydentalny. Po przepłukaniu sieci wodociągowej lub po wprowadzeniu dezynfekcji doraźnej powtórne badania nie wykazywały skażenia.

Wszyscy mieszkańcy powiatu objęci zbiorowym zaopatrzeniem na koniec 2023 roku korzystali z wody o dobrej jakości lub warunkowo przydatnej do spożycia przez ludzi ze względu na odchylenia od wymaganego składu fizykochemicznego wody.

3.2. Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę

Wodociągi o wydajności < 100 m³/dobę

Ilość wodociągów – 1

Jakość wody dobra.

Wodociągi o wydajności 100 – 1000 m³/dobę

Ilość wodociągów – 24

Jakość wody z 5 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę (Jasienica, Zaręby Bołedy, Króle Małe, Boguty, Zawisty Dworaki) była w ciągu roku niestabilna - notowane były przekroczenia parametrów fizykochemicznych - mętność, jon amonu, mangan, żelazo.

Po wprowadzeniu działań naprawczych przez administratorów wodociągów jakość wody poprawiła się i na koniec roku była dobra.

Wodociągi o wydajności 1000 – 10 000 m³/dobę

Ilość wodociągów – 2

Jakość wody z wodociągu Stary Lubotyń była w ciągu roku niestabilna - notowane były przekroczenia parametrów fizykochemicznych - mętność, jon amonu, mangan, żelazo. Po wprowadzeniu działań naprawczych przez administratora wodociągu jakość wody uległa poprawie, ale na koniec 2023 roku nie udało się uzyskać właściwej jakości wody ze względu na odchylenia od wymaganego składu fizykochemicznego wody (mętność, jon amonu, mangan).

Wodociągi o wydajności 10 000 – 100 000 m³/dobę

Brak urządzeń

Wodociągi o wydajności >100 000 m³/dobę

Brak urządzeń

Inne podmioty zaopatrujące w wodę.

Ilość wodociągów – 2

Jakość wody z wodociągu Nadbużańskiego Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Broku była w ciągu roku niestabilna - notowane były przekroczenia parametrów fizykochemicznych - mętność, jon amonu, mangan, żelazo.

Po wprowadzeniu działań naprawczych przez administratora wodociągu jakość wody poprawiła się i na koniec roku była dobra.

3.3. Ujęcia wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludność w wodę przeznaczona do spożycia przez ludzi.

Brak wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

3.4. Ocena jakości wody w kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli.

W sezonie kąpieliskowym w 2023 roku na terenie Powiatu ostrowskiego brak było kąpielisk, miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli oraz basenów odkrytych.

3.5. Ocena jakości wody na pływalni.

Badania jakości wody z pływalni miejskiej w Ostrowi Mazowieckiej są prowadzone z częstotliwością oraz zakresem badań zgodnym z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach. W 2023 roku w ramach nadzoru sanitarnego oraz kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządcę pływalni pobrano i zbadano 157 próbek wody z niecek basenowych oraz systemów wprowadzających wodę do niecek basenowych.

Woda odpowiada wymaganiom określonym w w/w rozporządzeniu. Przerwa technologiczna na pływalni trwała od 14.08.2023 roku do dnia 17.09.2023 roku. Przed uruchomieniem niecek basenowych pobrano i zbadano próbki wody.

W wodzie z niecek basenowych potencjał redoks często jest niższy od wymaganego minimalnego poziomu. Oznaczanie potencjału redoks ma szczególne znaczenie w procesie skutecznej dezynfekcji wody. Dezynfekcja to nic innego jak utlenianie mikroorganizmów, które dostały się do basenu z otoczenia lub wraz z kąpiącymi. Im wyższy jest potencjał redoks tym

zdolność do utleniania większa, a co za tym idzie lepsze warunki do zabijania szkodliwych bakterii oraz drobnoustrojów. Przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w $36 \pm 2^{\circ}\text{C}$ w systemie cyrkulacji nr 3 (doprowadzającym wodę do niecek jacuzzi) oraz w nieckach jacuzzi nie stanowiło zagrożenia dla osób kąpiących się. Po wykonaniu przez zarządzającego obiektem działań naprawczych przekroczenia zostały wyeliminowane, kolejne badania nie wykazały przekroczeń.

Zbiorcza roczna ocena wody na pływalni dokonana m.in. na podstawie wyników badań wody wykonanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ostrowi Mazowieckiej wykazała, że jakość wody odpowiada wymaganiom określonym w w/w rozporządzeniu.

W grudniu 2023 roku stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii Legionella sp. w niecce rekreacyjnej. Wyłączono z użytkowania urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny, wykonano dezynfekcję obiegu basenu rekreacji, zastosowano środek do utrzymania właściwych parametrów wody basenowej. Badania wykazały zmniejszenie liczby bakterii Legionella sp.

3.6. Badanie próbek wody w kierunku Legionella sp. w ciepłej wodzie

Ilość zbadanych próbek w kierunku Legionella sp. w ciepłej wodzie	36	100%
Liczba Legionella sp. w 100 ml <100 – brak skażenia lub skażenie jest znikome	30	83,34%
Liczba Legionella sp. w 100 ml 100 – 1000 – skażenie jest średnie	4	11,11%
Liczba Legionella sp. w 100 ml 1000 – 10000 – skażenie jest wysokie	2	5,55%
Liczba Legionella sp. w 100 ml >10000 – skażenie jest bardzo wysokie	0	0%

Bakterie Legionella sp. należy badać w próbkach wody ciepłej pobranych w przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne i w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny. W 2023 roku w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego oraz kontroli wewnętrznej łącznie zbadano 36 próbek wody w kierunku Legionella sp.

W 30 próbkach wody nie stwierdzono skażenia – system ciepłej wody był pod kontrolą, nie wymagał podjęcia dodatkowych działań. W 4 zbadanych próbkach wykryto bakterie Legionella sp. w przedziale 100 – 1000 w 100 ml wody – jest to skażenie średnie. Podjęto działania zmierzające do redukcji ilości bakterii.

W przypadku 2 zbadanych próbek skażenie było wysokie. Przystąpiono do działań interwencyjnych włącznie z czyszczeniem i dezynfekcją systemu ciepłej wody – woda nie nadawała się do pryszniców. Po uzyskaniu wyników potwierdzających doprowadzenie jakości wody ciepłej do wymagań określonych w rozporządzeniu Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Ostrowi Mazowieckiej zezwolił na włączenie do eksploatacji pryszniców.

3.7. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej.

W 2023 roku w rejestrze higieny komunalnej figurowało 282 obiekty prowadzące działalność na terenie powiatu, w tym:

- 27 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę,
- 2 wodociągi innych podmiotów zaopatrujących w wodę,

- 1 pływalnia kryta,
- 2 Domy Pomocy Społecznej,
- 2 ustępy ogólnodostępne,
- 1 hotel,
- 21 innych obiektów świadczących usługi hotelarskie,
- 8 gospodarstw agroturystycznych,
- 42 zakłady fryzjerskie,
- 28 zakładów kosmetycznych,
- 1 zakład tatuażu,
- 8 zakładów odnowy biologicznej,
- 12 zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej,
- 1 dworzec autobusowy,
- 1 dworzec kolejowy,
- 1 stacja kolejowa,
- 25 terenów rekreacyjnych,
- 17 cmentarzy,
- 6 domów przedpogrzebowych,
- 76 innych obiektów użyteczności publicznej.

W 2023 roku skontrolowano 124 obiekty objęte nadzorem tj. ok. 44%.

Szpital, zakłady opiekuńczo - lecznicze i zakłady pielęgnacyjno - opiekuńcze.

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba kontroli	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Szpital	1	0	0	0	0
Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze	0	0	0	0	0
Zakłady Pielęgnacyjno-Opiekuńcze	0	0	0	0	0

W 2023 roku szpital nie był kontrolowany.

Domy pomocy społecznej oraz inne placówki zapewniające całodobową opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, w podeszłym wieku oraz przewlekle chorymi.

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba kontroli	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Domy Pomocy Społecznej	2	2	0	0	0
Inne placówki zapewniające całodobową opiekę	0	0	0	0	0

Kontrole przeprowadzane w 2023 roku nie wykazały nieprawidłowości. Badania ciepłej wody na obecność bakterii Legionella w Domach Pomocy Społecznej nie wykazały skażenia sieci wody ciepłej bakteriami Legionella.

Dworce.

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba kontroli	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Dworce i stacje kolejowe	2	0	0	0	0
Dworce autobusowe	1	1	0	0	0

Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Środki transportu.

W 2023 roku środki transportu nie były kontrolowane.

Noclegownie dla bezdomnych.

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba kontroli	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Noclegownie dla bezdomnych	0	0	0	0	0

Na nadzorowanym terenie brak w/w obiektów.

Ustępy publicznie i toalety ogólnodostępne.

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba kontroli	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Ustępy publiczne	2	2	0	0	0

Kontrole nie wykazywały nieprawidłowości.

Hotele.

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba kontroli	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Hotele	1	0	0	0	0

Na terenie Powiatu ostrowskiego funkcjonuje 1 hotel oraz 29 innych obiektów świadczących usługi hotelarskie:

- 2 ośrodki wypoczynkowe
- 19 obiektów hotelowych
- 8 gospodarstw agroturystycznych

Wszystkie obiekty korzystają z wody pochodzącej z wodociągów publicznych lub własnych ujęć wody. Jakość wody dobra.

Nieczystości płynne odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej lub zbiorników bezodpływowych. Odbiorem odpadów komunalnych zajmują się wyspecjalizowane firmy.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie usuwania odpadów komunalnych oraz nieczystości płynnych. Wszystkie obiekty są zaopatrzone w dostateczny zapas środków dezynfekcyjnych i czystościowych. Pranie bielizny i pościeli odbywa się poza obiektami na podstawie zawartych umów.

W 2023 roku 11 obiektów świadczących usługi hotelarskie zostało skontrolowanych. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej.

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba kontroli	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Zakłady fryzjerskie	42	23	0	0	0
Zakłady kosmetyczne	28	5	0	0	0
Zakłady odnowy biologicznej	8	4	0	0	0
Salony tatuażu	1	0	0	0	0

Inne zakłady świadczące więcej niż jedną z usług: fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, tatuażu	12	7	0	0	0
---	----	---	---	---	---

W kontrolowanych obiektach stan sanitarno-techniczny dobry. Podczas kontroli w solariach nie stwierdzano uchybień, nie wydawano zaleceń w formie pouczenia oraz nie nakładano kar finansowych.

Postępowanie ze zwłokami i szczątkami ludzkimi.

Obiekty	Liczba obiektów	Liczba kontroli	Liczba wydanych decyzji merytorycznych (bez decyzji zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków)	Liczba nałożonych mandatów	Kwota mandatów
Cmentarze	17	16	0	0	0
Domy przedpogrzebowe	6	5	0	0	0

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Ostrowi Mazowieckiej w 2023 roku wydał 3 decyzje na wywóz zwłok poza granice kraju, 15 decyzji na ekshumację zwłok i szczątków ludzkich oraz 9 postanowień na sprowadzenie zwłok i szczątków ludzkich.

W kontrolowanych obiektach nie stwierdzano nieprawidłowości.

3.8. Podsumowanie

1. Plan kontroli urządzeń wodociągowych oraz pobierania i badania wody w ramach nadzoru oraz kontroli wewnętrznej został wykonany w 100%. W stosunku do roku 2022 jakość wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę uległa pogorszeniu. Liczba próbek wody kwestionowanych zwiększyła się. Po wprowadzeniu działań naprawczych przez administratorów wodociągów jakość wody uległa poprawie i na koniec 2023 roku woda tylko z jednego wodociągu - gmina Stary Lubotyń była warunkowo przydatna do spożycia przez ludzi ze względu na odchylenia od wymaganego składu fizykochemicznego (mętność, jon amonu, mangan).
2. Kontrole przeprowadzane w 2023 roku wykazywały w zdecydowanej większości dobry stan sanitarno – techniczny kontrolowanych obiektów. Drobne zalecenia doraźne są sukcesywnie realizowane. Nie ma większych problemów z wyegzekwowaniem odpowiedniego stanu sanitarno – technicznego kontrolowanych obiektów. W stosunku do lat ubiegłych stan sanitarno-higieniczny kontrolowanych obiektów nie uległ istotnym zmianom.

Rozdział IV Stan bezpieczeństwa w zakresie higieny środowiska pracy, chorób zawodowych oraz nadzoru nad chemikaliami

Sekcja Higieny Pracy oraz Chorób Zawodowych realizuje zadania z zakresu ochrony zdrowia pracowników zatrudnionych w zakładach pracy. Dokonuje oceny narażenia pracowników na szkodliwe czynniki chemiczne, fizyczne, biologiczne i rakotwórcze w celu wyeliminowania chorób zawodowych, będących skutkiem oddziaływania tych czynników na zdrowie pracowników.

Do zadań Sekcji należy również prowadzenie postępowań w sprawach chorób zawodowych.

Ponadto Sekcja prowadzi nadzór nad przestrzeganiem przepisów prawa polskiego i wspólnotowego przez podmioty wprowadzające do obrotu lub stosujące substancje chemiczne i ich mieszaniny lub wyroby, produkty biobójcze i substancje czynne, prekursory kategorii 2 i 3 oraz detergenty.

Realizuje zadania z zakresu kontroli zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych.

Dokonuje kontroli spełnienia przez podmioty wprowadzające do obrotu paliwa ciekłe obowiązujących, o których mowa w art. 23 ust. 3 i ust. 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne.

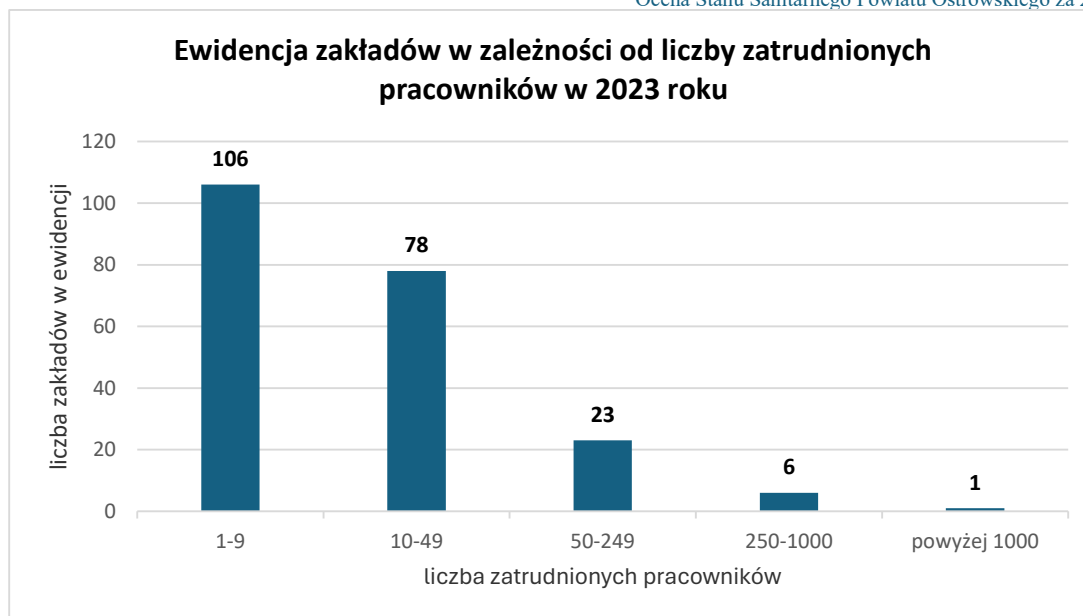
4.1. Nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy

4.1.1. Działalność kontrolna

W 2023 roku Sekcja Higieny Pracy oraz Chorób Zawodowych obejmowała swoim nadzorem 214 zakładów pracy, zatrudniających 8596 pracowników.

Podobnie jak w latach ubiegłych ponad 85% nadzorowanych zakładów to mikro przedsiębiorstwa zatrudniające nie więcej niż 10 pracowników oraz małe przedsiębiorstwa zatrudniające nie więcej niż 50 pracowników. Tylko 3% stanowiły duże przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 250 osób.

Większość nadzorowanych przedsiębiorstw działało w sektorze gospodarki przetwórstwa przemysłowego (38%). Zakłady te zatrudniały 5198 pracowników, co stanowi 60% ogółu objętych nadzorem pracowników. Praca w tym sektorze wiąże się z dużymi zagrożeniami dla zdrowia zatrudnionych w nich osób, m.in. narażeniem na szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiska pracy.

Podział nadzorowanych zakładów według sektorów gospodarki:

Sektor Gospodarki	Liczba zakładów	Liczba zatrudnionych
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2	55
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	81	5198
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	25
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	10	380
Sekcja F - Budownictwo	15	255
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	67	637
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	7	660
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	27
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	3
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4	81
Sekcja O - Administracja Publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2	204
Sekcja P - Edukacja	3	121
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	13	875

Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	56
Sekcja S - Pozostała działalność usługowa	5	19
Ogółem:	214	8596

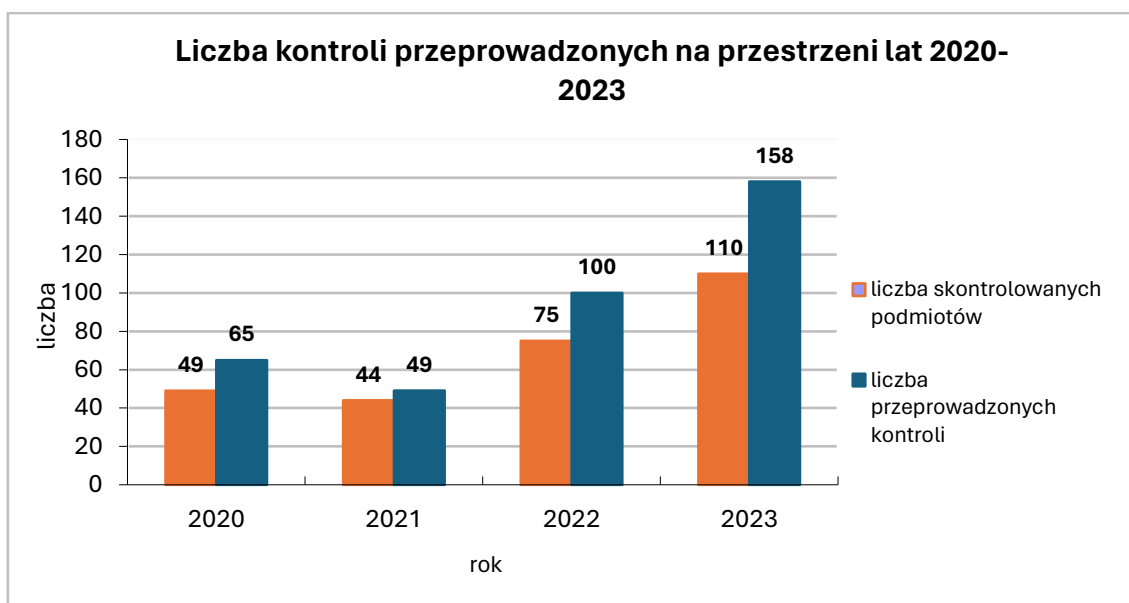
W trakcie kontroli warunków środowiska pracy oceniano między innymi:

- ocenę zgodności wyników pomiarów czynników szkodliwych (fizycznych i chemicznych) wykonywanych na stanowiskach pracy z obowiązującymi normatywnymi higienicznymi,
- analizę dokonanej przez pracodawcę oceny ryzyka zawodowego na poszczególnych stanowiskach pracy,
- wyposażenie zakładu w środki ochrony zbiorowej i indywidualnej oraz instrukcje stanowiskowe,
- kontrole profilaktycznych badań lekarskich pracowników,
- stan sanitarnohigieniczny poszczególnych pomieszczeń zakładu.

W 2023 roku w 110 zakładach przeprowadzono ogółem 158 kontroli, w tym:

- 113 kontroli sanitarnych,
- 37 sprawdzających,
- 8 tematycznych.

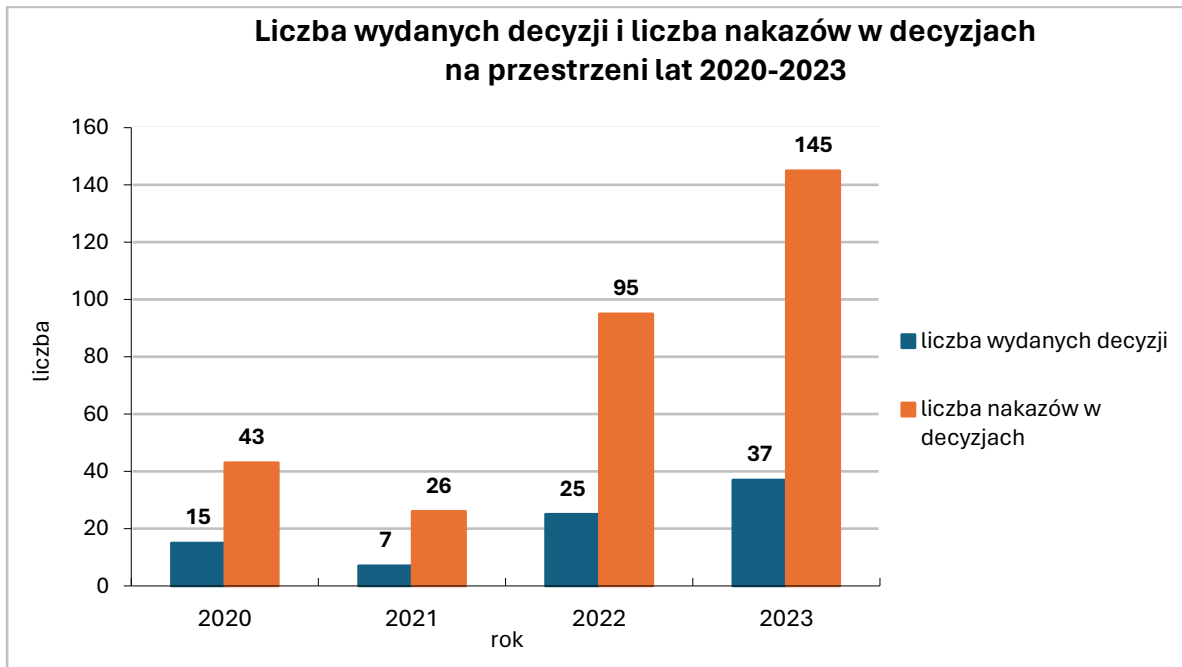
Liczba przeprowadzonych kontroli w stosunku do lat ubiegłych znacznie wzrosła, co związane było z końcem pandemii SARS-CoV-2 oraz powrotem pracowników do standardowych działań inspekcyjnych, a także wznowieniem pracy w systemie stacjonarnym w wielu zakładach pracy.

Kontrole wykazały, że warunki pracy w wielu zakładach w czasie pandemii uległy pogorszeniu. Świadczy o tym m.in. wzrost nieprawidłowości stwierdzanych w przedsiębiorstwach. W ramach prowadzonego nadzoru bieżącego nad zakładami pracy

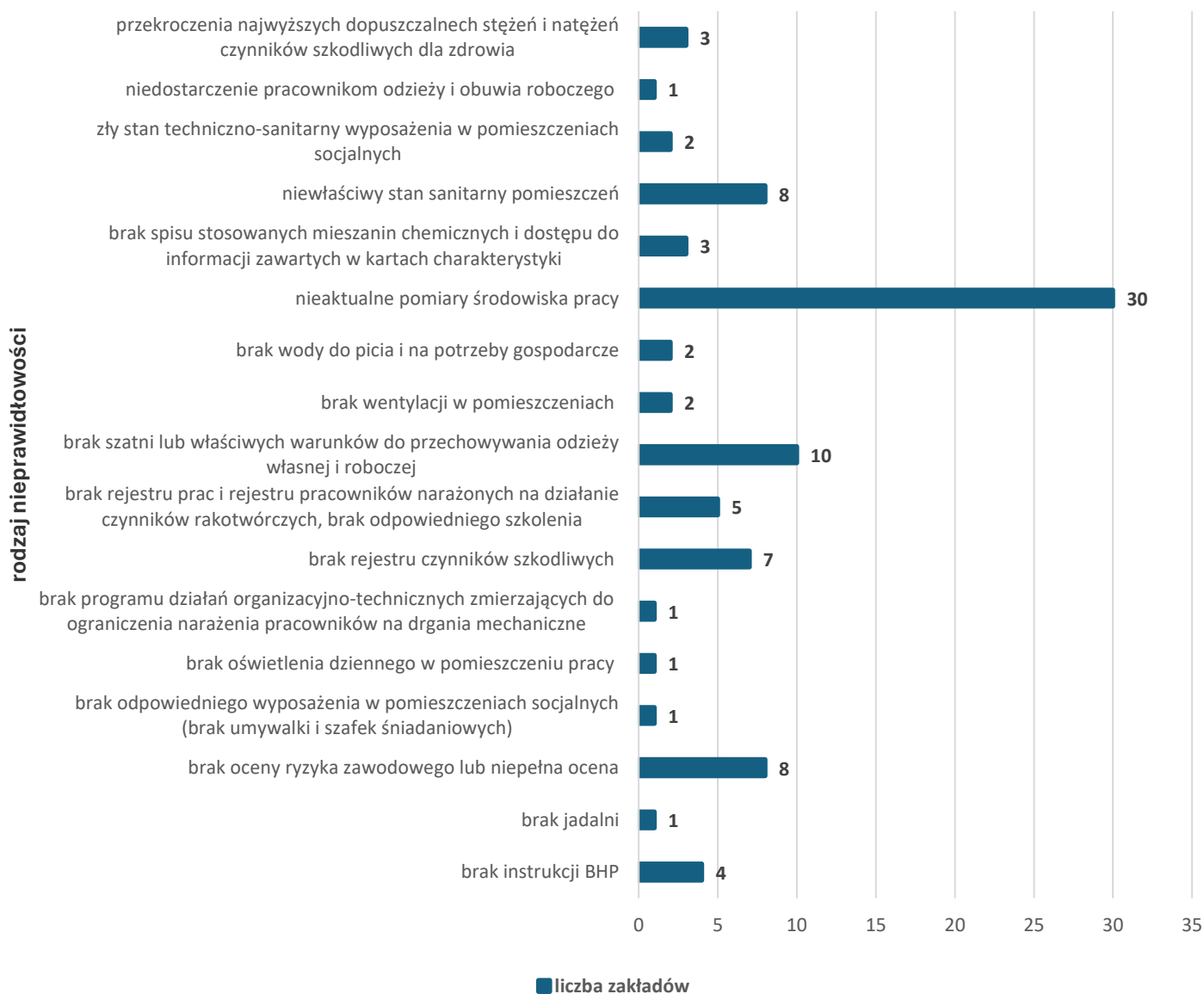
wydano ogółem 37 decyzji administracyjnych zawierających 145 nakazów zobowiązujących pracodawców do usunięcia uchybień stwierdzonych w trakcie kontroli.

Pracodawcy wykonali nakazy z 24 decyzji, a dla 11 decyzji nie upłynął termin wykonania obowiązków, zaś 2 decyzje zostały wygaszone z uwagi na bezprzedmiotowość.

Najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami w zakładach pracy były: brak aktualnych pomiarów środowiska pracy – w 30 zakładach oraz brak szatni lub właściwych warunków do higienicznego przechowywania odzieży – w 10 zakładach.

Stwierdzone nieprawidłowości w 2023 roku

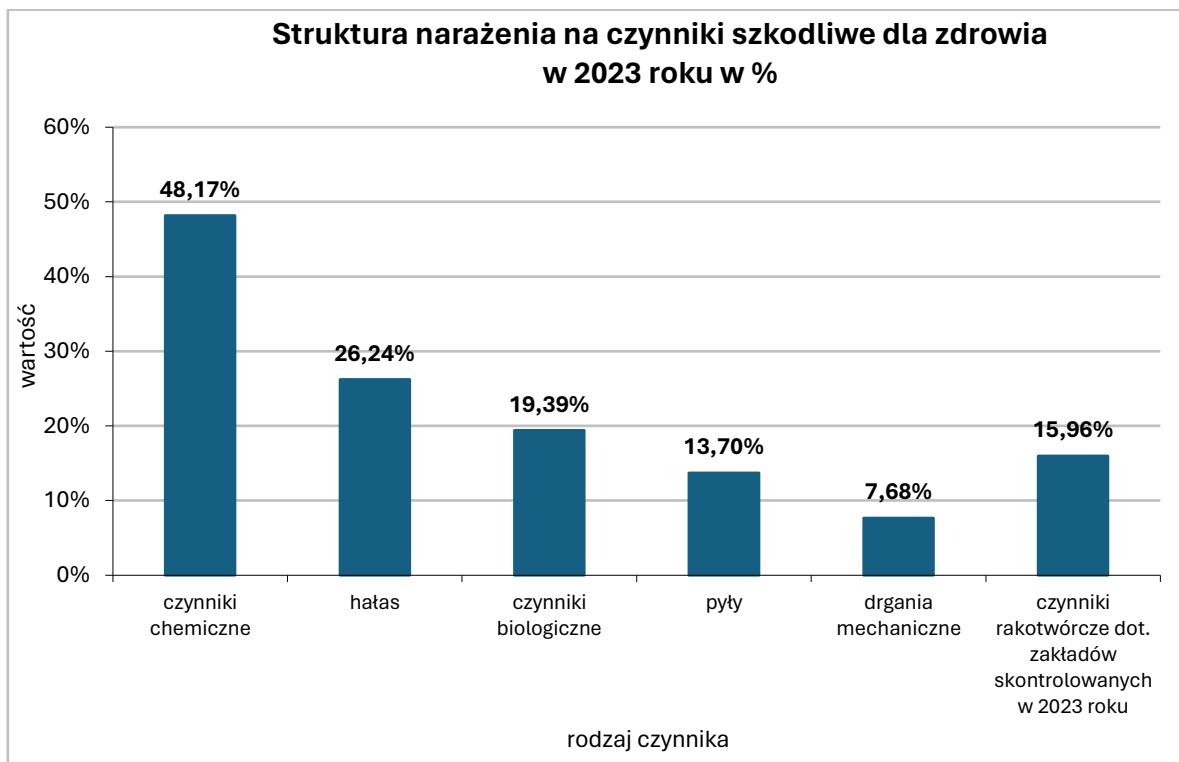
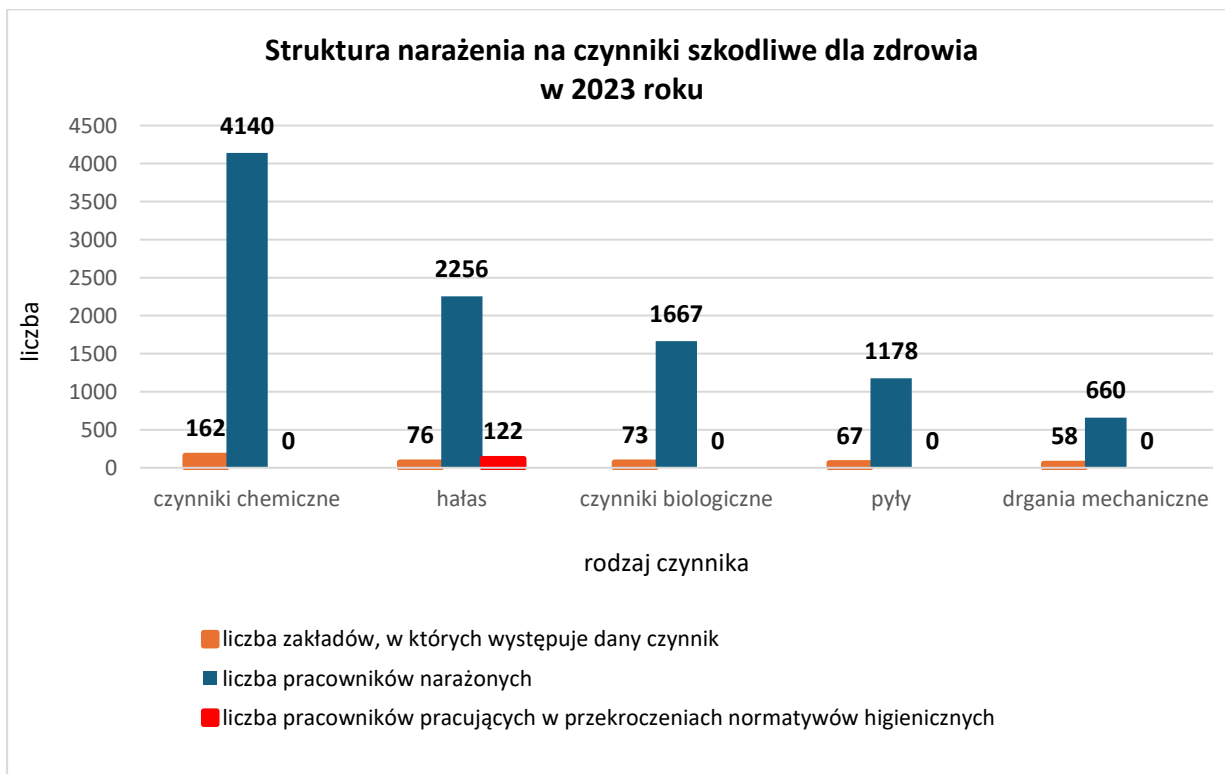

W wyniku prowadzonych postępowań poprawiono warunki pracy pracownikom, m.in.:

- w 3 zakładach zmniejszono do wartości dopuszczalnych stężenie pyłów na stanowiskach pracy,
- w 1 zakładzie zapewniono od podstaw pomieszczenia i urządzenia higienicznosanitarne oraz wodę do picia i celów gospodarczych,
- w 1 zakładzie zapewnioną bieżącą ciepłą wodę,
- w 1 zakładzie zapewniono pracownikom odpowiednią odzież roboczą i obuwie,
- w 5 zakładach odmalowano pomieszczenia pracy,
- w 9 zakładach odmalowano pomieszczenia socjalne,
- w 1 zakładzie zapewniono wentylację w szatni,
- w 1 zakładzie zapewniono oświetlenie dzienne w pomieszczeniu pracy,
- w 2 zakładach zapewniono nowe wyposażenie w pomieszczeniach socjalnych,
- w 4 zakładach zapewniono warunki do higienicznego przechowywania odzieży domowej, roboczej i ochronnej.

4.2. Narażenie zawodowe na czynniki szkodliwe dla zdrowia

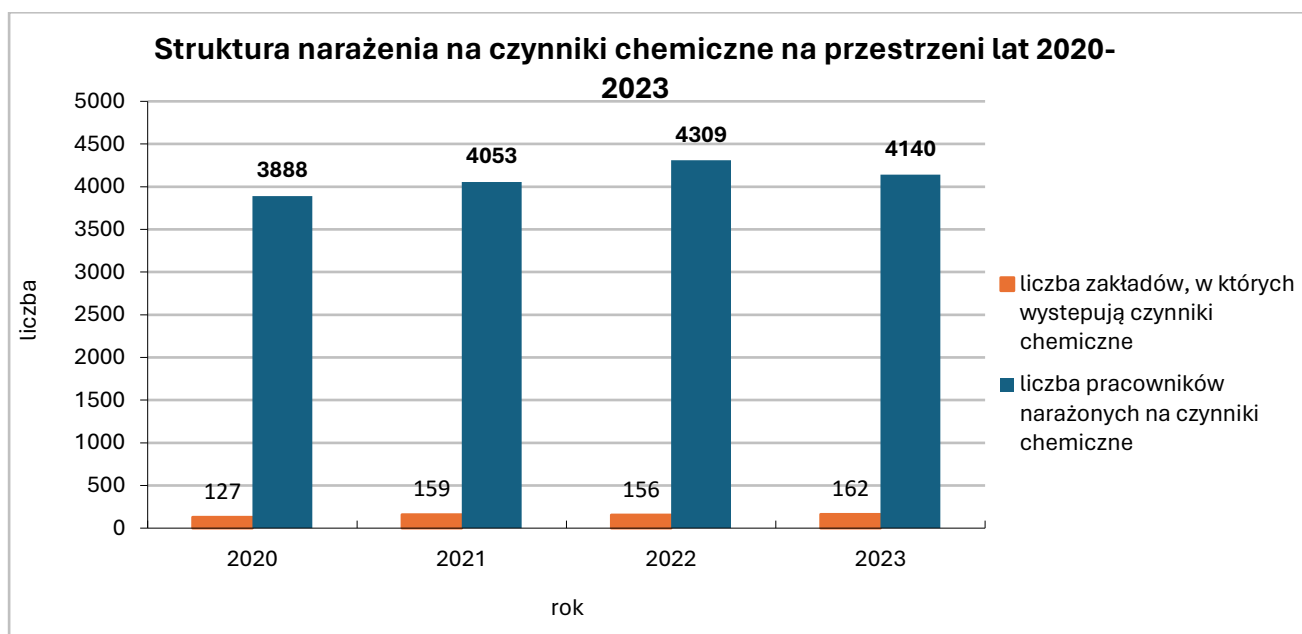
W 2023 roku, podobnie jak w latach poprzednich, najczęściej stwierdzanymi czynnikami szkodliwymi występującymi w środowisku pracy były czynniki chemiczne, na które narażonych było 4140 pracowników (48,16% ogółem pracujących) w 162 zakładach pracy.

4.3. Narażenie na szkodliwe dla zdrowia czynniki chemiczne

Czynniki chemiczne były najczęściej stwierdzaną grupą zagrożeń na którą narażeni byli pracownicy w nadzorowanych zakładach. Narażenie na czynniki chemiczne w środowisku pracy utrzymuje się od lat na podobnym poziomie. Wynikało ono ze stosowania w procesach produkcji substancji chemicznych i ich mieszanin tj. detergenty, preparaty dezynfekcyjne, farby, kleje, chemia samochodowa i budowlana, a także z procesów technologicznych w trakcie których były uwalniane do środowiska pracy.

W 2023 roku na szkodliwe dla zdrowia czynniki chemiczne narażonych było 4140 pracowników (48,16% ogółu pracujących) w 162 zakładach pracy. W zakładach tych przeprowadzono 82 kontrole. Na koniec 2023 roku nie stwierdzono występowania czynników chemicznych w stężeniach przekraczających dopuszczalne normy (NDS).

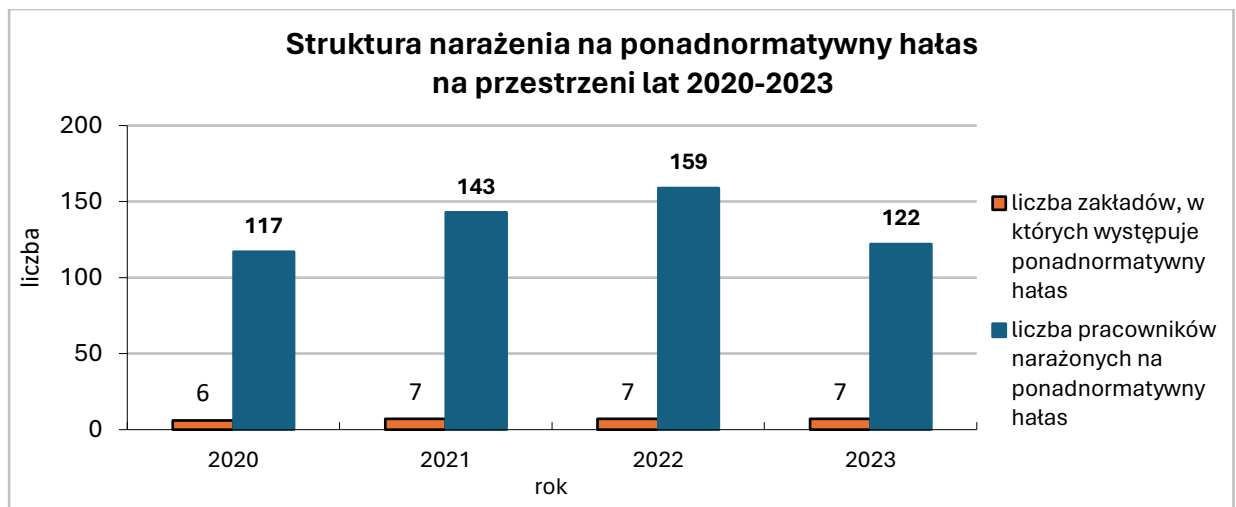
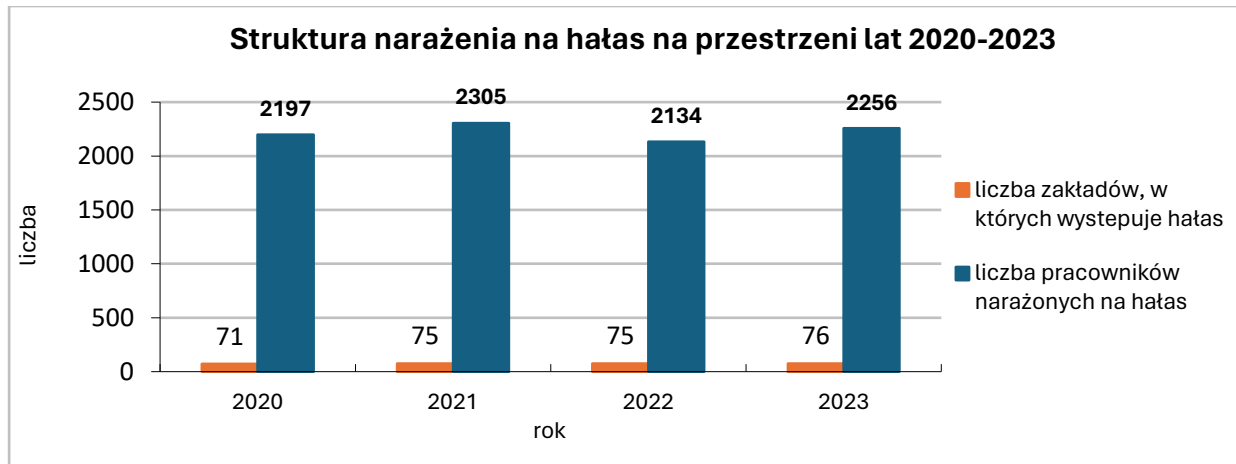
4.4. Narażenie na hałas

Drugim co do częstości występowania czynnikiem szkodliwym stwierdzanym w nadzorowanych zakładach był hałas. W narażeniu na hałas pracowało 2256 pracowników (26,24% ogółem pracujących) w 76 zakładach.

W 2023 roku w 7 zakładach stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych natężeń hałasu (3 w Ostrowi Mazowieckiej, 2 w gminie Ostrów Mazowiecka, 1 w Małkini Górnej, 1 w gminie Zaręby Kościelne). W takich warunkach pracowało 122 pracowników. Zakłady te objęte są szczególnym nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Pracodawcy opracowują i wdrażają program działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na hałas. Inspekcja Sanitarna prowadzi nadzór nad wdrażaniem ww. programów oraz:

- obowiązkowym stosowaniem przez pracowników certyfikowanych, indywidualnie dobranych ochron słuchu,
- wyznaczeniem stref zagrożonych hałasem,
- badaniami lekarskimi narażonych pracowników oraz badaniami środowiska pracy,
- dostępem pracowników do informacji o zagrożeniach i szkoleń z zakresu bhp.

W porównaniu do 2022 roku wzrosła liczba osób pracujących w hałasie z 2134 do 2256. Jednocześnie zmniejszyła się liczba pracujących w warunkach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych natężeń (NDN) hałasu ze 159 do 122.

4.5. Narażenie na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne

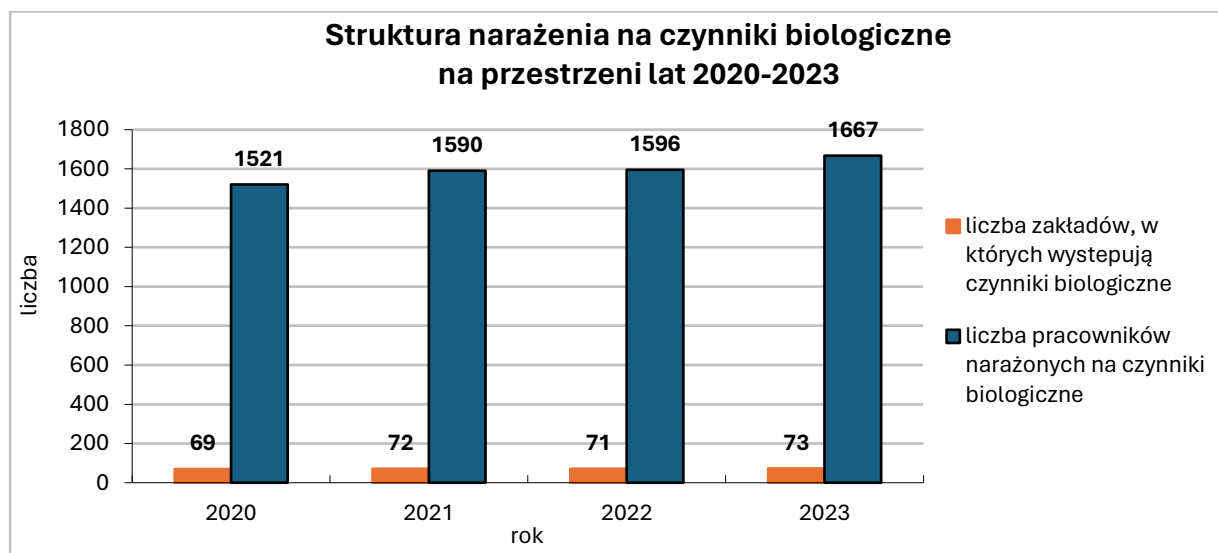
Istotne narażenie na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne, występowało głównie w zakładach zajmujących się gospodarką ściekami i odpadami, ochroną zdrowia, gospodarką leśną oraz produkcją żywności. Narażenie na czynniki biologiczne tj. wirusy, bakterie i grzyby zaklasyfikowane do 3 grup zagrożeń. stwierdzono w 73 nadzorowanych zakładach pracy. Dotyczyło ono 1667 pracowników (19,39% ogółem pracujących).

W zakresie czynników biologicznych w 2023 roku przeprowadzono 37 kontroli.

Z uwagi na brak normatywów higienicznych, nie wymagano przeprowadzania pomiarów na obecność czynnika biologicznego. Podczas kontroli szczególnie zwracano uwagę na szkolenia pracowników, skrupulatne przestrzeganie przez osoby mające kontakt ze

szkodliwymi dla zdrowia czynnikami biologicznymi higieny osobistej, stosowanie środków ochrony zbiorowej i indywidualnej oraz przestrzeganie norm i procedur w pracy.

W 2023 roku w 1 zakładzie stwierdzono naruszenie przepisów dot. szkodliwych dla zdrowia czynników biologicznych w środowisku pracy i wydano 1 decyzję administracyjną oraz 2 zalecenia doraźne. Liczba pracowników narażonych z roku na rok wzrasta.

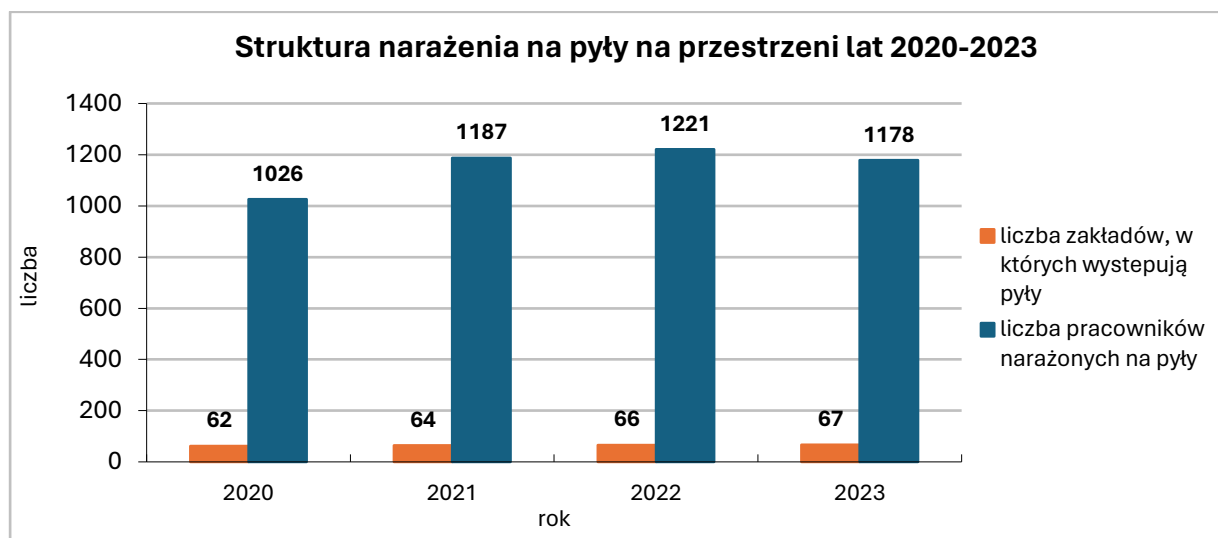

4.6. Narażenie na pyły

Narażenie na pyły występowało głównie przy pracach budowlanych, spawalniczych, w zakładach produkujących artykuły spożywcze, wyroby z drewna i tekstylia. Narażenie na pyły stwierdzono w 67 zakładach dla 1178 pracowników (13,70% ogółem pracujących).

W 2023 roku w 4 zakładach stwierdzono przekroczenia NDS pyłów. W wyniku podjętych działań przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ostrowi Mazowieckiej oraz przedsiębiorców, we wszystkich ww. przypadkach zmniejszono narażenie do wartości zgodnych z normatywem NDS i poprawiono warunki pracy 11 pracownikom.

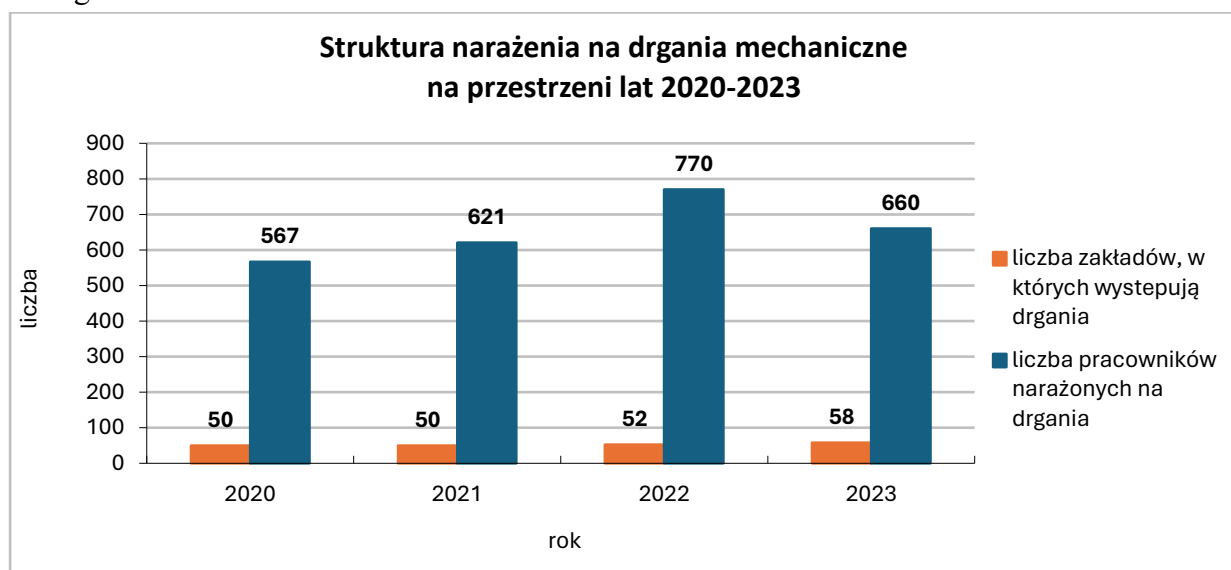
W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba pracowników narażonych na pyły w 2023 roku zmniejszyła się o 43 osoby.

4.7. Narażenie na drgania mechaniczne

W narażeniu na drgania mechaniczne o ogólnym lub miejscowym oddziaływaniu na organizm człowieka pracowało 660 pracowników (7,68% ogółem pracujących) w 58 zakładach. Dotyczyło ono kierowców wózków widłowych, samochodów ciężarowych i sprzętu budowlanego. W 2023 roku nie stwierdzono przekroczeń normatywów higienicznych drgań na stanowiskach pracy. W jednym zakładzie stwierdzono natomiast przekroczenie wartości progu działania drgań działających na organizm człowieka przez kończyny górne. Wydano decyzję nakazującą sporządzenie i wprowadzenie w życie programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracownika na drgania.

Zaobserwowano, że w 2023 roku liczba pracowników narażonych, w porównaniu z rokiem 2022 zmniejszyła się, wzrosła jednak liczba zakładów, w których występuje narażenie na drgania.

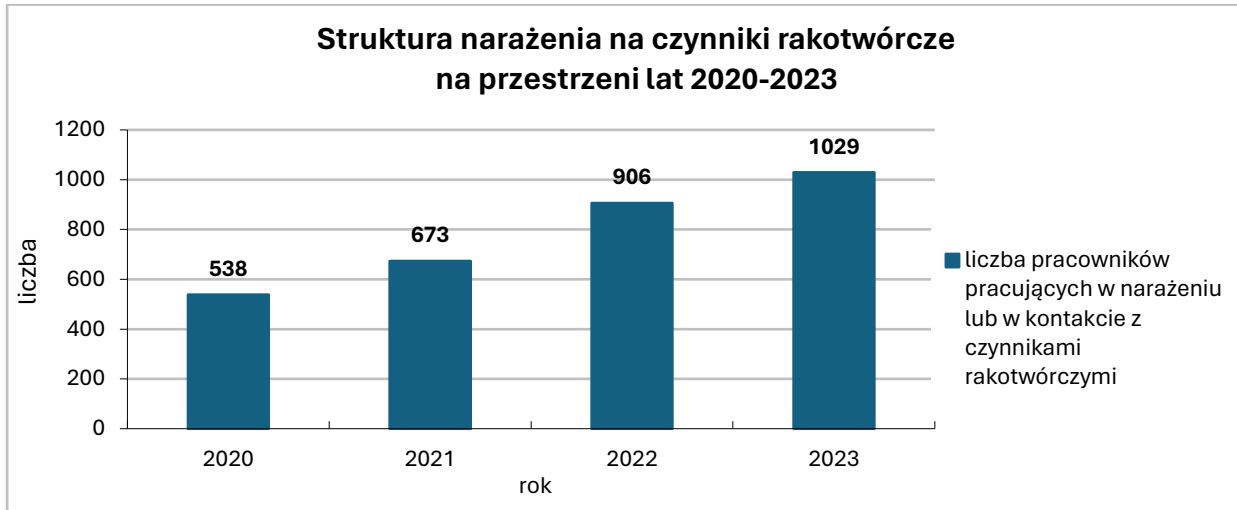
4.8. Narażenia na czynniki rakotwórcze i mutagenne

Szczególnym nadzorem sanitarnym obejmuje się zakłady, w których występują czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. W 2023 roku przeprowadzono 48 kontroli w 43 zakładach. Z roku na rok wzrasta liczba pracowników pracujących w narażeniu na czynniki o udowodnionym działaniu rakotwórczym dla ludzi lub w kontakcie z nimi.

W 2023 roku było to 1029 pracowników (15,96% ogółem pracujących, dotyczy zakładów skontrolowanych), zaś w 2022 roku 906. Jest to spowodowane zakwalifikowaniem procesów technologicznych, tj.:

- „prace związane z narażeniem na pyły drewna” w 2020 roku (wcześniej dotyczyło tylko pyłów drewna twardego),
- „prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną – frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy” w 2020 roku,
- „prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników diesla” w 2021 roku,
- „prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika” w 2021 roku. Do procesów technologicznych, w których dochodzi do uwalniania substancji chemicznych, ich mieszanin lub czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

Czynniki rakotwórcze, stwierdzone podczas kontroli to:

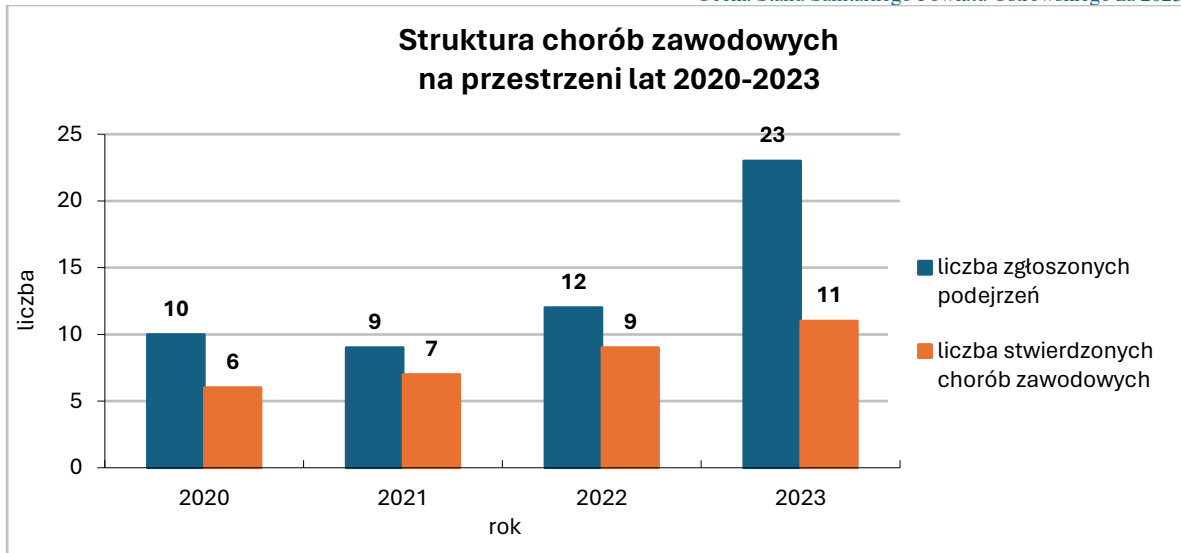
- odczynniki laboratoryjne,
- formaldehyd,
- chlorek winylu,
- benzo(a)piren,
- benzyny silnikowe,
- krzemionka krystaliczna,
- pyły drewna,
- spaliny emitowane z silników Diesla,
- zużyte oleje mineralne,
- promieniowanie jonizujące.

Pomiary ww. czynników nie wykazywały przekroczeń wartości normatywnych. Kontrole wykazały, że pracodawcy zapewniali pracownikom właściwe środki ochrony indywidualnej i zbiorowej, zapewniali szkolenia oraz kierowali ich na profilaktyczne badania lekarskie.

W 2023 roku w 6 zakładach stwierdzono naruszenia przepisów dot. czynników rakotwórczych w środowisku pracy, wydano 5 decyzji nakazujących usunięcie nieprawidłowości.

4.9. Choroby zawodowe

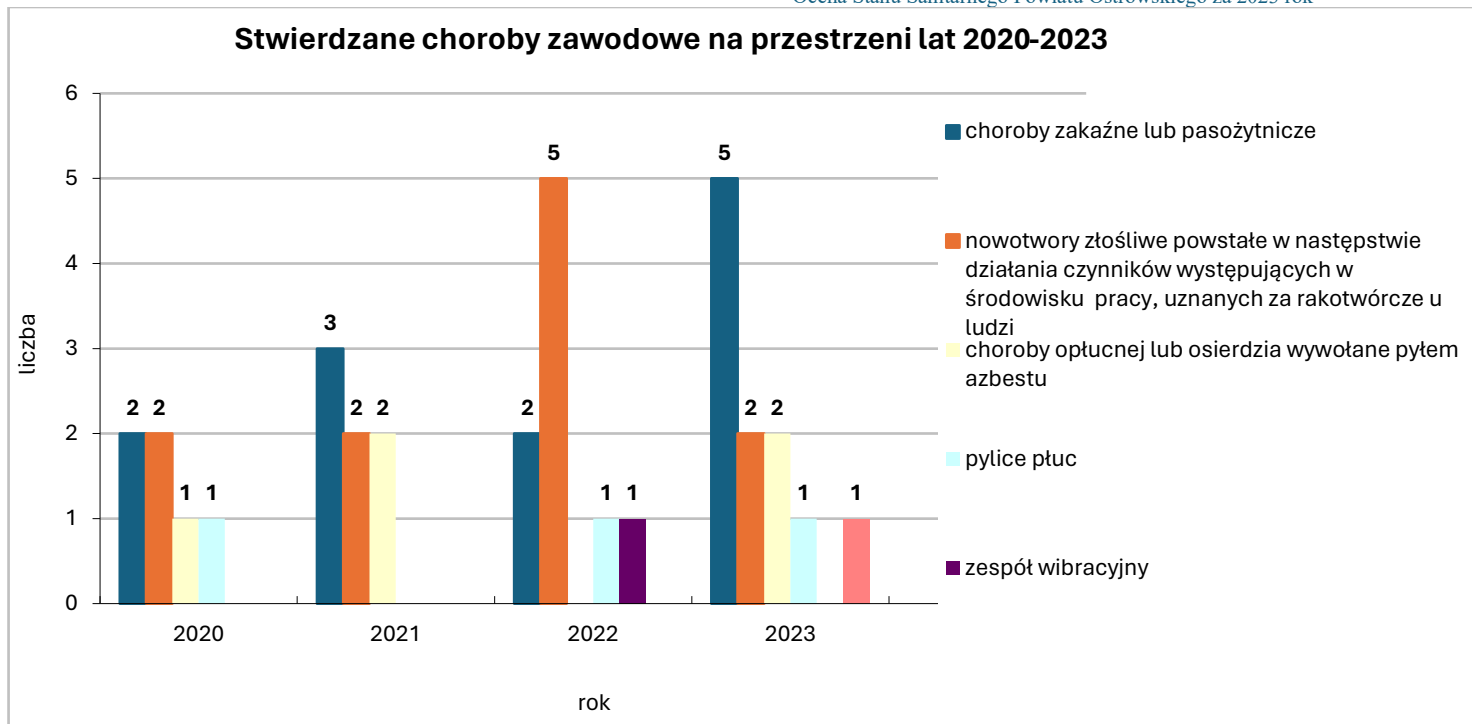
W 2023 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ostrowi Mazowieckiej wpłynęło 23 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej. Wydano 11 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej, w tym: 5 związanych z narażeniem na pył azbestu w zlikwidowanym w 1990 roku MPMIB „Izolacja” w Małkini, 5 z rolnictwem oraz 1 z pracą dydaktyczną w szkolnictwie.

Stwierdzone w 2023 roku choroby zawodowe:

- nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi (poz. 17 obowiązującego wykazu):
  - rak płuca – 1 przypadek,
  - międzybłoniak opłucnej – 1 przypadek,
- choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu (poz. 4 obowiązującego wykazu):
  - rozległe zgrubienia opłucnej – 1 przypadek,
- pylice płuc (poz. 3 obowiązującego wykazu):
  - pylica azbestowa – 2 przypadki,
- przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat (poz. 15 obowiązującego wykazu):
  - niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głosi i trwałą dysfonią – 1 przypadek,
- choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (poz. 26 obowiązującego wykazu):
  - borelioza – 4 przypadki,
  - kleszczowe zapalenie mózgu – 1 przypadek.

Wśród stwierdzanych w latach 2020-2023 chorób zawodowych, dominowały choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa oraz nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy.

4.10. Nadzór nad chemikaliami

W 2023 roku na terenie powiatu przeprowadzono 7 kontroli dot. wprowadzania do obrotu chemikaliów, w tym:

- 1 kontrolę w zakresie przestrzegania przepisów dot. udostępniania na rynku mieszanin chemicznych,
- 6 kontroli w zakresie przestrzegania przepisów dot. udostępniania na rynku produktów biobójczych, u dystrybutorów,
- 1 kontrolę w zakresie wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto dokonano przeglądu oferowanego do sprzedaży asortymentu za pomocą platform e-commerce, tj. allegro, olx oraz w punktach handlu stacjonarnego pod kątem udostępniania na rynku ziemi okrzemkowej wprowadzanej do obrotu jako produkt biobójczy bez pozwolenia i na terenie powiatu nie stwierdzono udostępniania na rynku ww. produktu.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na organy inspekcji sanitarnej obowiązek sprawowania nadzoru nad prekursorami narkotyków, to jest substancjami chemicznymi używanymi do nielegalnego wytwarzania środków odurzających i substancji psychoaktywnych. Wykorzystanie prekursorów w działalności zawodowej stwierdzono w 10 zakładach. Kontrole przeprowadzono w 8 zakładach. Uchybień w prowadzonej działalności nie stwierdzono.

W 2023 roku kontynuowano współpracę z Komendantem Powiatowej Policji w Ostrowi Mazowieckiej, w celu wymiany informacji o ewentualnych przypadkach pojawienia się

w obrocie środków zastępczych lub nielegalnej ich produkcji. W ramach prowadzonych akcji „bezpieczne ferie” i „bezpieczne wakacje” skontrolowano siłownię, w której sprzedawane są odżywki fitness pod kątem handlu środkami zastępczymi. Ponadto w miesiącu listopadzie dokonano przeglądu oferowanego do sprzedaży asortymentu za pomocą platform e-commerce,

tj. allegro, olx oraz strony internetowej sklepu z suplementami diety pod kątem sprzedaży produktów na bazie konopi zawierających w swoim składzie substancje THC-P lub HHC-P.

Podczas przeprowadzonych działań nie stwierdzono wprowadzania do obrotu tzw. „dopalaczy”.

W 2023 roku nie zgłaszano przypadków podejrzeń zatruc środków zastępczymi do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ostrowi Mazowieckiej.

4.11. Podsumowanie

1. Podczas kontroli w 31,8 % skontrolowanych zakładów stwierdzono nieprawidłowości. Najczęściej dotyczyły one braku badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, braku szatni lub właściwych warunków do higienicznego przechowywania odzieży, a także niewłaściwego stanu higienicznosanitarnego pomieszczeń.
2. Przedsiębiorcy wykonali 64,8% decyzji wydanych w 2023 roku.
3. W 2023 roku, w porównaniu do roku 2022, wzrosła liczba pracowników pracujących w narażeniu na hałas z 2134 do 2256 osób. Jednocześnie zmniejszyła się liczba pracowników pracujących w ponadnormatywnym hałasie ze 159 do 122.
4. W 2023 roku struktura narażenia na szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiska pracy w kontrolowanych zakładach pracy kształtowała się następująco:
  - czynniki chemiczne – liczba narażonych 4140,
  - hałas – liczba narażonych 2256,
  - czynniki biologiczne – liczba narażonych 1667,
  - pyły – liczba narażonych 1178,
  - drgania mechaniczne – liczba narażonych 660,
  - czynniki rakotwórcze – liczba narażonych 1029 (dot. zakładów skontrolowanych).
5. W 2023 roku liczba stwierdzono 11 przypadków chorób zawodowych. Dominowały choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa poz. 26 wykazu chorób zawodowych – stanowiły one 45,5% wszystkich stwierdzonych jednostek chorobowych. Liczba zgłoszonych podejrzeń chorób zawodowych wzrosła dwukrotnie.
6. W 2023 roku nie stwierdzono przypadków wprowadzania do obrotu środków zastępczych oraz przypadków zatruc tzw. „dopalaczami”.

Rozdział V Stan sanitarno-higieniczny placówek nauczania, wychowania, wypoczynku i opieki dla dzieci i młodzieży

W 2023 roku pod nadzorem PSSE w Ostrowi Mazowieckiej znajdowało się 109 placówek oświatowo-wychowawczych i wypoczynku, w tym:

- 14 placówek opieki nad małym dzieckiem (3 żłobki, klub malucha, 8 przedszkoli, 2 punkty przedszkolne);
- 32 szkoły podstawowe;
- 2 zespoły szkół (2 szkoły podstawowe, 2 przedszkola);
- 1 zespół szkół specjalnych;
- 4 zespoły szkół ponadpodstawowych (2 licea ogólnokształcące, 4 technika, 3 szkoły branżowe, 3 warsztaty, internat);
- 1 samodzielne liceum ogólnokształcące;
- 1 samodzielne technikum;
- 2 placówki całodobowe (bursa szkolna, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy);
- 14 placówek pracy pozaszkolnej (8 ognisk pracy pozaszkolnej, 3 domy kultury, szkoła muzyczna, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, placówka wsparcia dziennego);
- 38 placówek zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży.

5.1. Nadzór nad warunkami sanitarnymi w placówkach dla dzieci i młodzieży

W 2023 roku skontrolowano 104 placówki oświatowe, których przedmiotem była ocena stanu sanitarnego placówek pod względem posiadanej infrastruktury, bieżącej czystości i porządku, warunków do utrzymania higieny osobistej, dostępności dożywiania, profilaktycznej opieki medycznej oraz ocena ergonomii stanowisk pracy i tygodniowych rozkładów zajęć.

Wydano 5 decyzji administracyjnych, w tym 1 decyzję nakazującą, 2 zmieniające termin wykonania obowiązków i 2 decyzje płańnicze.

Wystosowano 13 wystąpień pokontrolnych, w tym 12 w sprawach poprawy higieny procesów nauczania i 1 wystąpienie na niezachowany wskaźnik powierzchni na dziecko w salach zabaw. Mandatów karnych nie nakładano.

5.2. Ocena stanu sanitarno-higienicznego placówek

W roku 2023 nie odnotowano placówek o złym stanie sanitarno-higienicznym i technicznym. W jednej szkole podczas kontroli stwierdzono uchybienia dotyczące niewłaściwego stanu powierzchni ścian, sufitów w pomieszczeniach szkolnych oraz w jednym zespole szkół ponadpodstawowych stwierdzono nieprawidłowości dotyczące warunków do utrzymania higieny osobistej, wydano zalecenia doraźne dotyczące zapewnienia brakujących środków do utrzymania higieny osobistej dla uczniów w sanitariatach oraz ciepłej wody w sanitarium męskim. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie zaleceń. Jedna szkoła nie zapewniła wystarczającej liczby umywalek dla uczniów. Prowadzenie prac remontowych i realizowanie obowiązków z decyzji nakazowych wydanych przez PPIS, wpływało na poprawę stanu technicznego placówek nauczania i wychowania.

W 2023 roku wyegzekwowano 6 decyzji administracyjnych, w tym 5 z lat ubiegłych.

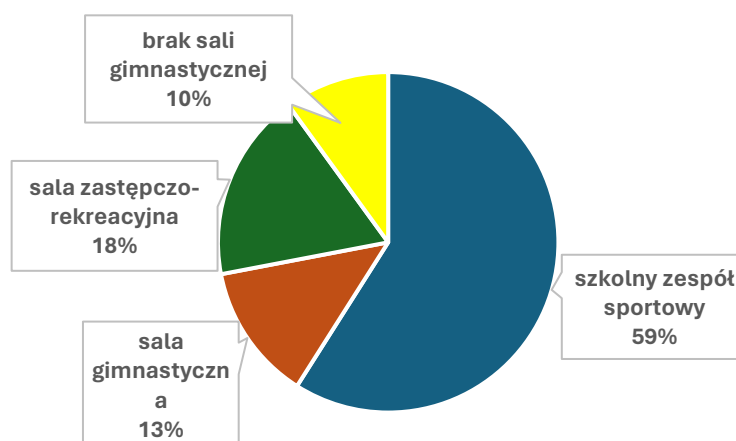
5.3. Infrastruktura do prowadzenia zajęć sportowych

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest jego aktywność fizyczna, dlatego istotne jest zapewnienie odpowiednich warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Oceniając placówki pod tym względem stwierdzono, że:

- szkolny zespół sportowy posiada 59% szkół wszystkich typów
- salę gimnastyczną - 13% szkół
- salę zastępczą/rekreacyjną - 18% szkół
- brak sali gimnastycznej, zastępczej/rekreacyjnej odnotowano w 10% szkół.
-

Infrastruktura do prowadzenia zajęć sportowych

Oceniając placówki pod kątem wyposażenia w sprzęt sportowy spełniający wymogi bezpieczeństwa posiadający certyfikaty stwierdzono, że:

- do 25% sprzętu sportowego - posiada 1 placówka, tj. 2%,
- do 50% sprzętu sportowego - 2 placówki, tj. 4%,

- powyżej 50% sprzętu sportowego - 16 placówek, tj. 35%,
- 100% sprzętu sportowego - 27 placówek, tj. 59% w stosunku do skontrolowanych.

W porównaniu do lat ubiegłych następuje sukcesywna poprawa w wyposażeniu placówek w sprzęt i urządzenia sportowe posiadające certyfikaty.

5.4. Ochrona placów zabaw, terenów sportowych przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi

Podczas kontroli zwracano uwagę na ogrodzenie terenu, zastosowanie zakazu wprowadzania zwierząt na teren placówki, wygrabianie nieczystości oraz zabezpieczenie piaskownic przykryciem w czasie przerw w użytkowaniu i wymianę piasku przed rozpoczęciem sezonu. Niewystarczającą ochronę przed zanieczyszczeniami stwierdzono w 2 szkołach – prowadzone było postępowanie w formie wystąpień pokontrolnych.

5.4.1. Bezpieczeństwo zdrowotne dzieci podczas zabaw w piaskownicy

Opracowano ulotkę nt. bezpiecznej zabawy w piaskownicy, prowadzono działania edukacyjne podczas kontroli, umieszczono post na portalu społecznościowym o zasadach bezpieczeństwa podczas zabaw w piaskownicy.

Oddział Laboratoryjny PSSE w Ostrowi Mazowieckiej przeprowadził badania piasku z 10 piaskownic. Wyniki badań nie wykazały obecności jaj pasożytów jelitowych (*Toxocara* sp., *Ascaris* sp., *Trichuris* sp.).

W wyniku powyższych działań zwiększono świadomość zagrożeń zdrowotnych spowodowanych zanieczyszczonym piaskiem oraz ograniczono ryzyko sanitarne.

5.5. Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych

W czasie przeprowadzanych kontroli w szkołach dokonano oceny warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych. Stan sanitarno-higieniczny budził zastrzeżeń. Stanowiska komputerowe ustawione były z zachowaniem odległości między sąsiadującymi monitorami, regulaminy bhp znajdujących się w widocznych i dostępnych miejscach. Okna wyposażono w osłony chroniące przed nadmiernym nasłonecznieniem. W miarę posiadanych środków finansowych dyrektorzy sukcesywnie dokonywali wymiany sprzętu komputerowego.

5.6. Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami w szkołach

Substancje i mieszaniny chemiczne znajdowały się w 12 szkołach. Były prawidłowo przechowywane i oznakowane. Placówki posiadały karty charakterystyki. Chemikalia nie były przeterminowane. Wszystkie placówki posiadały aktualne spisy substancji i preparatów chemicznych. Uczniowie systematycznie zapoznawani byli z treścią kart charakterystyk substancji, a w pracowniach chemicznych w widocznym miejscu znajdowały się regulaminy oraz instrukcje bhp, określające zasady bezpiecznego korzystania z wyposażenia.

5.7. Ocena w zakresie przestrzegania zakazu palenia tytoniu

Podczas prowadzonych kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Stwierdzono, że na terenie wszystkich placówek przestrzegany jest zakaz palenia tytoniu. W widocznych miejscach umieszczono odpowiednie oznaczenia słowne i graficzne, informujące o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i e-papierosów na terenie placówek.

5.8. Mikroklimat pomieszczeń

Podstawowymi czynnikami kształtującymi mikroklimat pomieszczeń jest m.in. odpowiednia temperatura, wilgotność, wymiana i ruch powietrza. Powyższe czynniki wywierają wpływ na samopoczucie ucznia, jego sprawność psycho-fizyczną i dobry stan zdrowia.

Oceniając te warunki w okresie grzewczym dokonano pomiarów temperatury powietrza w 74 pomieszczeniach w 38 placówkach. Wszystkie placówki zapewniły właściwą temperaturę pomieszczeń. Brak wentylacji grawitacyjnej w pojedynczych pomieszczeniach stwierdzono w 2 szkołach. Wymianę powietrza zapewniano poprzez częste wietrzenie pomieszczeń w czasie przerw międzylekcyjnych, jak i podczas zajęć.

5.9. Organizacja pracy ucznia

Nadzór jaki sprawuje PIS nad zakładami nauczania i wychowania obejmuje również kontrolę organizacji pracy ucznia, uwzględniając zasady higieny pracy umysłowej w rozkładach zajęć lekcyjnych, dostosowanie stanowisk pracy, zgodnie z zasadami ergonomii oraz obciążenie uczniów wagą tornistrów.

5.9.1. Tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych

W 2023 roku higienicznej oceny rozkładów zajęć lekcyjnych dokonano w 88% nadzorowanych szkół. Tygodniowe rozkłady zajęć oceniono w 38 placówkach w 346 oddziałach. Niezgodne z przepisem prawa rozkłady stwierdzono w 12 szkołach podstawowych w 29 oddziałach (8% ogólnej liczby skontrolowanych rozkładów zajęć w szkołach podstawowych).

Sytuację w tym zakresie, w latach 2021-2023 przedstawia poniższa tabela:

Odsetek rozkładów zajęć nieprawidłowych	Szkoły podstawowe		
	2021	2022	2023
Oddziały klasowe	19%	8%	8%
Placówki skontrolowane	41%	27%	33%

W porównaniu do roku ubiegłego na tym samym poziomie utrzymuje się odsetek nieprawidłowych rozkładów zajęć, natomiast wzrósł odsetek szkół, w których stwierdzono nieprawidłowe rozkłady zajęć.

Wszystkie szkoły zapewniły uczniom możliwość spędzania przerw na świeżym powietrzu. Przerwy 10 minutowe i przynajmniej jedną dłuższą stwierdzono w 64% szkół, przerwy krótsze niż 10 minut i jedną 15-20 minutową w 33% szkół, wszystkie przerwy krótsze niż 10 minut stwierdzono w jednej szkole.

5.9.2. Ergonomia mebli szkolnych i przedszkolnych

Stanowisko pracy ucznia (stolik i krzesło) ma istotny wpływ na jego postawę i zdrowie. Meble powinny być prawidłowo oznakowane numerem lub kolorem, prawidłowo zestawione oraz dostosowane do wzrostu ucznia.

W 2023 roku stanowiska pracy pod względem dostosowania do zasad ergonomii oceniono w 45 placówkach u 2538 dzieci i młodzieży, w tym:

- w 34 szkołach podstawowych w 158 oddziałach u 1897 uczniów, niedostosowania stanowisk nie stwierdzono,

- w 11 przedszkolach w 37 oddziałach u 641 dzieci, stanowiska zgodne z ergonomią
Meble nabywane przez placówki oświatowe powinny posiadać odpowiednie certyfikaty.

W porównaniu do roku ubiegłego nastąpiła znaczna poprawa w tym zakresie.

Stwierdzono, że:

- do 25% mebli z certyfikatami posiadała - 1 placówka, tj. 2%
- do 50% mebli z certyfikatami - 1 placówka, tj. 2%
- powyżej 50% mebli z certyfikatami - 18 placówek, tj. 39%
- 100% mebli z certyfikatami posiadało - 26 placówek, tj. 57%.

5.10. Zapewnienie uczniom możliwości pozostawienia w szkole części podręczników i przyborów szkolnych

Zagadnieniem, które również podlegało ocenie, było zapewnienie uczniom w szkole miejsca na pozostawienie części podręczników i przyborów, zgodnie z rozporządzeniem MEN. Stwierdzono, że wszystkie szkoły skontrolowane spełniły wymóg rozporządzenia, zapewniając możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych uczniom wszystkich klas.

W 24 szkołach wszystkim uczniom zapewniono szafki indywidualne w klasach lub w szatniach, natomiast w 12 szkołach jest system mieszany. Uczniowie klas starszych mają możliwość pozostawienia podręczników na półkach w regałach w salach lekcyjnych, a klasy I-III indywidualne szafki/szuflady.

5.11. Obciążenie uczniów ciężarem tornistrów szkolnych

Ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów przeprowadzono w dwóch szkołach podstawowych. Ogółem zbadano 555 uczniów (339 ze środowiska miejskiego i 216 ze środowiska wiejskiego).

Wagę tornistra szkolnego do 10% masy ciała stwierdzono u 62% uczniów, wagę tornistra w zakresie 10-15% masy ciała odnotowano u 30% uczniów, a wagę tornistra powyżej 15% stwierdzono u 8% ogółu zbadanych. Największe przekroczenie normy wagi tornistra stwierdzono w klasie I: u chłopca - 24,8% i dziewczynki - 22,3%. Z badań wynika, że to dziewczęta mają cięższe tornistry niż chłopcy. Największą grupę z przeładowanymi plecakami stanowią czwartoklasiści (18,5%) oraz pierwszoklasiści (16,7%), zaś najlepiej wypadli uczniowie klas szóstych, siódmych i ósmych, wśród których poniżej 2% nosiło zbyt ciężki plecak (co stanowi jedną osobę w klasie). Badania wykazały także, że uczniowie noszą tornistry lekkie, jak i ciężkie. Najniższa waga plecaka wynosiła 600 g, natomiast najcięższy plecak ważył 9000 g.

Dane za 2022 rok**Dane za 2023 rok**

W porównaniu do roku ubiegłego sytuacja w tym zakresie poprawiła się – zwiększył się o 14% odsetek uczniów dla których waga tornistra wynosiła do 10% masy ciała, natomiast zmniejszył się odsetek uczniów o 3% z wagą tornistra powyżej 15%.

Podczas ważenia tornistrów prowadzono działania edukacyjne, udzielano odpowiedzi na zadawane przez uczniów i nauczycieli pytania. Przekazano materiały edukacyjne/ulotki „Odpowiedni plecak szkolny w trosce o zdrowy kręgosłup” skierowane dla uczniów, nauczycieli i rodziców. Na portalu społecznościowym Facebook i na stronie internetowej PSSE Ostrow Mazowiecka umieszczono informację o prowadzonej akcji i jej wynikach.

Do dyrektorów szkół i organów prowadzących przesłano pisma informujące o wynikach badań oraz o konieczności podjęcia działań w celu zmniejszenia wagi tornistrów u uczniów.

5.12. Dożywianie uczniów

W roku 2022 dożywianie w formie ciepłego posiłku prowadzone było w 34 szkołach (tj. 94% ogółu skontrolowanych szkół) dla 2306 uczniów, tj. 36% ogółu uczniów:

- pełne obiady wydawało 15 szkół podstawowych dla 1180 dzieci,
- posiłki jednodaniowe wydawało 19 szkół podstawowych dla 1126 uczniów.

Śniadanie zorganizowano w 8 szkołach podstawowych dla 270 dzieci z oddziałów przedszkolnych. Za pozytywne zjawisko należy uznać fakt, że szkoły objęte są programem spożywania produktów mlecznych oraz warzyw i owoców. Istotną formą pomocy dzieciom z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej jest dofinansowanie posiłków.

W 2023 roku sytuacja poprawiła się, posiłki dofinansowano 27% uczniów, tj. o 4% więcej niż w roku ubiegłym.

5.13. Sklepiki szkolne i dostęp do wody pitnej

W 19 szkołach i w 9 przedszkolach zapewniono uczniom/przedszkolakom dostęp do wody pitnej (fontanny do picia, dystrybutory wody oraz inna forma np. woda w butelkach).

Na terenie powiatu w 5 szkołach funkcjonują sklepiki szkolne, prowadzone przez agentów. Automaty do sprzedaży produktów spożywczych znajdują się w 15 szkołach. Asortyment w automatach spełniał wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia. W jednym sklepiku zespołu szkół produkty nie spełniały wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia (za duża zawartość cukru i tłuszczu), produkty zostały wycofane.

5.14. Profilaktyczna działalność szkolnej służby zdrowia

Analiza sytuacji w zakresie posiadania przez szkoły gabinetów profilaktyki zdrowotnej wykazała, że na terenie szkół funkcjonuje 21 gabinetów. Wszystkie gabinety profilaktyki zdrowotnej spełniają wymagania sanitarno-higieniczne. W pozostałych placówkach profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami świadczona jest zadaniowo. W trzech szkołach podstawowych funkcjonują *gabinety stomatologiczne* dla uczniów. Opieka stomatologiczna zapewniona w 19 gabinetach stomatologicznych poza terenem szkoły i w 9 dentobusach.

5.15. Warunki higieniczno-sanitarne w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży

Bieżący nadzór sanitarny nad placówkami wypoczynku Akcji Zimowej i Letniej prowadzony był na podstawie zgłoszeń zarejestrowanych w bazie wypoczynku MEiN. Podczas kontroli sanitarnych na turnusach wypoczynku oceniano warunki bezpiecznego pobytu, stan sanitarno-higieniczny i techniczny pomieszczeń sypialnych, sanitariatów, warunki do utrzymania higieny osobistej, prowadzenia żywienia, zapewnienia opieki medycznej oraz bezpieczeństwo zajęć rekreacyjnych i sportowych.

5.16. Akcja zima

Zgodnie z Elektroniczną Bazą Wypoczynku Ministerstwa Edukacji i Nauki na terenie powiatu ostrowskiego zorganizowano 10 turnusów wypoczynku zimowego, w tym 5 turnusów form wyjazdowych i 5 turnusów w miejscu zamieszkania. Wypoczynek wyjazdowy zorganizowany był w 2 obiektach usług hotelarskich i 2 obiektach używanych okazjonalnie do wypoczynku (szkoła, bursa). Bazą wypoczynku w miejscu zamieszkania był miejski ośrodek sportu i rekreacji, dom kultury i sala parafialna.

W ramach nadzoru nad zimowym wypoczynkiem dzieci i młodzieży skontrolowano 8 placówek, na których wypoczywało 346 uczestników, w tym:

- w szkole, na którym wypoczywało 75 uczestników;
- 1 obóz sportowy zorganizowany w bursie szkolnej dla 34 uczestników;
- 4 formy w miejscu zamieszkania (półkolonie z dożywianiem) dla 130 dzieci.

Wszystkie placówki zapewniły uczestnikom dobre warunki zakwaterowania, utrzymania higieny osobistej oraz prowadzenia zajęć rekreacyjnych. Skarg i interwencji nie było. Wśród uczestników nie stwierdzono wypadków, chorób zakaźnych i zatruc pokarmowych.

5.17. Akcja lato

Zgodnie z Elektroniczną Bazą Wypoczynku Ministerstwa Edukacji i Nauki, na terenie powiatu ostrowskiego zorganizowano 28 turnusów wypoczynku, w tym 15 turnusów form wyjazdowych i 13 turnusów w miejscu zamieszkania.

Wypoczynek wyjazdowy zorganizowany był w 3 obiektach świadczących usługi hotelarskie. Bazą wypoczynku w miejscu zamieszkania były 2 szkoły podstawowe, miejski dom kultury, miejski ośrodek sportu i rekreacji, sala parafialna i ośrodek wypoczynkowy.

Podczas trwania letniego wypoczynku dzieci i młodzieży skontrolowano 15 turnusów (8 turnusów form wyjazdowych i 7 turnusów form w miejscu zamieszkania - półkolonie). Na skontrolowanych placówkach wyjazdowych wypoczywało 394 uczestników, a na półkoloniach 221 dzieci, które korzystały z dożywiania.

Wszystkie placówki zapewniły uczestnikom dobre warunki zakwaterowania, utrzymania higieny osobistej, prowadzenia zajęć rekreacyjnych. Skarg i interwencji nie było.

Wśród uczestników nie stwierdzono chorób zakaźnych i zatruc pokarmowych. W jednej placówce wypoczynku stwierdzono brak do wglądu 4 orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych kadry pedagogicznej.

Przed rozpoczęciem letniego wypoczynku w siedzibie PSSE wspólnie z Sekcją Bezpieczeństwa Żywności i Żywności zorganizowano spotkanie „Wymagania higieniczno-sanitarne w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży”. W wydarzeniu uczestniczyło 18 osób zainteresowanych organizacją wypoczynku, byli to m.in. przedstawiciele samorządów, parafii katolickiej, przedsiębiorcy prowadzący ośrodki wczasowe oraz podmioty świadczące usługi w zakresie żywienia w placówkach wypoczynku.

5.18.Podsumowanie

1. Stan sanitarno-higieniczny placówek nauczania i wychowania systematycznie poprawia się, jednak nadal należy podejmować działania, w celu osiągnięcia optymalnych warunków pracy dzieci i młodzieży.
2. Placówki zapewniają uczniom dostęp do ciepłej, bieżącej wody w pomieszczeniach sanitarnych oraz stały dostęp do środków utrzymania higieny osobistej. W jednej szkole podstawowej stwierdzono niezachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych.
3. Wszystkie szkoły spełniają wymóg rozporządzenia Ministerstwa Edukacji Narodowej zapewniając miejsce do pozostawienia w placówce części podręczników i przyborów.
4. Odnotowuje się także systematyczną poprawę w zakresie wyposażenia placówek w nowy, bezpieczny, certyfikowany sprzęt sportowy oraz meble edukacyjne. Oddano do użytku 2 nowe boiska sportowe, 3 place zabaw i salę gimnastyczną wraz zapleczem sanitarnym, które są wyposażone w certyfikowany sprzęt.
5. Na terenie powiatu ostrowskiego w 18 placówkach oświatowo-wychowawczych znajdują się piaskownice. W celu zapewnienia bezpieczeństwa sanitarnego dzieciom korzystających z piaskownic, pracownicy HDiM zlecieli w ramach nadzoru bieżącego badanie piasku w 10 placówkach. Oddział Laboratoryjny w/m przeprowadził badania piasku w zakresie wykrywania obecności jaj pasożytów jelitowych (*Toxocara* sp., *Ascaris* sp., *Trichuris* sp.). Wyniki badań – bez zastrzeżeń.
6. Szczegółnej dbałości ze strony osób odpowiedzialnych za higienę procesu nauczania wymaga uwzględnianie zasad higieny pracy umysłowej uczniów przy ustalaniu tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych.; odsetek nieprawidłowych rozkładów zajęć lekcyjnych wynosi 8%. W porównaniu do roku ubiegłego wzrósł odsetek szkół, w których stwierdzono nieprawidłowe rozkłady zajęć.

Rozdział VI Ocena stanu sanitarnego w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizował zadania wynikające z ustawowego zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej określone w art. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz innych przepisów prawa.

W szczególności do zadań ZNS należało:

- uczestniczenie w projektach podlegających strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko poprzez uzgadnianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- uczestniczenie w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko poprzez analizę karty informacyjnej przedsięwzięcia oraz określanie konieczności wykonania raportu dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których raport może być wymagany i ustalenie jego zakresu,
- uczestniczenie w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko poprzez ustalenie środowiskowych uwarunkowań do uwzględnienia w decyzji środowiskowej dla przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny,
- uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych budowy i zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych na etapie wydawania pozwoleń na budowę,
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych,
- kontrola zgodności budowlanych obiektów z wymogami higienicznymi i zdrowotnymi określonymi w obowiązujących przepisach.

Na terenie Powiatu ostrowskiego w 2023 roku:

- Wydano 8 opinii sanitarnych dot. zakresu i stopnia informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko:

- dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu cmentarza w Andrzejewie,
  - dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru w rejonie ul. Jana III Sobieskiego w obrębie ewidencyjnym Kańkowo,
  - dla projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w południowo-wschodniej części gminy Małkinia Górna i obrębu Poniatowo,
  - dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentów gminy Wąsewo,
  - dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentów obrębów geodezyjnych Brudki Nowe, Brudki Stare, Grądy, Mokrylas Szlachecki, Przedświt, Rząśnik Włociański i Ulasek w gminie Wąsewo,
  - dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Nienały Brewki,
  - dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Niemiry
  - dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Gąsiorowo.
- Wydano 1 opinię sanitarną w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dotyczącej uzgodnienia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru w rejonie ul. Jana III Sobieskiego w obrębie ewidencyjnym Kańkowo w gminie Małkinia Górna wraz z uzasadnieniem i prognozą oddziaływania na środowisko.
- Wydano 40 opinii sanitarnych w sprawie zapytania co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i ustalenia zakresu raportu dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W 1 przypadku wymagano wykonania raportu dla przedsięwzięcia polegającego na budowie obory dla bydła mlecznego w obrębie Tymianki Okunie ze względu na bliskie otoczenie budynków mieszkalnych. Pozostałe 39 opinii w sprawie zapytania dot. potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i ustalenia zakresu raportu dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko dotyczyły odstąpienia od konieczności sporządzenia raportu, a były to przedsięwzięcia takie jak: farmy fotowoltaiczne, rozbudowy dróg, obory, kanalizacje sanitarne, budowa mostu.
- Zaopiniowano pozytywnie 2 raporty o oddziaływaniu na środowisko, pierwsza opinia dot. przedsięwzięcia planowanego do realizacji polegającego na rozbudowie zakładu do produkcji pelletu drzewnego, zbierania i przetwarzania odpadów na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia pod warunkiem zastosowania w dokumentacji projektowej i przy realizacji inwestycji rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi, które wynikają z przeprowadzonych założeń i obliczeń w „Raporcie o oddziaływaniu na środowisko”. Drugim raportem zaopiniowanym pozytywnie był dokument dot. przedsięwzięcia planowanego do realizacji polegającego na budowie zakładu produkcji środków poprawiających właściwości gleby w miejscowości Jelenie, na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

- Uzgodniono 1 dokumentację projektową, wydając 1 opinię sanitarną, która dotyczyła projektu budowlanego dot. budowy zbiornika wyrównawczego, przebudowy budynku hydroforni, budowy zbiornika szczelnego na ścieki technologiczne z chlorowni, budowy instalacji wodociągowej, sanitarnej i elektrycznej wraz z zagospodarowaniem terenu w miejscowości Bojany, gm. Brok.

W 2023 roku uczestniczono również w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych wynikających z art. 56 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane. Dokonano 13 kontroli obiektów.

Do użytkowania zostały przekazane między innymi obiekty takie jak:

- stacja paliw w Przyjmach,
- restauracja McDonald's na terenie MOP kat. II Przyjmy zlokalizowanego po zachodniej stronie drogi ekspresowej S8,
- sklep TOPAZ w Broku,
- warsztat samochodowy w Małkinia Górnej,
- sklep Dino w miejscowości Nienalty,
- przebudowa sali gimnastycznej wraz z budową windy w Zespole Szkół Specjalnych w Starym Lubiejewie,
- przebudowa i zmiana sposobu użytkowania pomieszczeń w budynku Szkoły Podstawowej w Bogutach-Piankach na oddział przedszkolny z zapleczem kuchennym,
- rozbudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku remizy strażackiej w celu utworzenia Centrum Aktywności Kulturalnej w Zarębach Kościelnych,
- przebudowa wraz z nadbudową i rozbudową budynku remizy strażackiej na budynek remizy strażackiej i świetlicy gminnej w miejscowości Jelonki,
- przebudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Zawisty Dworaki
- budowa budynku produkcyjno-magazynowego z częścią socjalną oraz wiatą – etap I, w zabudowie usługowej w miejscowości Zgleczewo Szlacheckie.

Obiekty przekazywano do użytkowania na podstawie dokumentacji projektowej uzgodnionej przez rzeczoznawców ds. sanitarnohigienicznych i przez PPIS w Ostrowi Mazowieckiej.

Ponadto pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej udzielali informacji oraz wyjaśnień inwestorom w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych dla projektowanych i uruchamianych obiektów.

Rozdział VII Działalność z zakresu promocji zdrowia

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Ostrowi Mazowieckiej podejmuje szereg działań na rzecz zdrowia i jakości życia mieszkańców naszego miasta. Główne kierunki działań w zakresie promocji zdrowia w roku 2023 wynikały z założeń Narodowego Programu Zdrowia, Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, kierunków określonych przez Głównego Inspektora Sanitarnego, wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia oraz aktualnej sytuacji epidemiologicznej i bieżących potrzeb społeczności lokalnej.

Realizowano ogólnopolskie programy edukacyjne oraz interwencje nieprogramowe.

TEMATYKA DZIAŁAŃ Z ZAKRESU PROMOCJI ZDROWIA

- popularyzowanie zdrowego stylu życia, w tym szczególnie: ograniczanie palenia tytoniu, zwiększenie aktywności fizycznej, racjonalne odżywianie, przeciwdziałanie uzależnieniom,
- zapobieganie chorobom zakaźnym,
- popularyzacja szczepień ochronnych,
- zapobieganie chorobom nowotworowym,
- promowanie bezpiecznych zachowań podczas letniego i zimowego wypoczynku,
- profilaktyka zatruc grzybami,
- zapobieganie chorobom odzwierzęcym i pasożytniczym,
- popularyzowanie wiedzy o antybiotykach.

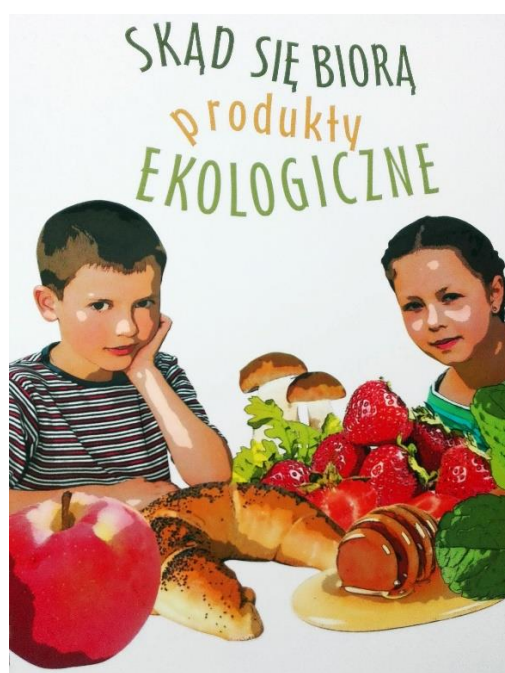
ADRESACI DZIAŁAŃ

Populacja ogólna, w tym:

- dzieci w wieku przedszkolnym,
- młodzież,
- kobiety i ich bliscy,
- osoby palące i ich rodziny.

7.1. Interwencje programowe

„*Trzymaj Formę!*” – program edukacyjny mający na celu zapobieganie otyłości poprzez promowanie racjonalnego odżywiania i aktywności fizycznej wśród uczniów starszych klas szkół podstawowych oraz ich bliskich. Program zrealizowano w Szkole Podstawowej Nr 1, Nr 2, Nr 3 i Nr 4 w Ostrowi Mazowieckiej. Podczas imprez plenerowych na terenie miasta prowadzono działania edukacyjne w zakresie zdrowego stylu życia.

„*Bieg po zdrowie*”- program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów klas IV szkół podstawowych. Celem programu jest zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowano w Szkole Podstawowej Nr 2 w Ostrowi Mazowieckiej.

„*ARS, czyli jak dbać o miłość*” - program edukacyjny mający na celu dostarczenie uczniom szkół ponadpodstawowych wiedzy i umiejętności zmniejszających ryzyko utraty zdrowia i życia poprzez używanie substancji psychoaktywnych. Program zrealizowano w Zespole Szkół Nr 1 i Nr 2 oraz w Liceum Ogólnokształcącym w Ostrowi Mazowieckiej.

„Skąd się biorą produkty ekologiczne” - ogólnopolski program edukacyjny dla przedszkolaków, którego głównym celem jest zwiększenie wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego, kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych. W roku 2022/2023 program zrealizowano w 3 Miejskich Przedszkolach w Ostrowi Mazowieckiej.

„#ŻyjDobrze” - program edukacyjny koncentrujący się na propagowaniu zdrowego stylu życia wśród uczniów, rodziców i kadry pedagogicznej szkół podstawowych. Celem programu jest kształtowanie postaw prozdrowotnych i przekazywanie wiedzy warunkującej podejmowanie wyborów sprzyjających zdrowiu z zakresu higieny, zdrowego żywienia, aktywności fizycznej i wybranych aspektów zdrowia psychicznego. Program zrealizowano w Szkole Podstawowej Nr 1 i Nr 3 w Ostrowi Mazowieckiej. Podczas imprez plenerowych na terenie miasta prowadzono działania edukacyjne w zakresie zdrowego stylu życia.

„Wybierz Życie - Pierwszy Krok” - program edukacyjny nt. profilaktyki raka szyjki macicy adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych ich rodziców i opiekunów. W roku 2022/2023 program zrealizowano w Liceum Ogólnokształcącym i Zespole Szkół Nr 2 w Ostrowi Mazowieckiej. Poza programem szkolnym zorganizowano dwa stoiska informacyjno – pomiarowe podczas imprez plenerowych na terenie miasta, w których prowadzono rozmowy zachęcające do wykonywania badań profilaktycznych, organizowano quizy, ekspozycje wizualne nt. profilaktyki raka szyjki macicy, prowadzono rozdawnictwo materiałów edukacyjnych. Informacje na temat profilaktyki chorób nowotworowych zamieszczano w mediach społecznościowych PSSE.

„Zdrowe piersi są OK!” - program edukacyjny dotyczący profilaktyki raka piersi adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, ich rodziców i opiekunów. W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowano w Liceum Ogólnokształcącym i Zespole Szkół Nr 2 w Ostrowi Mazowieckiej. Poza programem szkolnym zorganizowano dwa stoiska informacyjno – pomiarowe podczas imprez plenerowych na terenie miasta, w których prowadzono rozmowy zachęcające do wykonywania badań profilaktycznych (w tym samobadania piersi i mammografii). W mediach społecznościowych i na stronie PSSE cyklicznie zamieszczano materiały nt. profilaktyki raka piersi.

„Znamię! Znam je?” - program edukacyjny z zakresu profilaktyki czerniaka, adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych. Jego celem jest budowanie świadomości wśród młodzieży na temat zagrożeń wynikających z zachorowalności na czerniaka, a także potrzeby profilaktyki i wczesnego wykrywania tego nowotworu. Zajęcia programowe zrealizowano w Liceum Ogólnokształcącym, Zespole Szkół Nr 1, Zespole Szkół Nr 2, oraz Bursie Szkolnej w Ostrowi Mazowieckiej. W mediach społecznościowych PSSE zamieszczono informację nt. *Europejskiego Dnia Walki z Czerniakiem*. W Bursie Szkolnej przeprowadzono zajęcia edukacyjne nt. profilaktyki czerniaka.

„Podstępne WZW” - program edukacyjny z zakresu profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych. Zajęcia programowe zrealizowano w Liceum Ogólnokształcącym, Zespole Szkół Nr 1, Zespole Szkół Nr 2 oraz Bursie Szkolnej w Ostrowi Mazowieckiej. W mediach społecznościowych PSSE i na stronie internetowej PSSE zamieszczono informację nt. *Światowego Dnia Zapalenia Wątroby*. W Bursie Szkolnej przeprowadzono zajęcia edukacyjne w ramach profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C.

Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV

Działania w zakresie profilaktyki HIV/AIDS realizowane były w oparciu o Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS. Zadania programowe dotyczące profilaktyki HIV/AIDS zrealizowano w Zespole Szkół Nr 1 i Nr 2, Liceum Ogólnokształcącym oraz w Szkole Podstawowej Nr 4 w Ostrowi Mazowieckiej. W ramach programu podczas imprez plenerowych prowadzono poradnictwo wraz z rozdawnictwem materiałów informacyjno - edukacyjnych. Wszystkim podmiotom leczniczym na terenie miasta przekazano materiały edukacyjne dotyczące HIV/AIDS w języku polskim i w języku ukraińskim dla osób przybywających do Polski z Ukrainy. Na bieżąco udzielano porad metodycznych w zakresie profilaktyki HIV/AIDS w placówkach oświatowo-wychowawczych i podmiotach leczniczych.

7.2. Interwencje nieprogramowe

Światowy Dzień Zdrowia 2023 – głównym przesłaniem tego święta jest zwrócenie uwagi na najważniejsze problemy zdrowotne dotyczące społeczeństw na całym świecie. W ramach obchodów *Światowego Dnia Zdrowia* przeprowadzono spotkanie edukacyjne w Szkole Podstawowej Nr 2 w Ostrowi Mazowieckiej na temat profilaktyki uzależnień, zasad zdrowego stylu życia, profilaktyki chorób zakaźnych ze szczególnym uwzględnieniem szczepień ochronnych.

Do wszystkich placówek oświatowo - wychowawczych oraz podmiotów leczniczych na terenie miasta przesłano pisma informacyjne nt. obchodów *ŚDZ*. Na stronie internetowej i w mediach społecznościowych PSSE zamieszczono informację nt. Światowego Dnia Zdrowia.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach /18 listopada/ - ma na celu uświadomienie społeczeństwu problemu nadużywania antybiotyków. W ramach kampanii opracowano i przesłano pisma informacyjne do wszystkich podmiotów leczniczych na terenie miasta. Przekazano materiały edukacyjne do Szkoły Podstawowej Nr 1, Nr 2, Nr 3, Nr 4 w Ostrowi Mazowieckiej, Miejskiego Przedszkola Nr 2 oraz Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Serducho”. Wykonano dwie ekspozycje wizualne w budynku PSSE w Ostrowi Mazowieckiej. Na stronie internetowej i w mediach społecznościowych PSSE oraz na lokalnych portalach internetowych zamieszczono informację o obchodach Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach.

Akcja letnia „Bezpieczne Wakacje” - celem akcji jest promowanie bezpiecznych zachowań wśród dzieci i młodzieży podczas letniego wypoczynku. W ramach akcji przeprowadzono spotkania edukacyjne z kolonistami przebywającymi na półkoloniach na terenie miasta w MOSiR, MDK, Szkole Podstawowej Nr 1 w Ostrowi Mazowieckiej i Miejskiej Świetlicy Socjoterapeutycznej. Podczas zajęć przeprowadzono prelekcje, pogadanki, ćwiczenia prawidłowego usuwania kleszcza oraz przypominano technikę skutecznego mycia rąk. Uczestnicy rozwiązywali krzyżówki i quizy o tematyce zdrowotnej. W ramach akcji organizowano stoiska informacyjno-pomiarowe podczas imprez plenerowych na terenie miasta. Na stoisku można było obejrzeć modele grzybów, uzyskać informacje nt. zasad bezpiecznego grzybobrania i bezpiecznego wypoczynku podczas wakacji. W budynku PSSE w Ostrowi Mazowieckiej i MOSiR-u wykonano ekspozycje wizualne nt. bezpiecznych wakacji. Informacje z akcji i artykuły dotyczące bezpiecznych zachowań podczas wakacji zamieszczano na stronie internetowej i w mediach społecznościowych PSSE.

Akcja zimowa „Bezpieczne Ferie” – celem akcji było promowanie bezpiecznych zachowań wśród dzieci i młodzieży podczas zimowego wypoczynku. Szczególną uwagę zwrócono na profilaktykę chorób zakaźnych, promowanie zasad zdrowego stylu życia, w szczególności aktywnego wypoczynku, higienę osobistą, zapobieganie urazom i wypadkom. Starszą młodzież uwrażliwiono na potencjalne zagrożenia wynikające z zażywania substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu, papierosów, e- papierosów i dopalaczy. W ramach akcji przeprowadzono zajęcia edukacyjne z dziećmi przebywającymi na półkoloniach na terenie miasta w MOSiR, MDK i Szkole Podstawowej Nr 1 w Ostrowi Mazowieckiej. Podczas zajęć poza pogadankami, przeprowadzano z dziećmi i młodzieżą gry, zabawy aktywizujące oraz doświadczenia chemiczne. Na stronie internetowej i w mediach społecznościowych Stacji zamieszczono informacje z akcji oraz artykuły nt. bezpiecznych zachowań podczas zimowego wypoczynku.

„Światowy Dzień bez Tytoniu” /31 maja/ - w ramach obchodów przesłano pisma informacyjne do wszystkich placówek oświatowo - wychowawczych na terenie miasta. W Zespole Szkół Nr 2 w Ostrowi Mazowieckiej przeprowadzono zajęcia edukacyjne podczas których omówiono różnice między papierosem tradycyjnym a elektronicznym, wpływ palenia papierosów, e-papierosów i innych środków zastępczych na zdrowie młodzieży oraz konsekwencje prawne wynikające z ich zażywania. Zorganizowano dwa stoiska informacyjno-pomiarowe podczas imprez plenerowych na terenie miasta, w których prowadzono rozmowy z mieszkańcami na temat negatywnych skutków palenia tytoniu. W lokalnych mediach, na stronie internetowej i w mediach społecznościowych Stacji zamieszczono informację nt. obchodów „Światowego Dnia bez Tytoniu”. Wykonano ekspozycję wizualną w różnych częściach miasta i w budynku PSSE w Ostrowi Mazowieckiej.

„Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu” /16 listopada/ - w ramach akcji przesłano pisma informujące o obchodach do szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu miasta. W budynku PSSE w Ostrowi Mazowieckiej wykonano ekspozycję wizualną dotyczącą profilaktyki antynikotynowej. W lokalnych mediach, na stronie internetowej i w mediach społecznościowych PSSE zamieszczono artykuły na temat korzyści zdrowotnych jakie niesie za sobą rzucenie palenia papierosów i e- papierosów. Podmiotom leczniczym na terenie miasta przekazano materiały edukacyjne dotyczące profilaktyki chorób odtytoniowych.

Popularyzacja szczepień ochronnych

Europejski Tydzień Szczepień promuje postawę zaufania do szczepień, jako dobra publicznego, które ratuje życie i chroni zdrowie. W ramach akcji przeprowadzono zajęcia edukacyjne z dziećmi w Miejskim Przedszkolu Nr 1 i Nr 3 oraz w Szkole Podstawowej Nr 1 i Nr 2 w Ostrowi Mazowieckiej. Celem zajęć było przekazanie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako najskuteczniejszej i najbezpieczniejszej metody zapobiegania chorobom zakaźnym. Podczas edukacji dzieci przedszkolnych i z klas I-III wykorzystano zabawy aktywizujące, doświadczenia oraz zagadki i quizy na temat szczepień ochronnych. W ramach obchodów ETS przeprowadzono zajęcia edukacyjne z młodzieżą w Zespole Szkół Nr 1 i Nr 2 w Ostrowi Mazowieckiej pt. „*Szczepienia ochronne, co warto wiedzieć? Zrozumieć korzyści*” oraz opracowano materiał edukacyjny, który został zamieszczony w biuletynie miasta Ostrow Mazowiecka. Ponadto opracowano własne materiały informacyjne nt. szczepień ochronnych dla rodziców oraz dla osób przybywających do Polski z Ukrainy w związku z trwającym konfliktem zbrojnym. Przygotowane ulotki przekazano do samorządów, podmiotów leczniczych, placówek oświatowo – wychowawczych oraz zakładów pracy na terenie miasta.

Na bieżąco w mediach społecznościowych oraz stronie internetowej PSSE zamieszczano informacje na temat szczepień ochronnych.

Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym profilaktyka grypy - wykonano ekspozycje wizualne, dystrybuowano materiały informacyjne nt. profilaktyki grypy wśród mieszkańców miasta. Na stronie internetowej i w mediach społecznościowych PSSE cyklicznie zamieszczano materiały edukacyjne nt. profilaktyki grypy.

Profilaktyka nowotworowa, w tym kampania pt. „*Od samobadania piersi do mammografii*”. W ramach kampanii w mediach społecznościowych i na stronie internetowej PSSE zamieszczono informacje na temat obchodów „*Światowego Dnia Walki z Rakiem*” oraz możliwości wykonania badań w mobilnych pracowniach mammograficznych na terenie miasta. Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych wśród społeczności lokalnej.

Profilaktyka zatruc grzybami - celem akcji jest upowszechnianie zasad bezpiecznego grzybobrania. W ramach akcji „*Bezpieczne grzybobranie*” zorganizowano dwa stoiska informacyjno – edukacyjne podczas imprez plenerowych na terenie miasta. W stoiskach prowadzono rozmowy instruktażowe nt. zasad bezpiecznego grzybobrania, organizowano quizy, ekspozycje wizualne oraz przy pomocy modeli omawiano różnice w budowie grzybów blaszkowych i rurkowych (jadalnych, niejadalnych i trujących). W ramach akcji „*Bezpieczne Wakacje*” podczas półkolonii w placówkach na terenie miasta prowadzono pogadanki nt. zasad bezpiecznego grzybobrania z wykorzystaniem modeli grzybów. W trosce o zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców zorganizowano „*Wystawę Grzybów 2023*”. Celem wystawy było zapoznanie dzieci, młodzieży i dorosłych z tematyką zasad bezpiecznego grzybobrania, bezpiecznej konsumpcji grzybów oraz prawidłowego korzystania z lasu. Działania w ramach akcji „*Bezpieczne grzybobranie*” prowadzono również poprzez kanał społecznościowy oraz stronę internetową PSSE, gdzie zamieszczano cyklicznie informacje nt. zasad bezpiecznego grzybobrania i bezpiecznej konsumpcji grzybów, odróżniania grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących oraz zasad postępowania w przypadku zatrucia grzybami.

Profilaktyka zażywania środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych - podczas imprez plenerowych na terenie miasta organizowano stoiska informacyjno – edukacyjne, w których prowadzono poradnictwo wraz z rozdawnictwem materiałów informacyjnych. W Szkole Podstawowej Nr 2 w Ostrowi Mazowieckiej przeprowadzono zajęcia edukacyjne na temat profilaktyki zażywania środków zastępczych i psychoaktywnych. W mediach społecznościowych PSSE cyklicznie zamieszczano informacje nt. szkodliwości zażywania środków psychoaktywnych.

Profilaktyka wszawicy - najprostszym sposobem zapobiegania wszawicy jest edukacja. Wśród dzieci należy wyrabiać prawidłowe nawyki i zachowania higieniczne dotyczące korzystania z osobistych przedmiotów (grzebieni, szczotek, spinek do włosów, nakryć głowy). Przeprowadzono dystrybucję materiałów informacyjnych do placówek oświatowych na terenie miasta. Na stronie internetowej i w mediach społecznościowych PSSE zamieszczono materiały informacyjne nt. profilaktyki wszawicy.

Profilaktyka chorób odkleszczowych

Organizowano stoiska informacyjno – edukacyjne podczas imprez plenerowych, prowadzono poradnictwo wraz z rozdawnictwem materiałów edukacyjnych, eksponowano plakaty. Podczas akcji „*Bezpieczne Wakacje*” oraz „*Wystawy Grzybów 2023*” prowadzono edukację

na temat profilaktyki chorób odkleszczowych. W mediach społecznościowych i na stronie internetowej PSSE cyklicznie zamieszczano informacje nt. profilaktyki chorób odkleszczowych.

Kampania EFSA - „Wybieraj bezpieczną żywność”

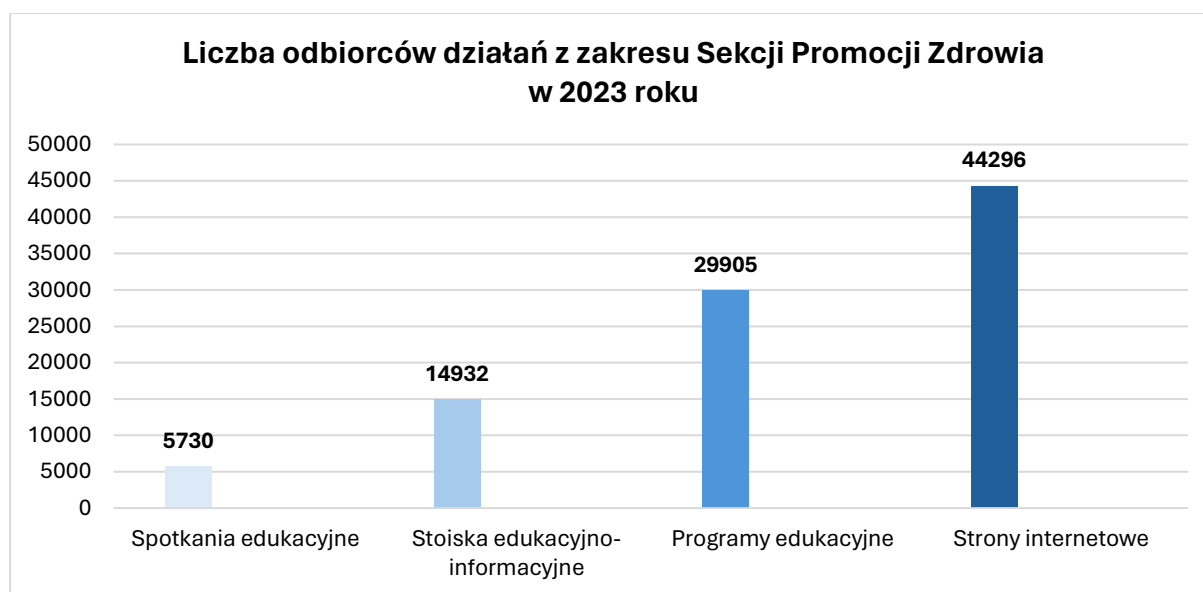
Kampania zainicjowana przez Europejski Urząd do Spraw Bezpieczeństwa Żywności we współpracy z Głównym Inspektorem Sanitarnym, zachęcająca konsumentów do podejmowania trafnych wyborów dotyczących żywności poprzez przybliżanie zagadnień naukowych związanych z jej bezpieczeństwem. W mediach społecznościowych, na stronie internetowej PSSE oraz podczas imprez plenerowych popularyzowano treści kampanii.

Zdrowe odżywianie i zdrowy styl życia

W ramach akcji przeprowadzono wraz z Sekcją Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia zajęcia edukacyjne nt. zasad zdrowego żywienia, diety śródziemnomorskiej i suplementów diety w Liceum Ogólnokształcącym w Ostrowi Mazowieckiej. W budynku PSSE w Ostrowi Mazowieckiej zorganizowano dwa stoiska informacyjno – edukacyjne dla obywateli Ukrainy. Pracownicy PSSE udzielali porad w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych ze szczególnym uwzględnieniem szczepień ochronnych, profilaktyki chorób nowotworowych, profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową, bezpieczeństwa żywności i zasad zdrowego odżywiania się, profilaktyki uzależnień od tytoniu i e- papierosów. Wszystkie zainteresowane osoby otrzymały pakiety ulotek informacyjnych w języku polskim i ukraińskim. Na stronie internetowej i w mediach społecznościowych PSSE cyklicznie zamieszczano informacje nt. zasad zdrowego stylu życia.

Festiwal Piosenki o Zdrowiu

Głównym założeniem Festiwalu Piosenki o Zdrowiu było zainteresowanie dzieci i młodzieży szeroko pojętą tematyką zdrowia, poprzez połączenie atmosfery zabawy z popularyzacją treści prozdrowotnych. Etap powiatowy zorganizowany przez PSSE Ostrow Mazowiecka odbył się 10 maja 2023 roku Honorowy Patronat nad wydarzeniem objął Burmistrz Miasta Ostrow Mazowiecka. Informacje na temat festiwalu zamieszczono na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych Stacji.

7.3. Podsumowanie

1. Działalność w zakresie promocji zdrowia prowadzona była poprzez aktywizację środowiska szkolnego i społeczności lokalnej. Realizowano ogólnopolskie programy edukacyjne, akcje i kampanie prozdrowotne wynikające z potrzeb zdrowotnych mieszkańców miasta oraz aktualnej sytuacji epidemiologicznej w kraju.
2. Realizacja działań profilaktycznych wymaga systematycznych, długofalowych działań o szerokim zakresie, skierowanych do różnych grup odbiorców. Ich skuteczność w dużej mierze uzależniona jest od warunków zewnętrznych i środowiska lokalnego, dlatego też w dalszym ciągu zadania realizowane będą przy współpracy z placówkami oświatowo - wychowawczymi, policją, instytucjami samorządowymi, podmiotami leczniczymi, a także lokalnymi mediami, co wpłynie na zwiększenie ich zasięgu i efektywności.
3. W 2023 roku liczba odbiorców – 94 863 osób.

Materiały źródłowe:

1. Ocena sytuacji epidemiologicznej – Sekcja Epidemiologii
2. Stan sanitarny zakładów produkcji i obrotu żywnością oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością – Sekcja Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia
3. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej – Sekcja Higieny Komunalnej
4. Stan bezpieczeństwa w zakresie higieny środowiska pracy, chorób zawodowych oraz nadzoru nad chemikaliami – Sekcja Higieny Pracy oraz Chorób Zawodowych
5. Stan sanitarno-higieniczny placówek nauczania, wychowania, wypoczynku i opieki dla dzieci i młodzieży – Samodzielne stanowiska Pracy ds. Higieny Dzieci i Młodzieży
6. Ocena stanu sanitarnego w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego – Samodzielne stanowisko Pracy ds. Zapobiegawczego Nadzoru sanitarnego
7. Działalność z zakresu promocji zdrowia – Sekcja Promocji Zdrowia